

odborný časopis

cena: 50 Kč / 2 €

sociální služby

InterRAI
hodnocení
klientů

**Veřejná
služba**
a její
využitelnost
v sociálních
službách

Emoce

jako nástroj práce s uživatelem

Akreditované vzdělávání managementu zařízení sociálních služeb

Připravili jsme pro vás na rok 2012 manažerské vzdělávání, pro top management zařízení sociálních služeb – ředitele a jejich přímé podřízené, v příjemném prostředí hotelu Holiday Inn v Brně. Dle vašeho zájmu o manažerské vzdělávání bylo vybráno pět úvodních kurzů,

kteří posílí vaše manažerské dovednosti, a na které plánujeme navázat v příštím roce dalším vzděláváním. Všechny kurzy jsou akreditovány MPSV ČR. Celý cyklus vzdělávání projektujeme jako na sebe navazující moduly, které budou postupně realizovány v průběhu celého roku.

Vybrané kurzy pro management na rok 2012

6. 3. 2012

Komunikační kompetence manažera v sociálních službách

Lektor: Ing. Hana Podzemná

17. 4. 2012

Úvod do pracovně-právní problematiky v sociálních službách

Lektor: JUDr. Dominik Brůha

15. 5. 2012

Základy leadershipu, styly řízení a vedení lidí

Lektor: PhDr. Radoslava Klementová

16. – 17. 10. 2012

Motivace a hodnocení zaměstnanců, vedení hodnotících rozhovorů

Lektor: Ing. Irena Osvaldová, Ing. Hana Podzemná

20. 11. 2012

Výběr, přijímání a propouštění zaměstnanců

Lektor: Ing. Irena Osvaldová

Místo konání: Křížkovského 496/20 Česká republika
Holiday Inn Brno 603 00 Brno-Pisárky Tel.: 543 122 111

Bližší informace ke vzdělávání managementu vám poskytne:

Mgr. Kateřina Žvátorová na emailu katerina.zvatorova@hartmann.info nebo na telefonním čísle: +420 724 671 172.

HARTMANN akademie

je profesionální vzdělávací instituce akreditovaná Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky, která se výhradně orientuje na vzdělávání a poradenskou činnost v oblasti zdravotnictví a zařízení sociálních služeb. V současné době HARTMANN akademie nabízí již více než 50 akreditovaných programů MPSV ČR.

Z aktuálních nabídek vzdělávacích programů vybíráme:

- Kvalifikační kurz pro pracovníky v sociálních službách
- Motivace k práci, sebemotivace, význam týmové spolupráce
- Komunikace s klienty s vybranými diagnózami
- Řešení problémových a konfliktních situací v pracovní praxi
- Trénování paměti
- Osobnost a role klíčového pracovníka v sociálních službách
- Základy první pomoci pro pracovníky v sociálních službách
- Doprovázení umírajících v zařízeních sociální péče
- Vykazování ošetrovatelské péče v zařízení sociálních služeb
- Výživa a dietní intervence u klientů sociálních služeb
- Sexualita třetího věku

Organizátorka vzdělávání:

Kateřina Kramářová
katerina.kramarova@hartmann.info
Tel.: 549 456 274

Odborný časopis Sociální služby
Měsíčník vydávaný Asociací poskytovatelů
sociálních služeb ČR
Adresa: Kotnovská 137, 390 01 Tábor
Tel./fax: +420 381 213 332
www.socialnisluzby.eu
www.apsscr.cz
IČO 604 458 31

Ročník: 14
Číslo: 1/2012 LEDEN
Cena: 50 Kč / 2 € (cena letních dvojčísle: 69 Kč / 2,8 €)
Roční předplatné: 538 Kč / 21,6 €
Objednávky: www.send.cz („Časopisy odborné“).
Členové APSS ČR objednávají časopis písemně,
e-mailem nebo telefonicky na adrese vydavatele
nebo redakce, případně na www.socialnisluzby.eu.

Vychází: V Táboře 10x ročně, 20. den v měsíci,
resp. nejbližší následující pracovní den

Redakce:
Šéfredaktor: Zdeněk Kašpárek
sefredaktor@apsscr.cz
+ 420 606 832 551
Zástupkyně šéfredaktora: Mgr. Magda Dohnalová (Kocábová)
redakce@apsscr.cz
+ 420 606 751 156

Jazyková korekce:
Mgr. Jana Hanousková
Za gramatickou správnost cizojazyčných příspěvků
odpovídají jejich autoři.

Redakční rada:
Mgr. Petr Brázda
JUDr. Vladimír Hort
Mgr. Petr Hanuš
Mgr. Irena Lintnerová
Ing. Jiří Horecký, MBA
Ing. Renata Kainráthová
Zdeněk Kašpárek
Mgr. Miroslav Sklenář
Mgr. David Šourek

Grafické zpracování a tisk:
RUDI, a. s., Komenského 1839, 390 02 Tábor

Distribuce:
SEND Předplatné, s. r. o., Ve Žlábku 1800/77,
hala A3, 193 00 Praha 9 – Horní Počernice,
www.send.cz, tel.: 225 985 225, GSM: 777 333 370,
fax: 225 341 425, e-mail: send@send.cz,
SMS: 605 202 115

Objednávky a distribuce na Slovensku:
MAGNET PRESS, SLOVAKIA, s. r. o.
P. O. Box 169, 830 00 Bratislava, Slovensko
Tel.: 00421/2/67201931-33 predplatne
e-mail: predplatne@press.sk, www.press.sk

Fotografie a ilustrace:
Není-li uvedeno jinak:
Fotky & Foto a archivy autorů příspěvků

Foto na titulní straně:
Franck Boston: „Emoce davu“, Fotky & Foto

Příspěvky a inzerce:
Příspěvky mohou být redakčně upravovány a kráceny.
Inzerci, PR články a příspěvky do rubrik Střípky
z domova a Pro inspiraci přijímá zástupkyně šéfredaktora.
Za obsah inzerce a PR článků odpovídá zadavatel.
Nevyžádané rukopisy, fotografie a další podklady
k příspěvkům se nevracují. Přetiskování krátkých úryvků
článků je možné pouze s uvedením přesné citace včetně
náзву a jména autora článku, ročníku, čísla a strany.
Přetiskování celých článků či jejich částí přesahujících
jeden odstavec je možné pouze se svolením redakce.
Síření kopií článků je možné pouze zdarma. Uzávěrka
je vždy 15. dne předchozího měsíce. Další pokyny pro
autory a inzerynty naleznete na www.socialnisluzby.eu.

Registrace:
Povoleno rozhodnutím MK ČR E 11018
ISSN 1803-7348

Z obsahu čísla:

- ▶ **Prosincové zasedání prezidia APSS ČR** 6
- ▶ **Prezidium jednalo s vedením společnosti IReSoft – rozhovor s Jiřím Halouskem** 8
- ▶ **Biblické etické hodnoty v sociálních službách – první konference pro církevní poskytovatele** 10
- ▶ **Vyhlášení nejlepších pečovatelů roku 2011** 12
- ▶ **Problémy sociálních služeb na Slovensku** 14
- ▶ **Emoce jako nástroj při práci s uživatelem** 16
- ▶ **Spirituální péče v závěru života** 18
- ▶ **Jak na pohledávky** 20
- ▶ **Právní poradna: Insolvence a oddlužení** 22
- ▶ **InterRAI – hodnocení uživatelů sociálních služeb** 24
- ▶ **Nepřízpůsobivý klient – zkušenosti poskytovatelů** 27
- ▶ **Okénko do světa: Sociální služby v Německu** 30
- ▶ **Zařízení certifikovaná systémem Značka kvality** 32
- ▶ **MPSV: Změny ve veřejné službě** 34
- ▶ **Evropský rok aktivního stárnutí** 36
- ▶ **Cvičení pro seniory** 37
- ▶ **Pro inspiraci: Bramborovi panáčky** 37
- ▶ **Názory, ohlasy: Reminiscence v domově pro seniory** 38
- ▶ **Názory, ohlasy: Klient mezi paragrafy** 39
- ▶ **Střípky z domova** 40

10

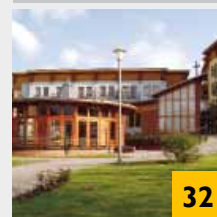
16

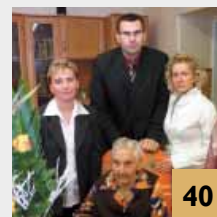
18

27

32

40

Často
zapomínáme,
že lidé, s nimiž
musíme žít,
také musí žít
s námi.

L. Ron Hubbard

ÚVODNÍK PREZIDENTA

Vážení kolegové,
časopis Týden nazval předchozí rok 2011 rokem strachu a naděje. Řekl bych, že pro poskytovatele sociálních služeb, by měl být těmito přívlastky označen tento rok, 2012.

Myslím, že mohu za všechny konstatovat, že poskytovatelé sociálních služeb jsou již unaveni a vyčerpáni každoroční nejistotou financování na daný rok, cílenými represemi ze strany zdravotních pojišťoven, zvyšujícími se požadavky na poskytované služby a očekáváním vyšší kvality se současným snižováním vnější podpory.

Právě rok 2012 by mohl být tím přelomovým momentem a milníkem, kdy se přesuneme od stížností, připomínek, diskuzí a plánů ke konkrétním činům. Chystané změny financování sociálních služeb, které se mají projevit ve dvou etapách (pro r. 2013 a 2014), a paralelně chystaný zákon o dlouhodobé péči jsou pro nás všechny velkou výzvou a příležitostí. Zároveň jsou ale velkou hrozbou, aby nově stanovený systém nadále nevytvářel tak nestabilní podmínky pro poskytování sociálních služeb, jak je tomu nyní.

Využití této příležitosti a eliminace této hrozby budou tím největším úkolem Asociace, a tím i všech poskytovatelů, v novém roce. Přeji nám všem úspěšný a požehnaný rok 2012.

Ing. Jiří Horecký, MBA
prezident APSS ČR

EDITORIAL

„Vítáme vás v novém roce“

Člověk ani nestihá sledovat, jak ten čas letí. Ještě před pár dny jsme řešili, kam se jít vykoupat, a my všichni, kteří se podílíme na tvorbě našeho časopisu, vás teď vítáme už na jeho novoročních stránkách.

Po hektickém, na události nabitém roce si stejně jako mnozí z vás klademe otázku, jaký rok 2012 vlastně bude. Zatím se nezdá, že by poskytovatelé sociálních služeb a jejich pracovníci (a samozřejmě také jejich klienti) měli kdovíjaké důvody k optimismu. Zjevně nás čeká mnoho změn a málo peněz. Žádný záznak v dotační politice příliš očekávat nelze; ekonomové předpovídají nepřijemné scénáře vývoje u nás, v Evropě i za jejími hranicemi. Šetřit se musí (a tedy bude) razantně. Jak už to tak bývá, předevisím tam, kde lze očekávat nejmenší odpor. Tedy i v sociální sféře. A to radši nebudu rozebírat další apokalyptické předpovědi etnické, ekologické, politické, náboženské či jiné, proroctví nejrůznějších původů a obsahů.

Uprímně řečeno, ani naše lednové číslo příliš nehyří optimistickými tématy. Tentokrát se mj. dočtete o problémech s nepřízpůsobivými klienty, osobními bankrotů, řešení pohledávek, a aby toho nebylo málo, taky o problémech sociálních služeb na Slovensku (pro nás, české čtenáře, na tom ovšem může být pozitivní zjištění, že kolegové na Slovensku to mají ještě těžší než my). Na druhou stranu – kdyby nebylo problémů, nebylo by zapotřebí sociálních služeb.

Příliš mnoho pesimismu a kritiky ovšem škodí i kritikům samotným, natož jejich okolí. Proto se budeme i nadále snažit nabízet vám na našich stránkách také témata pozitivní: povzbuzení, návody, rady a příklady dobré praxe, které mohou k řešení problémů přispět. A protože je pravdou, jak je uvedeno v článku dr. Stibalové, že emoce jsou nakažlivé, pokusíme se sami si zachovat dobrou náladu a pozitivní vidění věcí, abychom měli co předat také vám a vzájemně si tak posilovali svou „obranyschopnost“ proti škodlivinám nejrůznějšího původu. Začínáme hned první letošní titulní stránkou. Není prima?

Zdeněk Kašpárek, šéfredaktor

primus

prádelenská technika

ZAČNĚTE
NOVÝ ROK
S PRIMUSEM

Xtreme
in innovation

Xtreme
Ecology

Xtreme
Energy

Xtreme
design

Xtreme
Ergonomics

www.primuslaundry.cz

Plán odborných konferencí pro I. pololetí 2012

BŘEZEN

- Kulatý stůl – Zdravotní péče v soc. službách
- DPS – Přežitek nebo budoucnost
- Konference odborné sekce adiktologických služeb
- Dopad reformy na odb. soc. věci po 1. 1. 2012

DUBEN

- Konference Profes. svazu zdravot. pracov. v soc. služ.
- Konference pro církevní poskytovatele
- 24. 4.: Česko-švýcarská konference

KVĚTEN

- Konference odborné sekce nízkoprah. zařízení
- Konference odborné sekce ambulantních služeb
- Kulatý stůl – Financování sociálních služeb
- Konference SAVE AGE

ČERVEN

- Stravování v sociálních službách

*Termíny a místa konání konferencí budou postupně upřesňovány.
Informace najdete na stránkách APSS ČR www.apsscr.cz.*

Členové APSS ČR k 31. 12. 2011: 870 organizací • 1998 registrovaných služeb

Zpráva z prosincového jednání prezidia APSS ČR

Dne 6. 12. 2011 se v Úvalech sešlo ke svému zasedání prezidium Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR. V úvodu byla novým přidruženým členem schválena společnost Europ Assistance, s. r. o. Dále prezidium schválilo podporu celostátní akce pro Domov pod hradem Žampach na XVII. ročník národního turnaje v přehazované v Dřevěnici u Jičína, 8. – 10. června 2012 ve výši 6000 Kč.

Prezident APSS ČR informoval o aktuálních přípravách v zákoně o dlouhodobé péči, který má v lednu schvalovat vláda ČR, dále o projektu Optimalizace sítě zdravotních a sociálních služeb. Výstupy z něj budou k dispozici v roce 2013 a 2014 a budou použity pro novelizaci zákona o dlouhodobé péči. Viceprezident pro pobytové služby Jiří Procházka informoval prezidium o své účasti v pracovní skupině „Finance“, kde se nyní projednává struktura financování lůžek dlouhodobé péče (návrh zákona předpokládá celkem 60 000 lůžek dlouhodobé péče, z toho 20 000 lůžek v LDN a 40 000 lůžek v sociálních pobytových zařízeních). Zástupkyně výkonné rady Asociace za oblast Čech Jaroslava Kotalíková informovala o schůzce na MZ ČR ke změnám v odbornosti 913 – všeobecná sestra v sociálních službách, bude iniciována schůzka s prezidentkou České asociace sester.

V dalším bodě programu seznámil Jiří Horecký členy prezidia se záměrem

uspořádat kulatý stůl s ministrem práce a sociálních věcí Jaromírem Drábkem, kterého by se zúčastnili i další odborníci z této oblasti (L. Heger, D. Kafka, P. Hanuš, D. Jurásková, zástupci Sdružení praktických lékařů apod.) Toto setkání by se mělo uskutečnit na přelomu února a března 2012. Dále budou od února 2012 organizovány semináře pro ošetřující lékaře z celé ČR, mezi přednášejícími budou: Petr Haluza, Eduard Kaplan, Libor Svět, vedoucí odborů krajů apod.)

Jiří Horecký informoval o novele zákona o sociálních službách.

Dále byla prezidiu předložena a následně projednána žádost odborových svazů o podporu požadavku na přeřazení sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách do tzv. zdravotnických platových tabulek.

Důležitým bodem programu bylo financování sociálních služeb v roce 2012. Výsledky dotačního řízení budou zřejměny na konci ledna nebo začátkem února. Prezident informoval o veškerých aktivitách APSS ČR v oblasti financování, dále prezident seznámil prezidium se všemi následujícími kroky a scénáři vývoje, včetně budoucích aktivit a cílů APSS ČR.

Prezidium bylo také informováno o změnách ve veřejné službě od roku 2012 a jejím možném využití v rámci poskytování sociálních služeb.

Dalším bodem programu bylo zhodnocení stěžejních akcí APSS ČR v roce 2011

(III. výroční kongres poskytovatelů sociálních služeb, kongres EDE, kongres Bazální stimulace, Týden sociálních služeb, Šťastné stáří očima dětí) a představení změn v roce 2012 při pořádání některých těchto akcí.

Tajemnice APSS ČR informovala o stavu členské základny k 6. 12. 2011, kdy asociace sdružovala 869 poskytovatelů a 1996 registrovaných služeb.

Na programu byl i aktuální přehled zakázek a realizovaných projektů (byl ukončen projekt E-Qalin, v lednu končí projekt Vzdělávání managementu).

Dále byly představeny aktivity APSS v roce 2012 (strategie a harmonogram aktivit profesního svazu a odborných sekcí, vydání 3–4 odborných knih, rozšíření nabídky vzdělávání i pro zdravotnické pracovníky, cílené vzdělávání pro jednotlivé poskytovatele atd.)

V rámci prezidia vystoupil i ředitel společnosti IReSoft Jiří Halousek, aby reagoval na připomínky poskytovatelů k produktům společnosti.

V listopadu 2012 v rámci řádné Valné hromady asociace proběhne volba viceprezidentů, bude navrženo zřídit funkci čtvrtého viceprezidenta pro služby sociální prevence.

Po projednání situace v krajských organizacích byl program prezidia ukončen. Zápis z něj najdete na intranetu APSS.

**Věra Velková, DiS.
Mgr. Magda Dohnalová**

www.muzes.cz můžes

ČASOPIS PRO TY, KTEŘÍ SE NEVZDÁVAJÍ

**ZDROJ INFORMACÍ
PRO VŠECHNY ZNEVÝHODNĚNÉ!**

reportáže, rozhovory, analýzy

Informace o sociálních službách, medicíně, rehabilitaci,
novinky v oblasti zdravotní péče, životní příběhy.

Vydává Sdružení přátel Konta Bariéry ve spolupráci s Nadací Charty 77. Adresa redakce: Melantrichova 5, 110 00 Praha 1. Vychází 12x do roka. Cena výtisku je 29 Kč, pro předplatitele 20 Kč. Celoroční předplatné 240 Kč, zvýhodněně dvouleté 380 Kč. Další informace vám rádi sdělíme na tel.: 224 242 973, 722 966 510, nebo pište na e-mail: info@muzes.cz

Předplatné časopisu si můžete objednat na:

www.periodik.cz, www.muzes.cz, bezplatné infolinie České pošty: 800 300 302

adrese: Postservis, oddělení předplatného, Poděbradská 39, 190 00 Praha 9, e-mail: postabo.prstc@cpost.cz, fax: 284 011 847

Prezídium APSS ČR jednalo s ved

V polovině tohoto roku definovalo prezídium Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR několik dotazů, připomínek a kritik vůči společnosti IReSoft, s. r. o., a některým jejím produktům a uložilo prezidentovi APSS ČR obrátit se na IReSoft oficiálním dopisem. Obratem APSS ČR obdržela reakci IReSoftu ve smyslu poděkování za zpětnou vazbu a žádosti o specifikaci některých problémových oblastí. Kancelář Asociace tedy prostřednictvím jednotlivých krajských předsedů APSS ČR oslovila širokou členskou základnu s žádostí o poskytnutí zpětné vazby na produkty této společnosti. Sešlo se několik podnětů, kritik i pochval. Zejména pak na kritické postřehy, poznámky a připomínky (jako např. nerealizované návrhy na zlepšení, uživatelská podpora, provoz hot-linky, vysoké ceny produktů, živostnost zdrojů čteček a jejich vysoká pořizovací cena) a na další dotazy odpovídal a reagoval na posledním zasedání prezidia APSS ČR dne 6. 12. 2011 ředitel společnosti Ing. Jiří Halousek. Jelikož uživatelů těchto softwarových produktů je celá řada, dovoluji si zprostředkovat odpovědi zmíněné společnosti i v rámci časopisu Sociální služby.

Rozhovor s Ing. Jiřím Halouskem, ředitelem společnosti IReSoft, s. r. o.

Ing. Jiří Halousek

Mohl byste připomenout, čeho se týkala většina dotazů a připomínek členů Asociace, které vám byly předány a tlumočeny prezidiem APSS ČR?

V prvé řadě bych chtěl uživatelům IS Cygnus® za jejich připomínky poděkovat. Zpětné vazby si vážíme, přináší nám důležité podněty pro zlepšení informačního systému i našich služeb. Připomínky a dotazy se týkaly praktických zkušeností uživatelů. Jmenujme například nespokojenost s poskytovanou podporou a funkčností hot-linky, dále se hovořilo o využití přenosných terminálů na čárové kódy a vysoké ceně mimozáručních oprav. Zazněly mnohé návrhy na zlepšení informačního systému, řešili jsme i cenu samotného produktu a služeb IS Cygnus®.

V připomínkách uživatelů se objevily jak pochvaly na hot-linku, tak stížnosti, že je nedostupná a nelze se na ni dovolat. Jak je to ve skutečnosti?

Uživatelé systému využívají hot-linku velmi často a tomu odpovídá její vytížení. Jen v roce 2011 jsme zaznamenali přes 9500 telefonátů. Pokud je hot-linka zrovna obsazená, může volající zanechat vzkaz a konzultanti mu obratem zavolají zpět. Podle našich statistik díky tomuto systému vyřešíme více než polovinu požadavků do jedné hodiny od nahlášení. Oblíbená je také služba s názvem „Zavolejte mi“. Uživatelé mohou zadat do IS Cygnus® svůj požadavek na zpětné volání a my jim obratem zavoláme, díky čemuž ušetří své náklady za telefon. Jako reakci na připomínky k nedostupnosti hot-linky jsme změnili způsob práce našich konzultantů – nyní vždy dva konzultanti vyčkávají na příchozí volání, ostatní pak vyřizují zanechané vzkazy. Tím by se měla zvýšit dostupnost hot-linky.

Lze při tak velké vytíženosti hot-linky zachovat úroveň poskytovaných služeb a konzultací?

Snažíme se o to. Spokojenost uživatelů pravidelně zjišťujeme ve vánočních anketách. Naposledy se jí zúčastnilo téměř 1000 respondentů. Z ankety vyplynulo, že 98,7 procenta respondentů je spokojeno jak s užitečností a dostupností linky, tak s vystupováním a odbornou zdatností konzultantů. Toto zjištění nám ukázalo, že svoji práci děláme dobře.

Jaké další podoby má podpora, kterou poskytujete zákazníkům?

Chceme, aby byli uživatelé spokojeni, aby systém perfektně fungoval a zjednodušoval jejich už tak dost náročnou práci s klienty. Kromě bezplatného několika-denního školení a převodu dat při zavádění systému nabízíme uživatelům další

nadstandardní služby v ceně. Po zavedení systému sami voláme a zjišťujeme, zda vše funguje dle požadavků. Pokud si uživatel neví rady, připojíme se k němu přes vzdálenou správu a systém nastavíme za něj, případně provedeme doškolení. Pomáháme třeba při hromadných nastaveních, importu dat a spojování databází. Také se stává, že se uživatelé dopouští chyb při zpracovávání dat. Stačí drobná nepozornost, nesprávný úkon nebo omylem něco smažete a chyba je na světě. Naši programátoři samozřejmě pomohou chybu odstranit a zrekonstruují správně data, což však našim IT odborníkům často zabere hodiny času. Uživatelé ale díky tomu nemusí celý postup provádět znovu. Uvědomujeme si, že naše pomoc je pro uživatele klíčová.

Jednou z připomínek bylo, že není reagováno na návrhy a připomínky uživatelů. Jak to funguje v praxi?

Každý nový návrh pečlivě zaznamenáme do naší evidence. Dále analyzujeme jeho dopad, posuzujeme možnosti řešení a zvažujeme rizikovitost celé realizace. Musíme zhodnotit užitek návrhu pro všechny uživatele našeho informačního systému. Hledáme zkrátka optimální řešení. Pravidelně každé čtvrtletí zasedá Inovační komise, která pečlivě vybírá, jaké návrhy na zlepšení budou realizovány. Zohledňujeme především, ze kterých inovací budou mít naši uživatelé největší užitek.

A proč tedy nejsou některé požadavky dodnes vyřešeny?

Od vzniku systému IS Cygnus® jsme zpracovali již 800 podnětů od našich uživatelů. Návrhy na zlepšení samozřejmě

ením společnosti IReSoft

nezazněly jen na jednání prezidia APSS ČR, ale přicházejí nám průběžně po celý rok. Představte si, že nám týdně přichází okolo 15 až 20 návrhů na zlepšení. S narůstajícím počtem uživatelů je čím dál těžší splnit všechna jejich očekávání, konkrétní přání a potřeby. Musíme se držet základních pravidel. Všechny změny musí zapadat do koncepce informačního systému. Každou inovaci musíme umět vysvětlit i ostatním zákazníkům, respektive z ní musejí mít užitek. Přinejmenším je změna nesmí jakkoliv omezovat.

Jak dlouho pak trvá, než vybraný návrh na zlepšení uvedete do praxe?

Uskutečnění některých návrhů na zlepšení pro nás znamená i několikaměsíční práci. Loni nás například zaměstnala kompletní příprava na statistické vykazování dat pro MPSV včetně elektronického přenosu dat. Práce trvala pět měsíců. Ale běžně naše vývojové oddělení zvládá zpracovat dva majoritní požadavky za týden. Není to ovšem práce jednotlivců. Na kompletní realizaci se podílí několik týmů, jako jsou analytici, programátoři, testeři a v neposlední řadě konzultanti.

Zařízení sociálních služeb si stěžují na vysokou cenu vašeho informačního systému. Nehodláte zlevnit?

Nemyslím si, že cena za využívání IS Cygnus® je tak vysoká. Uvědomme si prosím, že se zde jedná o úzce specializovaný informační systém pro 500 zákazníků pouze z oblasti sociálních služeb. Na tomto trhu není žádný ekvivalentní produkt s obdobnou podporou, takže není s čím srovnávat. Pokud bychom ale náš produkt porovnali s podobně specializovanými informačními systémy z jiné oblasti, například pro lázeňská střediska, rehabilitační pracoviště či nemocnice, v těchto případech se cena za pořízení pohybuje ve statisících až milionech korun. Navíc je nutné zvažovat také cenu za podporu, která obvykle tvoří 15 až 20 procent z ceny za pořízení systému. Oproti tomu naši uživatelé za pořízení IS Cygnus® neplatí nic a následný provoz včetně nadstandardní podpory je vyjde při využití všech osmi modulů na několik tisíc korun měsíčně.

Jak tedy vysvětlíte, že jiné systémy jsou levnější? Například účetní systémy.

Účetní systémy jsou široce rozšířené aplikace, které využívají desetitisíce uži-

vatelů. Náklady na aktualizace a vývoj se tedy dělí mezi velký počet uživatelů. A nové firmy neustále vznikají, takže počet potenciálních zákazníků pořád roste.

A co říkáte na programy od menších společností?

Na trhu se samozřejmě objevují podobné programy pro sociální služby od živnostníků. Takové programy se můžou zdát některým provozovatelům sociálních zařízení cenově výhodnější. Ale jen do té doby, než dojde na srovnání nabízených služeb. Živnostníci nabízejí základní počítačové programy, které svoji funkcí nedosahují takové komplexnosti, jako máme v IS Cygnus®. Podporu mají postavenou pouze na aktualizaci základních legislativních změn a možnosti nahlásit chyby v programu. Nemají hot-linku, vzdálenou podporu, uživatelé nemají kam směřovat návrhy na zlepšení.

Ano je zde nižší podpora, ale musíte uznat, že tyto živnostníci jsou o řád levnější.

Jak se to vezme. Informační systém je v každé organizaci klíčovou záležitostí. Pomocí informačního systému jsou udržována a zpracovávána veškerá důležitá data, navíc zjednodušuje řadu procesů. Bez informačního systému se v dnešní době prakticky nedá existovat. Za programem od živnostníků obvykle stojí jediná osoba, která je v případě nějakých nesnází bohužel nezastupitelná. Jeden člověk programuje, řeší dotazy na telefonu, obchoduje a jezdí na instalace. Vše má na starosti jediná osoba, což přirozeně snižuje náklady, a proto jsou programy od živnostníků levnější. Je otázkou, zda je zodpovědné svěřit tak důležitá data do jedinyh, nezastupitelných rukou. Každopádně naše ceny se neliší o řád. Už i naše konkurence pro pobytové služby změnila cenovou politiku a za podporu si nechá platit několik desítek tisíc korun ročně.

Zaznamenali jsme i dotazy na vaše přenosné terminály. Údajně jsou v provozu nepraktické.

Chápu, že se naše terminály nemusí líbit všem. Chtěl bych ale zdůraznit, že se v první řadě jedná o profesionální nástroj určený pro práci. Nejde tedy o okrasný přívěšek na klíče. Při výběru jsme kladli důraz na spolehlivost, kvalitu a ergonomii ovládání. Naše terminály mají displej s klávesnicí, aby si uživatel mohl snadno vizuálně potvrdit, co právě zazname-

nává, případně změnit násobek dané činnosti. Pokud mají mít sebraná data vypovídající hodnotu, musí mít uživatel pod kontrolou, co právě zaznamenává. Design a vlastnosti terminálů jsou tomuto požadavku přizpůsobeny.

Na jednání vám bylo vytknuto, že jsou vaše mimozáruční opravy příliš drahé, včetně výměny baterií. Je to pravda?

Na základě připomínek z prezidia jsme se snažili svým klientům vyjít vstříc a najít úsporu v servisních úkonech. Podařilo se nám snížit cenu výměny krytu na 1000 korun bez DPH. Nově totiž řešíme výměnu krytu vlastním pracovníkem a nákupem náhradních krytů. Změnili jsme rovněž dodavatele náhradních zdrojů, které jsou k dispozici již za 300 korun. Víme, že při práci může někdy přenosný terminál spadnout na zem. Proto nově nabízíme kožený obal za 400 korun, který terminál dostatečně chrání.

Dalším dotazem a připomínkou byl systém používání softwarového produktu, kdy jeho uživatel je pouze jeho nájemcem a nikoliv majitelem. Je oprávněná obava některých poskytovatelů, kterou jsme také zaznamenali, že odchodem od vaší společnosti přicházejí o všechna svoje data a informace?

Pořízená data jsou našich zákazníků, náš je pouze program a struktura databáze. V případě, že někdo nebude spokojen s našimi službami a rozhodne se odejít, tak mu data můžeme na požádání vyexportovat do excelových tabulek. Pak je na novém dodavateli softwaru, aby si dal tu práci a převedl co nejvíce dat do svého programu. Stejně tak, jako to děláme my u každého zákazníka, který si od nás pořídí informační systém.

Děkuji za rozhovor. Chtěl byste něco vzkázat uživatelům systému?

Předně děkuji za vaše dotazy. A poděkovat musím i uživatelům IS Cygnus® za jejich připomínky a podněty, díky kterým můžeme vytvářet stále užitečnější a lepší informační systém. Pevně doufám v to, že jim IS Cygnus® každodenně pomáhá a ulehčuje jejich náročnou práci. Přeji všem hodně úspěchů v novém roce.

Text: Ing. Jiří Horecký, MBA
prezident APSS ČR

Foto: archiv redakce

Biblické etické hodnoty v sociálních službách

V Paláci Charitas proběhla první konference pro církevní poskytovatele sociálních služeb

V úterý 29. listopadu proběhla v pražském Paláci Charitas na Karlově náměstí další z letošních odborných konferencí pořádaných Asociací poskytovatelů sociálních služeb ČR. Poprvé byla odborná konference speciálně určena církevním poskytovatelům sociálních služeb z celé České republiky.

Po tradiční prezentaci současných aktivit a budoucích plánů pořádající APSS ČR (J. Horecký) konferenční program osmi desítkám účastníků nabídl zajímavý a v mnohém inspirativní pohled do historie, zásad a současné činnosti největších tuzemských církevních poskytovatelů sociálních služeb: Charity ČR (O. Haičman), Diakonie Českobratrské církve evangelické (D. Šourek), Slezské diakonie (Z. Filipková) a Armády spásy (A. Plachý). Vedle těchto institucí se na konferenci představilo také sdružení ADRA (D. Hoferková), které samo sice poskytovatelem sociálních služeb není, ale mnohým z nich zajišťuje pro jejich zařízení dobrovolnickou činnost. Kromě křesťanských organizací bylo součástí programu i seznámení se se sociální prací Židovské obce v Praze s její specifickou službou seniorům přeživším holocaust a jejich rodinám (Z. Peterová).

Vedle prezentací jednotlivých subjektů na konferenci zazněla řada odborných témat: křesťanský pohled na člověka jako východisko kvality sociálních služeb (D. Šourek), podpora etických hodnot v sociálních službách (Z. Filipková), základní principy při doprovázení umírajících (L. Nađová), vedení duchovních programů a služby v domovech pro seniory (F. Štojdl), principy dobrovolnictví v prostředí sociálních služeb (D. Hoferková) či křesťanské aspekty služby lidem bez domova (A. Plachý).

Část konference byla věnována také ekonomickým otázkám spojeným s působením nestátních neziskových organizací

Principy doprovázení umírajících prezentovala farářka Mgr. Nađová

(O. Haičman), které jsou nejpočetnějšími poskytovateli a nezastupitelným jevem především v segmentu služeb sociální prevence. Možná řešení tíživé finanční situace, se kterou se NNO potýkají ještě více než např. organizace příspěvkové, byla konstatována např. v oblasti lepšího využívání příspěvku na péči, uvolnění „zastropování“ úhrad za sociální služby, solidarity rodin uživatelů služeb při řešení nedoplatků, podpory sociálního podnikání, definování finančních standardů jednotlivých typů sociálních služeb či zvyšování podílu veřejných zakázek namísto dotací.

Na konferenci bylo opakovaně konstatováno specifické postavení církevních

poskytovatelů dané jednak důrazem na naplňování nejen biologických, psychických a sociálních potřeb uživatelů sociálních služeb, ale také jejich potřeb duchovních, jednak důrazem na biblické etické hodnoty aplikované jak do vztahů s uživateli služeb, tak do vzájemných vztahů mezi pracovníky. Několikrát zaznělo, že poskytování sociálních služeb křesťanskými organizacemi není samo o sobě zárukou služeb kvalitnějších; kvalita vždy vyplývá teprve z jednání a postojů každého jednotlivého pracovníka příslušného poskytovatele.

Text: **Zdeněk Kašpárek**

Foto: **Magda Dohnalová**

SENIOR program

SENIOR program

pevná a stabilní buková konstrukce
snímatelný pratelný potah
antibakteriální úprava - sanapur
kolečka s brzdícím mechanismem
praktický držák berlí a holí
odnímatelný stolek
vyklápěcí opěrka nohou
nastavitelná a odnímatelná opěrka hlavy
možnost polohovací varianty
manipulační rukojeť
variabilní provedení dvou a třímístných lavic
záruka na soudržnost konstrukce 5 let

bližší info:
e-mail: frantisek.smejkal@ton.cz
tel: +420 573 325 457

Ocenění převzali nejlepší pečovatelky a pečovatelé

Diakonie ČCE – Středisko křesťanské pomoci v Praze ve spolupráci s Asociací poskytovatelů sociálních služeb ČR již podeváté vyhlásila vítěze celostátního ocenění „Pečovatel/ka roku 2011“.

Vyhlášení výsledků soutěže, která se konala pod záštitou paní Miroslavy Němcové, předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, ministra práce a sociálních věcí Jaromíra Drábka a starosty Městské části Praha 2 Jiřího Palusky, se uskutečnilo na společenském setkání 5. 12. 2011 na Novoměstské radnici v Praze.

Komise odborníků ze sociální oblasti vybírala na základě nominačních dopisů a výpovědí nominovaných. Titul získalo devět žen a jeden muž, dalších 11 pečovatelek pak obdrželo čestné ocenění.

Ocenění Pečovatel/ka roku vyhlašuje každoročně Diakonie ČCE – SKP v Praze. Cílem projektu je upozornit na potřebnost tohoto povolání, vnímaného zpravi-

dla jako životní poslání. Projekt chce ocenit práci pečovatelů, pečovatelek a získat tomuto povolání vážnost a respekt, jež mu po právu náleží. Celá akce není pojmána jako soutěž či klání, ale spíše jako příležitost poděkovat a veřejně ocenit práci pečovatelek a pečovatelů.

„Když se ocitneme v určité fázi, najednou zjistíme, že v žebříčku VIP není nejdůležitější hokejista či modelka – ve vši úctě k tomu, kdo umí bruslit či je krásný a umí nosit šaty. Je dobré si uvědomit, kdo je důležitý pro náš život,“ připomněla důležitost povolání pečovatelů Miroslava Němcová. „Vím, že se jedná o práci, která není viditelná, ale je nejpotřebnější, jak si jen umí kdo představit.“ (Zdroj: CT24.cz)

Zdroj: Tisková zpráva Diakonie ČCE

Ocenění Pečovatelka či Pečovatel roku 2011 převzali:

Marta Bubeníková

Centrum sociálních služeb Uničov

Milena Hrubešová

Pečovatelská služba Praha 6

Jaroslava Klímová

Charitní pečovatelská služba Zábřeh

Aloisie Křišková

Domov pokojného stáří Libošovice

Jana Mráčková

sociální služby pro seniory Olomouc

Jiřina Mrkvičková

Diakonie ČCE,
Domov na zámku Myslibořice

Jana Navrátilová

G-centrum Tábor

Helena Porstschová

Centrum sociálních služeb Děčín

Zdeněk Šolc

Centrum sociálních služeb Uničov

Květa Tlustá

Diakonie ČCE,
Domov odpočinku ve stáří Krabčice

Starosta MČ Praha 2 - Jiří Paluska, předsedkyně Poslanecké sněmovny Miroslava Němcová, ředitelka DČCE-SKP Libuše Roytová

Květa Tlustá přijímá ocenění Pečovatelka roku 2011 z rukou náměstka ministra práce a soc. věcí Petra Šimerky

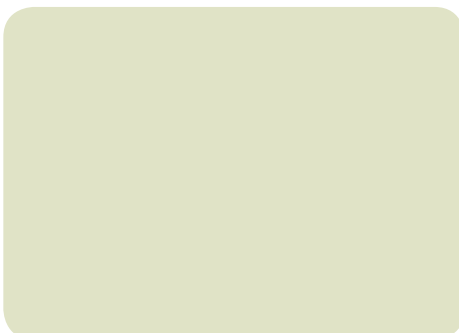
Ředitelka DČCE-SKP Praha Libuše Roytová a Tomáš Roule, sekretář Arcibiskupství pražského

Zvedací zařízení

Důstojnost, bezpečnost, kvalita

 Liko

A **Hill-Rom** Company

Výhody výrobků Liko:

- nejširší nabídka stropních a mobilních zvedacích systémů na trhu;
- unikátní vlastnosti také pro rehabilitaci a nácvik chůze;
- vysoce odolné závěsné vaky ve všech velikostech a různých materiálech, speciální závěsy pro koupání, po amputaci, pro nácvik chůze;
- různá řešení pro přesun mezi místnostmi vhodné pro každý byt či zařízení;
- dokonalá kvalita evropské jedničky za překvapivě dostupné ceny.

Zvedáky Liko nabízí společnost Dartin a její partner firma Medicco. Neváhejte nás kontaktovat pro podrobnější informace, nabídku, nebo profesionální radu pro Vaši individuální situaci.

DARTIN

www.dartin.cz
tel.: +420 241 470 361

www.medicco.cz
tel.: +420 604 268 565

 MEDICCO

Problémy sociálnych

Ak by sme začali hovoriť o problémoch sociálnych služieb na Slovensku, tak by nám musel vydavateľ asi venovať jedno celé vydanie časopisu, aby sme mali dostatok priestoru popísať, čo poskytovatelia sociálnych služieb na Slovensku trápia.

Kríza a zle pripravený zákon o sociálnych službách zasiahli súčasne a odhalili chyby v plnej nahote. Najviac neistoty vniesla kríza a nový zákon do financovania subjektov, ktoré sociálne služby poskytujú, odhalil sa problém verejnoprávnosti a rozdelil poskytovateľov na verejných a neverejných. Vniesol chaos aj do zaužívanej terminológie a nastolil diskusiu o efektívnosti a prioritách terénnych a pobytových službách. Keďže priestor je naozaj obmedzený, skúsme sa zamyslieť aspoň nad posledným z problémov, ktoré som v úvode načrtol.

➤ Decentralizácia – sen a realita

Človek, sa v určitej životnej etape ocitne na križovatke a musí sa rozhodnúť ako ďalej. Rozhodnutie u seniorov podmieňuje zdravie, vek, možnosti rodiny postarať sa o svojho blízkeho. Veľmi často urýchlili rozhodovania aj stavebné riešenie objektu, v ktorom sa nachádza byt, alebo stavebno – technické riešenie rodinného domu. Staršie bytové domy bez výtahov znamenajú pre seniorov s poruchou pohybového aparátu neprekonateľnú prekážku a odsúdia ho na trvalú osamelosť, čakanie.

Dlhé dni plné osamelosti, odlúčenia prinášajú depresie, pocity zbytočnosti, trápenie, že sú záťažou pre svoje okolie a v konečnom dôsledku znamenajú rýchlejší nástup psychických ochorení.

Ako sa teda rozhodovať? Kedy je lepšie zostať doma a kedy treba zvoliť celoročné pobytové zariadenie? Vo svojej praxi som bol často krátko svedkom ľudského utrpenia starých ľudí uzavretých vo svojich bytoch, bez adekvátnej starostlivosti, kde jediným sprostredkovateľom s vonkajším prostredím bolo okno, v lepšom prípade balkón, ale často sa byt podobal skôr kobkám pre malomocných, ako súčasť bývanie pre človeka s ťažkým zdravotným postihnutím.

Keď potom počúvam z úst politikov naučené frázy „súčasná prioritou našej doby je ponechať seniora v domácom prostredí čo najdlhšie, pretože je to pre neho tým naj-

lepším riešením“, spytujem sa sám seba, z akej skúsenosti vychádzajú? Je to naozaj osobná skúsenosť, alebo len kliše, ktorým politici ospravedlňujú nedostatok financií v sociálnom systéme, nevedomosť a domnienka, že terénna sociálna služba je oveľa lacnejšia a lepšia pre seniora, ako bytová?

➤ Aká je teória a realita?

Časy, keď si mladí ľudia riešili svoju bytovú otázku umiestnením „starkého“ do sociálneho zariadenia, sú už dávno za nami. V súčasnej praxi sa skôr stretávame s opačným fenoménom tejto doby – seniori sa v čase krízy, nezamestnanosti stávajú ekonomickými vazalmi a ich dôchodok (mimo sociálnej podpory) je často jediným príjmom celej domácnosti. Podmienky, v akých sa nachádzajú, sú často žalostné a nedôstojné. Takáto rodina sa na sociálne zariadenie so žiadosťou o umiestnenie obráti len v takom prípade, keď si už nevie poradiť a situácia sa pre obe strany stáva neúnosná.

Slovensko v súčasnosti hľadá novú koncepciu sociálnych služieb. Akú stratégiu vybrať? Vybrať sa rakúskou cestou individuálnej – adresnej podpory klienta je v našej ekonomickej situácii nemožné. Výdavky Rakúska na sociálnu ochranu sú 28 % HDP, kým na Slovensku je to necelých 16 % HDP.

Do úvahy pri riešení tejto citlivej otázky treba zobrať aj iný slovenský fenomén, a to fakt zneužívania akokoľvek dobre mienenej sociálnej stratégie podpory.

Z osobnej skúsenosti mi na Slovensku vychádza ako reálna jedna z možných stratégií, a to pokračovať v procese deinštitucionalizácie a transformácie tak, ako bola naplánovaná v *Koncepcii decentralizácie a modernizácie verejnej správy v SR* už v roku 1998 – 2002. Myšlienka, aby obce – alebo obce s vyššími právomocami – sa stali rozhodujúcimi nositeľmi v riešení sociálnej situácie seniorov. Kto pozná situáciu svojich občanov, sociálnu situáciu v rodinách lepšie ako územná samospráva? Výroky typu, že územná samospráva nie je na takéto kompetencie

pripravená, neobstoja. V globálnom svete sa stiera rozdiel medzi mestom a vidiekom obrovskou rýchlosťou, a to v negatívnych, ale aj pozitívnych trendoch. Internetizácia dáva možnosti každej, aj najvzdialenejšej samospráve jednat rýchlo, efektívne a adresne.

Vynechanie (obchádzanie) obecných samospráv z tohto procesu by bolo veľkou chybou a krokom späť. Ak sa samosprávy od osamostatnenia za 20 rokov nenaučili poskytovať sociálne služby, alebo ako počúvame z úst našich politikov, že proces transformácie nezvládli, je to zlá vizitka všetkých aktérov v sociálnej oblasti, štát nevnímajú.

Dnes je všetkým zainteresovaným riešiteľom sociálnej otázky jasné, že každá sociálne odkázaná skupina potrebuje individuálny prístup v riešení svojich problémov.

Optimálna transformácia sociálnych služieb musí vychádzať z individuálnych potrieb regiónov. H. Woleková nazvala tento proces „*stratégiou širokej ponuky*“. Ak by sme chceli doplniť túto víziu, tak musíme konštatovať, že tak ako deti z detských domovov potrebujú systém náhradných a profesionálnych rodín, seniori potrebujú dožiť svoj život dôstojne, vo svojom prirodzenom prostredí, s funkčnou sociálnou sieťou, rodinným zázemím.

Aby sa tak mohlo stať, musia byť sociálne služby pre túto sociálnu skupinu variabilné, zahŕňajúc služby terénne, ambulantné, pobytové a hlavne musia to byť služby poskytované regionálne. Sociálne zariadenia by sa mali stať v spolupráci s miestnou samosprávou nositeľmi rozvoja takýchto sociálnych služieb v regióne. Práve pri takomto modeli poskytovania sociálnych služieb je možné ponechať seniora čo najdlhšie v jeho domácom prostredí. Sociálne zariadenia, ktoré pretransformujú časť svojich ubytovacích kapacít na denný stacionár, budú poskytovať pre občanov blízkeho regiónu služby typu: odborné sociálne poradenstvo, opatrovateľskú službu, stredisko osobnej hygieny, prepravnú službu, rozvoz stravy apod.

Takýto model sociálnych služieb pre seniorov sa dá zrealizovať len v úzkej spolupráci s miestnou samosprávou. Úlohou štátu je pripraviť takú legislatívu, aby samospráva mohla tieto kompetencie vykonávať bez obáv o svoje rozpočty, ale zároveň tak, aby sa zamedzilo plytvaniu

služieb na Slovensku

verejných zdrojov, t.j. aby financovanie týchto služieb bolo adresné, transparentné a spravodlivé.

Financovanie sociálnych zariadení

Dôležitou súčasťou rozvoja regionálnych sociálnych zariadení a sociálnych služieb je samozrejme financovanie. Ak je finančný tok do sociálneho zariadenia v regióne nasmerovaný cez samosprávny kraj, stáva sa sociálne zariadenia zväčša od potrieb regiónu odtrhnuté, izolované. Až na výnimky z miestnou samosprávou nespolupracuje, pretože rozhodnutia o základných otázkach jeho fungovania sa realizujú mimo územnej miestnej samosprávy. Stráca sa spolupatričnosť s potrebami regiónu. Klienti v takomto zariadení sú distribuovaní z centrály často vzdialenej aj viac sto kilometrov. Výsledkom je, že obyvatelia regiónu a obyvatelia zariadenia málokedy nadviažu plnohodnotné medziľudské vzťahy, sociálna

sieť, rodinné putá sú u klientov týchto zariadení popretŕhané a spolupráca na miestnej úrovni zlyháva.

V Konceptii decentralizácie a modernizácie verejnej správy v SR boli mechanizmy zmien v sociálnej oblasti jasne definované a ani po desiatich rokoch by som neváhal oprášiť to, čo sme v SR v roku 2002 začali a nedokončili.

Tie sociálne zariadenia, ktoré prešli v rámci decentralizácie z okresných a krajských úradov na obce a mestá sú dnes vo veľmi dobrej finančnej kondícii. Ich financovanie je pod drobnohľadom verejnosti a miestnej samosprávy a čo je podstatnejšie – tieto zariadenia sa skutočne stali nositeľmi sociálnej moderny a zžili sa s regiónom.

Prečo sa teda nepoučiť a nepokračovať v tomto trende ďalej? Ak chceme tento proces obnoviť a stabilizovať financie v sociálnom systéme, je potrebná zmena a zrušenie deformácií v systéme.

Prvou a zásadnou zmenou je stanovenie minimálnych štandardov pre každú

sociálnu službu osobitne. Príspevok pri odkázanosti na sociálnu službu podľa jednotlivých stupňov by mal štát poskytovať prostredníctvom obcí pre všetky zariadenia pre seniorov bez ohľadu na ich zriaďovateľa. Príspevok štátu musí byť účelovo viazaný len na poskytované sociálnej služby v územnom obvode obce. Tento mechanizmus je jednoduchý, na Slovensku vyskúšaný a osvedčený už pri financovaní základných škôl. Takto nastavené mechanizmy financovania zabezpečia pre poskytovateľa sociálnej služby transparentnosť a pre poberateľa sociálnej služby adresnosť. Miestna samospráva, aj keď nebude sama poskytovateľom sociálnej služby, bude na nej cez finančný tok zainteresovaná, a tým zároveň „odsúdená“ na spoluprácu.

Mgr. Miroslav Feješ

Domov seniorov Dolinka

ČSA 67/57, 962 23 Očová

0915 887 040, 045 5349 634

INZERCE

KONFERENCE A SEMINÁŘE PRO NELÉKAŘSKÉ ZDRAVOTNICKÉ OBORY

3. 2. 2012 8.00–13.30

Dezinfekce, sterilizace, prevence nozokomiálních nákaz

Velký sál Magistrátu hl. města Prahy

30. 3. 2012 8.00–13.30

Možnosti nelékařských profesí v péči o pacienty s onemocněním kůže, hojení ran

Velký sál Magistrátu hl. města Prahy

13. 4. 2012 8.00–13.30

Zadáno pro laboranty

Velký sál Magistrátu hl. města Prahy

4. 5. 2012 8.00–13.30

Možnosti nelékařských profesí v prevenci dekubitů, pádů, malnutrice, nozokomiálních infekcí, trombózy

Velký sál Magistrátu hl. města Prahy

19. 10. 2012 12.30–17.00 od 19.00 doprovodný program divadlo

Nutriční terapie (děti, dospělí, zdraví, nemocní, obézní, dlouhodobě ležící)

Velký sál Magistrátu hl. města Prahy

7. 12. 2012 12.30–17.00 od 19.00 doprovodný program divadlo

Duševní hygiena sester a umění odpočívát

Velký sál Magistrátu hl. města Prahy

Registrace a odborný program konferencí na www.medical-services.cz, +420 727 614 434, konferenceMS@mf.cz

Akce jsou určeny pro nelékařské zdravotnické pracovníky, jako jsou: sociální pracovníci ve zdravotnictví, všeobecné sestry, porodní asistentky, nutriční terapeuti, asistenti ochrany veřejného zdraví, farmaceutičtí asistenti, fyzioterapeuti, ergoterapeuti

Registrační poplatek: platba převodem 300 Kč, platba na místě 350 Kč

Organizátor:

Mediační partneri:

Emoce jako nástroj v

Emoce tvoří nedílnou složku naší psychiky, řadí se do psychických procesů či stavů. Slouží především k uvědomování si pocitů libosti či nelibosti ve vztahu k prožitým situacím, lidem, věcem. Emoce zasahují do každého našeho interpersonálního projevu, do každé komunikační situace, ať už se jedná o emoce krátkodobé – afekty, tak o emoce dlouhodobé – nálady. Patří mezi vývojově starší součásti naší psychiky, velmi těžko se proto ovládají rozumem.

V běžném životě projevujeme většinou naše emoce přirozeně, jak přicházejí, tak jsou zpravidla i ventilovány navenek. V sociálních službách se naše emoce stávají zároveň i nástrojem při práci s uživateli, klienty. Znalost tohoto nástroje je podstatnou složkou profesionálního přístupu.

Emoční prožitek je složen z několika základních prvků. Emoce se projevují jednak v naší kognitivní (poznávací) rovině, jednak v autonomní aktivaci organismu. Kognitivní rovina emoce spočívá v hodnocení dané situace. Toto hodnocení se pak dále projevuje na intenzitě prožitku situace. Jestliže jsme v autě, které se řítí ze strmého svahu, prožíváme strach, ale pokud víme, že auto je součástí toboغانu, pak je tento strach obvykle mnohem menší. Podobně, řekne-li nám někdo, že se na nás nemůže dívat, pak jinak budeme vnímat toto tvrzení od nejlepšího přítele a jinak od člověka s duševním onemocněním. Autonomní aktivací se míní fyziologická reakce našeho organismu na dané podněty. Fyziologickou reakcí na pocit nadšení bylo mimo jiné zvýšení tepové frekvence, zvýšení tělesné teploty a hormonální odpověď v podobě adrenalinu. Z kognitivního hodnocení vzniká hodnocení emoční, z autonomní aktivace vzniká vnímaná aktivace. Výsledným celkem je potom prožívaná emoce jako taková. (Atkinson, Atkinson, 1995)

Pro pracovníka v sociální sféře se většina emočních prožitků na základě výše zmíněného mění především v kognitivní rovině. Hodnocení situace ve vztahu k uživateli je vždy jiné než hodnocení situace v běžném životě. Nejedná se o odlišnost emocí jako takových, spíše o změnu intenzity prožívání a o kognitivní uchopení emoce.

Tento poznatek může sloužit jako vstupní informace pro další práci s našimi emocemi jako s nástrojem ve vztahu k uživateli. Připustíme-li, že naše emoce jsou nástrojem v komunikaci s uživateli, pak se zcela přirozeně objeví pochybnosti o vhodnosti jejich užívání. Trefně tyto

obavy vyjádřil na školení jeden ze sociálních pracovníků: „Moje JÁ, psychika a tedy i emoce, jsou mým nástrojem k práci. Musím se proto velmi snažit, abych je vhodně užíval? Cítím se paralyzován ve svých emocích.“

Jestliže se snažíme „správně či vhodně“ užívat naše emoce, pak je zpravidla jen obtížně užíváme autenticky, spontánně. Ale právě v autentičnosti projevu emoce spočívají. Často pak dochází k ambivalenci mezi tím, co skutečně člověk prožívá, a tím, co dává najevo uživatelům. Zcela jistě je někdy na místě svoje emoce řídit a korigovat. Nelze vždy a za všech okolností dávat najevo emoce tak, jak skutečně přicházejí. Objeví se ale i situace, kdy je autentičnosti třeba snad více než profesionálního přístupu. Jestliže se zaměstnanec snaží svoje emoce upravovat, nemusí se mu to dařit zcela. Většinou se disproporce objeví mezi složkou verbální a neverbální, případně složkou paralingvální, tedy nadřechovou (intonace, pauzy v řeči, hlasitost a další). Disproporce mezi vyjadřováním emocí u pracovníka v sociální sféře vyvolává nedůvěru v uživateli. Tato nedůvěra většinou proniká kamsi do podvědomí či snad dokonce nevědomí uživatele. Z toho pramení i fakt, že je tato nedůvěra obtížně uchopována, pojmenovávána a je velmi těžké s ní pracovat. Pracovníkovi se subjektivně může zdát, že i když se snaží s uživateli pracovat, jak nejlépe umí, přesto má někdo jiný daleko větší úspěchy, i když není třeba tak profesně zdatný.

Emočně „upřímnější“ jsme častěji v situacích, které jsou nějak spjaty s primárními, nižšími emocemi – zlostí, strachem, silným smutkem či silnou radostí. Právě u nich kognitivní hodnocení přichází později než samotná aktivace organismu (fyziologická reakce). Příčinou tohoto procesu je zřejmě amygdala, šedá hmota v limbických systémech, která je schopna odpovědět na znepokojivé informace dříve než šedá mozková kůra, tedy rozum. Odpovídalo by to tvrzení, že někdy dříve cítíme, než myslíme. Jestliže například koutkem oka zahlédneme lano, můžeme

mít pocit, že vidíme hada, uskočíme dříve, než rozumem určíme, že se jedná o neškodný kus lana. (Atkinson, Atkinson, 1995) Amygdala tedy funguje rychleji než kortex, a to především v primárních, nižších emočních stavech. Vyšší emoce jsou více doprovázeny kognitivním uchopením dané situace zároveň s fyziologickou odezvou. Jestliže přichází kognitivní uchopení zároveň s aktivací organismu, či snad dokonce dříve, pak je daná situace spíše pochopena v kontextu umělého, upraveného, neupřímného, méně autentického.

Jak docílit kompromisu toho, aby moje emoce byly autentické a zároveň neohrožovaly uživatele ani mě samotného třeba přílišnou intenzitou či nevhodností v načasování emoční odezvy? Lze vůbec tohoto stavu dosáhnout?

Prvním krokem k uchopení vlastních emocí jako nástroje je naše všímavost k sobě samým i k druhým.

sociálních službách

» Jak lépe nakládat se svými emocemi v sociálních službách?

V první řadě je třeba poznat, jaké emoce jsou nám vlastní. Každá emoce je polární, zrcadlí se ve svém protikladu: radost - smutek, odvaha - strach, láska - nenávisť. Další důležitou složkou emocí je jejich intenzita. Intenzita se projevuje jednak v hloubce prožívání a jednak v síle jejich projevu. S intenzitou souvisí i délka trvání emocí. Mnoho z nás má o svých emocích zkreslené představy. Toto zkreslení pramení především z toho, že zaměňujeme vyjadřování emocí s jejich prožíváním. Uvědomění si, jak moc jsme navenek emoční, zda jsme výbušní, nebo spíše klidní, jestli se více poddáváme smutné náladě nebo naopak více prožíváme radost, zda se u nás objevuje častěji než u druhých zlost či hněv, to vše může napomoci lepšímu využití emocí jako nástroje. Pro druhé kolem nás budou většinou čitelnější nižší emoce.

Vyšší emoce, jako třeba altruismus či smysl pro spravedlnost jsou diagnostikovány obtížněji. Přesto je dobré orientovat se i ve svých vyšších emočních stavech. Ty se více ukazují třeba v individuální terapeutické práci na sobě sama, v sebezkušenostním výcviku či při supervizi.

Druhou podstatnou složkou, která nám pomůže pracovat s našimi emocemi v práci, je odhalení způsobu, v jaké míře emoce vyjadřujeme navenek. Každý z nás má specifický přístup k vyjadřování emocí. Obvykle se rozlišují lidé, kteří při prožívání emocí potřebují svoje pocity vyjadřovat více navenek, a lidé, kteří emoce vnitřně hluboce prožívají, ale nesdělují je ostatním. Na obou variantách můžeme najít výhody i nevýhody v práci v sociální oblasti. Stranou ponecháme jedince, kteří emoce prožívají, ale potlačují jejich projev, záměrně emoce nevyjadřují. Takoví jedinci jsou považováni za méně vhodné pro práci v sociální oblasti především. Zamlžují totiž přímou komunikaci, vnášejí do komunikačních situací manipulaci, komunikačně klamou druhé.

Třetí podstatnou složkou je naše schopnost předat emoce někomu jinému. Emoce jsou totiž „nakažlivé“. Možná se vám stalo, že jste viděli někoho v záchvatu smíchu, prostě se nemohl přestat smát. Vyvolalo to ve vás chuť se smát nebo se alespoň usmívat? Pak právě tehdy došlo k „nakažení emocemi“. Podobně to funguje i s polárními emocemi – špatnou náladou a smutkem. I tady jsme schopni emoce od druhých přejímat, či naopak je druhým dávat. Práce s emocemi může tedy směřovat i k ovlivňování emocí druhých, uživatelů, pacientů, klientů. Zároveň se ukazuje, že sdílení emocí vede k větší spokojenosti, dokonce i k úspěšnějšímu boji s rakovinou (Tschuschke, 2004). Mnohými výzkumy je dokázáno, že schopnost ventilovat emoce pozitivně koreluje s vyšší obranyschopností organismu, rychlejší rekonvalescencí v nemoci a dokonce i s lepší schopností ubránit se závažným onemocněním (Tschuschke, 2004, Simonton, 1994).

Jako zásadní pro zdraví a spokojenost člověka se ukazuje otevřené vyjadřování emocí, především negativních, a jejich ventilování. Pomocí otevřené emoční atmosféry, autentičnosti projevu pracovníků v sociální oblasti a podpory vyjadřování emocí uživatelů lze výrazně pozitivně působit v sociálních službách.

PhDr. Kateřina Stibalová

» Jestliže

se snažíme

„správně

či vhodně“ užívat

naše **emoce**,

pak je zpravidla jen

obtížně **užíváme**

autenticky, spontánně.

Ale **právě**

v autentičnosti projevu

emoce **spočívají**.

Použitá literatura:

- Atkinson, R. L., Atkinson, R. C.: *Psychologie*. Victoria Publishing, Praha 1995.
 Křivohlavý, J.: *Psychologie zdraví*. Portál, Praha, 2001.
 Simonton, P. C.: *Návrat ke zdraví*. Radost, Praha 1994.
 Tschuschke, V.: *Psychoonkologie*. Portál, Praha 2004.

Spirituální péče v

V minulém čísle jsme otevřeli téma duchovních potřeb uživatelů sociálních služeb a jejich naplňování. Protože jde o oblast, které doposud nebyla věnována větší pozornost, rádi se k ní budeme vracet i nadále. Dnes vám přinášíme

článek Mgr. Jarmily Neumannové, který se tomu tématu věnuje z hlediska evropských a národních dokumentů a aktuální situace v oblasti poskytování hospicové a paliativní péče.

▶ Charta umírajících a kodexy upravující spirituální péči

Právní oporu pro zajištění důstojné péče o umírající obsahuje Doporučení Rady Evropy č. 1418/1999 „O ochraně lidských práv a důstojnosti nevyléčitelně nemocných a umírajících“, které bylo přijato Parlamentním shromážděním 25. června roku 1999. Tato tzv. „Charta práv umírajících“ popisuje faktory ohrožující základní práva odvozená z důstojnosti nevyléčitelně nemocných nebo umírajících osob, kterými jsou mj. „časné zanedbávání léčby fyzického utrpení a nebrání zřetele na psychologické, sociální a spirituální potřeby“. Doporučení vyzývá členské státy Rady Evropy, aby ve všech ohledech respektovaly a chránily důstojnost nevyléčitelně nemocných nebo umírajících lidí, a to mj. tím, že zajistí občanům zákonný nárok a rovný přístup k paliativní péči, rozvoj ambulantních paliativních týmů a vyhlášením kvalitativních norem pro péči o nevyléčitelně nemocné nebo umírající.

Charta práv a svobod starších občanů, kteří potřebují péči a pomoc druhé osoby (Francie, 1966) v článku VII uvádí: „Každý starší člověk se sníženou soběstačností musí mít možnost podílet se na náboženských či filozofických aktivitách dle své vlastní vůle a volby. Každé zařízení by mělo tuto potřebu respektovat a umožnit ji prostorově i přístupem zástupců různých církví a vyznání.“

Pro rozvoj a podporu spirituální péče založila Evropská asociace paliativní péče v dubnu 2010 Pracovní skupinu EAPC pro spirituální péči v paliativní péči. Jejím cílem je např. podpora vzdělávání, výzkumu a metodologie v oblasti spirituální péče na regionální i národní úrovni, podpora spolupráce profesionálů ve zdravotnictví (lékářů, sester, sociálních pracovníků) a duchovních, propagace příkladů dobré praxe. Více na www.eapcnet.eu.

V České republice vznikla Komise pro duchovní péči ve zdravotnictví při MZ ČR v r. 2006 a byla v roce 2007 převedena

do podoby pracovní skupiny. V listopadu 2006 uzavřely církve sdružené v Ekumenické radě církví v ČR a římskokatolická církev v ČR vzájemnou dohodu o spolupráci při poskytování duchovní služby ve zdravotnictví. Plný text dohody najdete na <http://www.ekumenickarada.cz>.

▶ Kaplanská služba v nemocnicích

Řada českých duchovních, kteří slouží v nemocnicích a hospicích, má pověření své církve pro funkci nemocničního kaplana. Nemocniční kaplan je kvalifikovaný duchovní poskytující péči pacientům, personálu a návštěvníkům zdravotnického zařízení. Je členem multidisciplinárního zdravotnického týmu. Poskytuje doprovázení v duchovní oblasti všem potřebným bez rozdílu jejich vyznání či světového názoru.

Za účelem koordinace, osvěty, vzdělávání a péče o kaplany, kteří působí v nemocnicích, byla v květnu 2011 založena Asociace nemocničních kaplanů (ANK). Cílem ANK je propagace tohoto druhu péče v nemocnicích, týmové spolupráce, standardů ve smyslu etických pravidel, podpora vzdělávání stávajících a budoucích nemocničních kaplanů. Podrobnosti o práci nemocničních kaplanů, jejich Etický kodex, seznam nemocnic, kde působí, a další užitečné informace najdete na www.nemocnicnikaplan.cz.

Služba českých nemocničních kaplanů již od počátku navazuje na novodobou duchovní službu v nemocnicích, kterou zavedl ve 20. letech 20. století Anton Boisen v USA. Na jeho způsob vzdělávání nemocničních kaplanů navázali ostatní a vyvinul se vzdělávací systém Clinical pastoral education (CPE). Kaplanská služba je poskytována i v evropském kontextu Evropské sítě pro duchovní službu ve zdravotnictví (www.eurochaplains.org).

▶ Spirituální péče v hospicích – aktuální průzkum

Spirituální péče, podpora pacientů a rodin v řešení duchovních a existenciálních otázek kladených v souvislos-

» Každý starší člověk se sníženou soběstačností musí mít možnost podílet se na náboženských či filozofických aktivitách dle své vlastní vůle a volby.

závěru života

ti s pokročilým nevléčitelným onemocněním je nedílnou součástí péče v hospicích od počátku jejich fungování v České republice. Pro členy Asociace poskytovatelů hospicové paliativní péče (dále Asociace) je upravují Standardy kvality hospicové paliativní péče, které v červnu 2006 připravila pracovní skupina MZČR ve spolupráci s Asociací s cílem definovat požadavky, které by měli poskytovatelé specializované paliativní péče v ČR splňovat, aby byla zajištěna její potřebná úroveň a odpovídající kvalita. Standardy mj. uvádějí: „Členy pracovního týmu jsou odborníci se znalostí hodnocení a citlivého reagování na duchovní a existenciální otázky spojené s život ohrožujícím onemocněním. Poskytovatelé paliativní péče umožňují na základě přání pacienta nebo jeho rodiny kontakt s duchovními jejich vlastní náboženské víry či jejich náboženskými komunitami. V zařízení specializované paliativní péče je důsledně respektován hodnotový systém a náboženské přesvědčení každého pacienta. Pracovní tým respektuje a případně pomáhá zajistit náboženské a duchovní rituály podle přání pacienta a rodiny. V rámci paliativní péče je prováděn a zdokumentován citlivý, pravidelný a průběžný průzkum duchovních a existenciálních potřeb (nadějí a obav, rozhodujících životních postojů a přesvědčení, pocitů viny, víry v posmrtný život a dalších otázek spojených s koncem života) u pacienta a jeho nejbližších osob, pokud s tím pacient souhlasí. V otázkách týkajících se konce života je pomoc nabízena způsobem odpovídajícím individuálním i rodinným kulturním a náboženským hodnotám. Preference pacienta mají vždy přednost. Používání náboženských symbolů ve vybavení lůžkových zařízení bere ohled na kulturní a náboženské rozdíly mezi církvemi různých vyznání a též na požadavky osob bez vyznání.“

V listopadu 2011 jsme provedli průzkum mezi členy Asociace, lůžkovými a domácími hospici, jakým způsobem zajišťují spirituální péči o pacienty a jejich blízké. Výsledky potvrdily, že naši členové využívají všech způsobů, jak podpořit pacienty, ale i pracovníky, v péči o duchovní část osobnosti. Všech 16 členů Asociace, poskytovatelů péče, nabízí zprostředkování duchovní podpory pro pacienta a rodinu od počátku péče. Ve 3 hospicích je duchovní přítomen každý den, v pěti hospicích 3-7x týdně, ve třech 1x týdně, pouze v jednom 1x měsíčně.

Foto: Hospice sv. J. N. Neumanna v Prachaticích

Každý týden se konají bohoslužby v sedmi hospicích, v pěti hospicích vícekrát.

O spolupráci a otevřené atmosféře hospiců svědčí častá spolupráce více církví – v mosteckém hospici se střídají v pravidelných bohoslužbách po týdnech 4 církve, v hospici v Čerčanech mají duchovní tři církví domluvené dny v týdnu, kdy pacienty v hospici navštěvují. V plzeňském hospici se koná každoročně ekumenická bohoslužba s účastí představitelů 9 církví. V sedmi hospicích je kaple určená pro bohoslužby, v pěti hospicích k tomuto účelu slouží jiná místnost (jídlna, volnočasový prostor), která je pro bohoslužbu aktuálně vybavená. Mezi spolupracujícími církvemi převažuje římskokatolická, dále pak hospice spolupracují nejčastěji s Českobratrskou církví evangelickou, Církví československou husitskou a Evangelickou církví metodistickou.

U čtyř poskytovatelů domácí hospicové péče je spirituální péče přizpůsobená jejich péči v terénu. Povzbudivé je, že u dvou je duchovní přímo členem multidisciplinárního týmu, všichni pak spolupracují s duchovními, kteří jsou v místě bydliště pacienta a doprovázejí pak pacienta a rodinu po celý čas těžké nemoci. Seznam členů Asociace najdete na www.asociacehospicu.cz.

V naší sekularizované společnosti se složitou historií přístupu k církvím je třeba opakovaně uvádět, že spirituální péče je nabídkou, která patří všem bez ohledu na členství či aktivitu v církev-

ním životě. Jedná se o možnost přemýšlet a hovořit o duchovních a existenciálních otázkách, s nimiž se v závěru života setkává většina lidí bez ohledu na jejich předchozí (duchovní) život.

Při přijímání pacientů do hospice často odpovídáme na otázky (a obavy), zda musí být členy církve, pokud žádají o přijetí do hospice založeného církví či když vidí název hospice (sv. Lukáše, sv. Zdislavy atd.). Ujišťujeme je, že účast na náboženských aktivitách v hospicích je naprosto dobrovolná, je na jejich úvaze, zda se s duchovním setkat chtějí, nebo ne. Výzdoba pokojů je přizpůsobena potřebám pacienta, pokud si náboženské symboly v pokoji nepřejí (velmi výjimečně), personál je přemístí. Ale dlužno je také říci, že řada pacientů o setkání s duchovním požádá, ač od jejich svatého přijímání či pravidelné návštěvy kostela v dětství uplynuly desítky let.

P. Kofroň, duchovní pražského hospice Štrasburk, mi řekl: „Nevěřím v nevěřící, každý má své bazální víry. Za celé mé působení, když jsem řekl pacientovi, že se za něj budu modlit, nikdo neřekl ne.“

Mgr. Jarmila Neumannová

Vnější vztahy
Asociace poskytovatelů hospicové
paliativní péče
tel.: 731 625 951
propagace@asociacehospicu.cz
www.asociacehospicu.cz

Pohledávka aneb Co dělat, když

V současné době dochází v obchodních vztazích k velmi častému jevu, kdy věřitel poskytne službu nebo zboží a dlužník je v prodlení se zaplacením. Často se dokonce stává, že dlužník neuhradí pohledávku vůbec. Dostáváme se v tomto případě do režimu pohledávek po splatnosti, což velmi významným způsobem zatěžuje prakticky všechny subjekty a způsobuje jim nemalé ekonomické problémy. Pro subjekty poskytující sociální služby mohou být tyto problémy v řadě případů hodnoceny jako likvidační.

Pojem pohledávka a závazek vyplývá z § 488 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, podle kterého je závazkovým vztahem právní vztah, ze kterého věřiteli vzniká právo na plnění (pohledávka) od dlužníka a dlužníkovi vzniká povinnost splnit závazek. Můžeme tedy zjednodušeně říct, že pohledávka je právo věřitele na plnění od dlužníka. Tomuto právu odpovídá povinnost dlužníka splnit svůj závazek vůči věřiteli. Pohledávky vznikají z právních úkonů, zejména ze smluv, jakož i ze způsobené škody, z bezdůvodného obohacení nebo z jiných skutečností uvedených v občanském zákoníku. V tomto článku se budeme zabývat zejména pohledávkami vzniklými ze smluv.

Asi základním předpokladem, tedy preventivním opatřením, je zjistit si situaci vašeho obchodního partnera či potenciálního klienta. To znamená, být aspoň na začátku smluvního vztahu v informačním předstihu. Tím vám vznikne možnost se rozhodnout, zda s daným klientem či obchodním partnerem budete uzavírat smluvní vztah. Jsou samozřejmě situace, kdy nelze dostatečně stanovit bonitu vašeho obchodního partnera či klienta, proto je důležité, abyste při správě pohledávek dbali zvýšené opatrnosti, a to nejen z hlediska časové osy, tj. promlčení pohledávek, ale i z hlediska jejich zajištění. Je tedy důležité si připomenout některá ustanovení obchodního zákoníku a způsoby zajištění pohledávek.

Jak jsem již uvedl, každá organizace by si měla pohlídat lhůty, ve kterých je pohledávka aktivní, tj. vymožitelná. Promlčení pohledávky upravuje obchodní zákoník 513/1991 Sb. v platném znění. Právo se promlčí uplynutím promlčecí doby stanovené zákonem (obecná promlčecí doba dle obchodního zákoníku je čtyřletá). Promlčením právo na plnění nezaniká, nelze jej však přiznat nebo uznat soudem, jestliže povinná osoba (tj. dlužník) namítne promlčení po uplynutí promlčecí doby. Počátek promlčecí doby běží ode dne, kdy právo mohlo být poprvé uplatněno u soudu, nestanoví-li tento zákon jinak. U práva

na plnění závazku běží promlčecí doba ode dne, kdy měl být závazek splněn nebo mělo být započato s plněním (doba splatnosti). U dílčího plnění běží pro každé dílčí plnění samostatně. Jsou zde však rozdíly v dobách jako například u práva na náhradu škody, bezdůvodného obohacení apod. V tomto období bychom měli pracovat s pohledávkou buď v režimu mimosoudním, nebo, pokud selhalo mimosoudní řešení, v režimu soudním, tj. domáhat se svých práv prostřednictvím soudní cesty. Než však přistoupíme k vymáhání pohledávek soudní cestou, což samozřejmě zvyšuje náklady a čas zainteresovaných stran, je nutné si vydefinovat možnosti mimosoudního vymožení:

a. Jednání účastníků

Stanovení nového termínu splatnosti, nastavení splátkového kalendáře, naturální plnění apod.

b. Vzájemný zápočet závazků a pohledávek

Započtení je jedním z obecných způsobů zániku závazků. Obecnou právní úpravu započtení nalezneme v občanském zákoníku (zák. č. 40/1964 Sb.). Obchodní zákoník (zák. č. 513/1991 Sb.) obsahuje pouze některá ustanovení o započtení pohledávek, která mají v případě pohledávek z obchodněprávních vztahů proti obecné občanskoprávní úpravě aplikační přednost. Mají-li věřitel a dlužník vzájemně pohledávky, jejichž plnění je stejného druhu (v praxi to budou nejčastěji pohledávky peněžité), zaniknou započtením, pokud se vzájemně kryjí a jestliže věřitel nebo dlužník učiní vůči druhému tzv. kompenzační projev. Kompenzační projev může být jak jednostranný (např. oznámení o započtení pohledávek určené druhé straně), tak dvoustranný (dohoda o započtení vzájemně odsouhlasených pohledávek). Zánik pohledávek nastane okamžikem, kdy se setkaly pohledávky způsobily k započtení. K tomu, aby mohla pohledávka zaniknout započtením, musí být ovšem k započtení způsobila. Platí přitom, že proti pohledávce splatné nelze započíst pohledávku nesplacnou.

c. Notářské uznání závazku

Podstatou notářského zápisu je dohoda, kterou se účastník zaváže splnit pohledávku nebo jiný nárok druhého účastníka, v níž svolí, aby podle tohoto zápisu byl nařízen a proveden výkon rozhodnutí (exekuce), jestliže svou povinnost řádně a včas nesplní. Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti je exekučním titulem dle § 274 odst. 1 písm. e) občanského soudního řádu. V případě nezaplacení dlužníkem je notářský zápis vykonatelný, tzn., že věřiteli je umožněno vedení exekuce proti dlužníkovi na základě žádosti věřitele již bez další žaloby. Notářský zápis lze uzavřít při předání plnění, ale také v případech, kdy je již pohledávka splatná. Uznání závazku formou notářského zápisu s doložkou přímé vykonatelnosti dává věřiteli vysokou právní jistotu a také mu zaručuje velmi výhodné postavení v případném exekučním vymáhání splatné pohledávky. To znamená, že věřitel nemusí absolvovat zdlouhavé soudní řízení, ale může rovnou přistoupit k „výkonu rozhodnutí“.

d. Zajištění pohledávky postoupením

Jedná se o postoupení pohledávky, nikoliv však za účelem trvalé změny věřitele, nýbrž za účelem zajištění pohledávky jiné. Musí jít o pohledávku převoditelnou; postoupit nelze pohledávku, která zaniká nejpozději smrtí věřitele anebo jejíž obsah by se změnou věřitele změnil. V písemné podobě je třeba sjednat závazek věřitele ke zpětnému postoupení pohledávky, jestliže zajištěný závazek bude splněn. Jde o obdobný institut jako je zajišťovací převod práva. Pohledávka se převádí smlouvou se závazkem věřitele převést ji zpět. I zde si strany mohou namísto zpětného převodu práva sjednat rozvazovací podmínku vázanou na uspokojení věřitelovy pohledávky.

e. Kapitalizace pohledávky

Kapitalizace pohledávky (debt-equity swap) je převod pohledávky vůči společnosti na vlastnický podíl v této společnosti. Kapitalizace pohledávky započtením je realizována zvýšením základního jmění peněžitým vkladem. Věřitel upíše akcie za emisní kurz a závazek zaplatit zanikne započtením. Kapitalizace pohledávky splynutím spočívá ve zvýšení základního jmění nepeněžitým vkladem. Věřitel vkládá do základního jmění pohledávku postoupením pohledávky dlužníkovi, pohledávka zaniká splynutím osoby věřitele a dlužníka.

dlužník neplatí

f. Uplatnění zadržovacího práva

Zadržovací právo (§ 175 ObčZ) umožňuje věřiteli, aby zadržel movitou věc, jejímž vlastníkem je dlužník, za účelem zajištění své splatné peněžní pohledávky. Pohledávka může být před splatností jen v případě, kdy je na dlužníka prohlášen konkurs nebo je při výkonu rozhodnutí zjištěna platební neschopnost dlužníka. Movitou věc musí mít věřitel ve svém držení na základě právního titulu, např. danou věc opravoval nebo dopravoval. Movitou věc tedy dlužník nesmí odejmout svémocně nebo použitím lsti.

Pro lepší mimosoudní vymáhání lze využít i další nástroje, a to především nástroje zajišťovací, které zvýší bezpečnost a dobytost pohledávek. Mezi nejznámější zajišťovací instrumenty bezesporu náleží zástavní právo (zástavy nemovitostí), zadržovací právo (věci movité), ručení (ručení třetích osob), smluvní pokuta, směnka, pojištění pohledávek, výhrada vlastnického práva, dokumentární akreditiv apod.

Pokud však selžou všechny dostupné možnosti mimosoudního řešení, nezbude než se domáhat svých práv soudní cestou. Česká právní úprava umožňuje využít

obecné soudy, Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR nebo využít rozhodce ad hoc.

Pokud tedy selžou předžalobní upomínky s poskytnutím lhůty k zaplacení, tj. mimosoudní řešení sporu, a pokud nedojde k zaplacení ve stanovené lhůtě, je nutné podat návrh příslušnému soudu (žaloba) na vydání platebního rozkazu na zaplacení dlužné částky dlužníkem, úroku z prodlení a nákladů řízení. Vydáním platebního rozkazu soud zavazuje dlužníka k povinnosti uhradit vzniklý dluh, a to nejen v nominální výši, ale i včetně úroků z prodlení a nákladů řízení. Nedojde-li ani na základě pravomocného platebního rozkazu, případně dalších následných rozsudků, k zaplacení žalovaných částek, bude v takových případech podán se souhlasem klienta návrh příslušnému soudu na nařízení exekuce na majetek dlužníka. Náklady řízení i náklady exekuce a právního zastoupení klienta jsou vždy k tíži dlužníka (povinného) a neznamenají pro klienta žádné další náklady spojené s vymáháním jeho pohledávky, pokud ovšem dlužník splní svou povinnost a dluh včetně příslušenství uhradí.

Bohužel v poslední době lze konstatovat, že se platební morálka velmi zhoršila. Kvůli nedisciplině a nekorektnosti v obchodních vztazích dochází ke vzniku druhotné platební neschopnosti, a tím k prohlubování objemu neuhrazených závazků. Proto je velmi užitečné se nezabývat pouze činností spočívající v zajišťování práce či realizace obchodu, ale hlavně řádně a kvalitně pečovat o svůj majetek, do kterého samozřejmě spadají i pohledávky. Péči o majetek řeší ustanovení obchodního zákoníku, který formuluje požadavek, aby působnost orgánů byla vykonávána s tzv. péčí řádného hospodáře (dříve s náležitou péčí). Pojem péče řádného hospodáře lze chápat tak, že řádný hospodář činí právní úkony týkající se společnosti odpovědně a svědomitě a stejným způsobem pečuje o její majetek, jako kdyby šlo o jeho majetek vlastní.

Vím, že současná situace je velmi komplikovaná, ale doufám, že do budoucna se díky legislativním úpravám a zvyšování společenské a obchodní kultury dobytost pohledávek výraznělepší.

Bc. Daniel Hilbert

hilbert@legroconsult.cz, +420 777 044 851

www.svetbezbarier.cz

AKČNÍ CENA

I 500,- Kč/m² (bez DPH)

PLATNÁ PŘI OBJEDNÁNÍ DO KONCE ÚNORA 2012

„Řešení na roky“

Pro vnitřní instalace – koupelny, sprchy
záruka 5 let

PROTISKLUZY

s integrovanými bočními a rohovými nájezdy

Infolinka: 800 707 777

PINNOT
svět bez bariér

Osobní bankrot neboli In

V květnovém čísle časopisu „Sociální služby“ byl uveřejněn článek Mgr. Petry Štarkové s nadpisem „Život v červených číslech“, který se zabýval řešením životní situace, pro kterou se postupem času vžilo označení „dluhová past“. Jde o stav předlužení, kdy dluhy (závazky) občana přesahují jeho příjem, často i veškerý jeho majetek, a důsledkem je poté ztráta schopnosti splácet své dluhy a dostat svým závazkům. Občan se ocitá ve stavu úpadku a stává se insolventním. V článku byly zmíněny možné způsoby řešení insolvence klientů, včetně použití tzv. „osobního bankrotu“, což je lidový název pro oddlužení. Protože do této nezáviděníhodné situace se může dostat každý, nejen klient sociálního zařízení, ale také jeho zaměstnanci, považují za vhodné uvést zde podrobnější údaje k současné právní úpravě institutu oddlužení.

Ustanovení § 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a jeho způsobech řešení, tzv. insolvenční zákon, definuje stav úpadku jako situaci, kdy dlužník má více věřitelů, současně má peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a zároveň tyto závazky není schopen plnit (tzv. platební neschopnost). O platební neschopnost pak jde tehdy, pokud buď dlužník zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo závazky neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí.

Možným způsobem řešení úpadku dlužníka v insolvenčním řízení je oddlužení (mimo konkurz, reorganizaci a zvláštní způsoby, což jsou způsoby určené pro jiné než nepodnikající fyzické osoby), upravené v § 389 a násl. insolvenčního zákona. Dlužníkovy dluhy jsou zde sjednoceny, zajištění věřitelé (tj. věřitelé, jejichž pohledávka je zajištěna majetkem, který náleží do majetkové podstaty, a to zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, zajišťovacím převodem práva nebo postoupením pohledávky k zajištění) jsou uspokojeni zcela, nezajištění do jimi schválené výše a zbytek dluhů může být dlužníkovi odpuštěn. Tento institut má umožnit dlužníkovi „nový start“ a motivovat ho k aktivnímu zapojení do umožňování své-

ho dluhu vůči věřiteli. Oddlužení je řešením pro ty dlužníky, kteří se do úpadku nedostali v důsledku své podnikatelské činnosti, ale činnosti běžné – zejména provozu domácnosti.

Návrh na povolení oddlužení spolu s insolvenčním návrhem může podat jen dlužník a nikdo jiný za něj. Návrh lze podat pouze na formuláři zveřejněném Ministerstvem spravedlnosti (www.insolvenčni-zakon.justice.cz) a musí obsahovat požadované údaje včetně úředně ověřeného podpisu, případně zaručeného elektronického podpisu, je-li podáván elektronicky. K návrhu na povolení oddlužení musí dlužník připojit seznam majetku a seznam závazků, listiny dokládající údaje o příjmech dlužníka za poslední 3 roky a písemný souhlas těch nezajištěných věřitelů, kteří se s dlužníkem dohodli na tom, že hodnota plnění, které při oddlužení obdrží, bude nižší než 30 % jejich pohledávky. Osoby ochotné zavázat se při povolení oddlužení jako spoludlužníci nebo ručitelé dlužníka musí návrh spolupodepsat. Dále musí návrh podepsat i dlužníkův manžel a výslovně uvést, že s povolením oddlužení souhlasí. Dlužník-nepodnikatel nemá povinnost insolvenční návrh podat – na rozdíl od dlužníka-podnikatele, který jinak nese odpovědnost za škodu tím způsobenou. Insolvenční návrh lze vzít zpět až do okamžiku vydání rozhodnutí o úpadku nebo do právní moci jiného rozhodnutí o insolvenčním návrhu.

Insolvenční soud zamítne návrh na povolení oddlužení, jestliže jím je sledován nepoctivý záměr nebo by hodnota plnění, které by při oddlužení obdrželi nezajištění věřitelé, byla nižší než 30 % jejich pohledávek, ledaže tito věřitelé s nižším plněním souhlasí. Insolvenční soud může v souladu s § 108 insolvenčního zákona před rozhodnutím o insolvenčním návrhu uložit navrhovatelé, aby ve stanovené lhůtě zaplatil zálohu na náklady řízení až do částky 50 000 Kč. Nebude-li tato záloha ve stanovené lhůtě zaplácena, může soud insolvenční řízení zastavit.

O povolení oddlužení rozhoduje soud usnesením, které obsahuje důležité informace pro další fáze řízení – například způsob oddlužení, splátkový kalendář nebo osobu insolvenčního správce. Po schválení oddlužení se rozhodnutí zveřejní v insolvenčním rejstříku, čímž nastává jeho účinnost. Účinkem schválení oddlužení je také neproveditelnost exekuce a soudního výkonu rozhodnutí.

➤ ZPŮSOBY ODDLUŽENÍ

Insolvenční zákon upravuje dva možné způsoby oddlužení, a to zpeněžením majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře. Rozhodnutí o způsobu oddlužení náleží věřitelům. K výsledku jejich hlasování soud přihlíží při rozhodování o návrhu. V případě, kdy soud zamítne návrh na povolení oddlužení, zejména zjištěním nepoctivého záměru dlužníka, je úpadek automaticky řešen konkursem.¹

1. Zpeněžení majetkové podstaty

Zpeněžení majetkové podstaty se týká dlužníkovu majetku, který dlužník nabytý v minulosti, nikoliv majetku nabytého poté, co nastaly účinky usnesení soudu o schválení oddlužení. V usnesení je uvedena informace o tom, kdo je insolvenčním správcem, jaký je majetek, který podle stavu ke dni vydání rozhodnutí náleží do majetkové podstaty, a jsou zde označeni nezajištění věřitelé, kteří souhlasili s tím, že hodnota plnění, které při oddlužení obdrží, bude nižší než 30 % jejich pohledávky, a současně je uvedena

¹ Konkurs je způsob řešení úpadku spočívající v tom, že na základě rozhodnutí o prohlášení konkursu jsou zjištěné pohledávky věřitelů zásadně poměrně uspokojeny z výnosu zpeněžení majetkové podstaty s tím, že neuspokojené pohledávky nebo jejich části nezanikají, pokud zákon nestanoví jinak. Prohlášením konkursu přechází oprávnění nakládat s majetkovou podstatou z dlužníka na soudem ustanoveného insolvenčního správce, jakož i výkon práv a plnění povinností, které přísluší dlužníku, pokud souvisí s majetkovou podstatou. Prohlášením konkursu mj. účinků zaniká společné jmění dlužníka a jeho manžela a provádí se následně vypořádání zaniklého společného jmění manželů.

solvence občana a oddlužení

nejnižší hodnota plnění, na které se tito věřitelé s dlužníkem dohodli.

2. Plnění splátkového kalendáře

Tento způsob oddlužení zasahuje dlužníkův majetek především do budoucna – pohledávky zajištěných věřitelů se uspokojí z výtěžku zpeněžení zajištění a současně po dobu 5 let plní dlužník pohledávky nezajištěných věřitelů podle daného poměru. Dlužník je tedy povinen měsíčně (po dobu 5 let) splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky.

Po dobu trvání účinků schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře je dlužník povinen:

- Vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost a v případě, že je nezaměstnaný, o získání příjmu usilovat; nesmí rovněž odmítat splnitelnou možnost si příjem obstarat.
- Hodnoty získané dědictvím a darem zpeněžit a jejich výtěžek, stejně jako jiné své mimořádné příjmy, použít k mimořádným splátkám nad rámec splátkového kalendáře.
- Bez zbytečného odkladu oznámit insolvenčnímu soudu, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru každou změnu svého bydliště nebo sídla a zaměstnání.
- Vždy k 15. lednu a k 15. červenci kalendářního roku předložit insolvenčnímu soudu, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru přehled svých příjmů za uplynulých 6 kalendářních měsíců.
- Nezatajovat žádný ze svých příjmů a na žádost insolvenčního soudu, insolvenčního správce nebo věřitelského výboru předložit k nahlédnutí svá daňová priznání za období trvání plánu oddlužení.
- Neposkytovat nikomu z věřitelů žádné zvláštní výhody.
- Nepřijímat na sebe nové závazky, které by nemohl v době jejich splatnosti splnit.

Dlužník tedy začíná splácet dle splátkového kalendáře, a to k cílové částce 30 % z výše pohledávek. Tato částka je však minimum; naskytne-li se dlužníkovi další neočekávaný peněžitý či nepeněžitý příjem (výhra, dědictví, půjčka), jedná se o mimořádnou splátku nad

rámec splátkového kalendáře a dlužník ji musí použít ke splácení. Dlužník nesmí bez souhlasu insolvenčního správce odmítnout dar ani dědictví, jinak by se jednalo o neplatný právní úkon. Dohled nad dlužníkem vykonává kromě insolvenčního správce také soud i věřitelé (věřitelský výbor). Dlužník je totiž povinen každých šest měsíců (k 15. 1. a 15. 6.) předkládat všem třem zmíněným subjektům přehled příjmů za uplynulých šest měsíců. Se splácením jednotlivých plateb se dlužník nesmí dostat do prodlení delšího než 30 dnů, jinak je automaticky sankcionován nařízením konkursu.

Po 5 letech, kdy dlužník splní řádně a včas všechny povinnosti, které mu byly soudem uloženy, se řízení o oddlužení ukončí. Poté je dlužník oprávněn podat návrh soudu na osvobození od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení, a to v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny (bude se jednat o všechny pohledávky, tedy i o ty nepřihlášené). Dlužníkovi jsou tedy smazány všechny dluhy z minulosti až do okamžiku schválení oddlužení. Současně ale platí, že po dobu dalších 3 let následujících po usnesení o osvobození může soud nařídit jeho odejmutí, a to v případě, že dlužník jednal podvodně vůči věřitelům nebo pokud byl odsouzen za úmyslný trestný čin vztahující se k oddlužení anebo osvobození.

» SPOLEČNÉ JMĚNÍ MANŽELŮ (SJM) A INSOLVENCE

K podání insolvenčního návrhu je obecně legitimován dlužník. Návrh na povolení oddlužení musí podepsat i manžel dlužníka a výslovně uvést, že s povolením oddlužení souhlasí; to neplatí, jestliže oddlužením nemůže být dotčen majetek z nevypořádaného SJM. Podpis manžela dlužníka na návrhu na povolení oddlužení musí být úředně ověřen (§ 392 odst. 3 insolvenčního zákona). Je-li rozhodnuto o řešení úpadku oddlužením, pak SJM nezaniká. Úprava oddlužení je nejasná potud, že není zřejmé, zda oddlužení zasahuje výhradně SJM a vylučný majetek manžela – dlužníka, anebo i vylučný majetek druhého manžela. V konkrétních případech rozhoduje insolvenční soud.

JUDr. Vladimír Hort

Oprava

V minulém čísle časopisu "Sociální služby" byl zveřejněn můj článek s tematikou povinnosti úhrady odebrané stravy zaměstnancem sociálního zařízení, který se přímo podílí na přípravě nebo výdeji jídel. Byla zde konstatována rozdílná právní úprava pro zaměstnance organizací, jejichž zřizovatelem je MPSV, a zaměstnance organizací zřízených územním samosprávným celkem. Vyhláškou č. 17/2008 Sb. však došlo k novelizaci v článku zmíněné vyhlášky č. 84/2005 Sb., a tím také ke sjednocení postupu ve všech sociálních zařízeních bez ohledu na zřizovatele. To znamená, že úhrada odběru stravy je pro všechny zaměstnance stejná bez ohledu na zřizovatele a také bez ohledu na skutečnost, zda se zaměstnanci přímo podílejí na přípravě nebo výdeji jídel, či nikoliv.

JUDr. Vladimír Hort

Za uvedení nesprávné informace pomíjející novelu se autor článku touto cestou čtenářům omlouvá.

INZERCE

Společnost
LEGRO CONSULT s.r.o.
v rámci své aktivity zajišťuje
pro klienty poskytující služby
v sociální oblasti tyto činnosti:

- Energetický audit
- Poradenství v oblasti úspor energií
- BOZP, PO
- Implementace systémů řízení kvality, energetiky a environmentu
- Optimalizace řízení
- Administrace a řízení projektů
- Veřejné zakázky
- Personalistika a personální audit

U Výstaviště 1485
370 05 České Budějovice
Tel.: +420 385 340 124
Fax: +420 385 310 520
Email: info@legroconsult.cz

System InterRAI pro hodnocení

Prof. MUDr. Eva Topinková, CSc. je od roku 2001 přednostkou Geriatrické kliniky 1. LF UK a VFN v Praze, věnuje se léčebné, pedagogické a výzkumné činnosti. Je prezidentkou evropské Mezinárodní asociace gerontologie a geriatry - klinické sekce, významnou reprezentantkou české geriatry v mnoha dalších mezinárodních organizacích. Jako dlouholetá předsedkyně oborové akreditační komise MZ ČR, předsedkyně oborové rady geriatry postgraduálního studiu na UK a atestační komise MZ ČR usiluje o rozvoj oboru geriatry. Je řešitelkou a národní koordinátorkou řady evropských výzkumných projektů, expert Evropské komise pro oblast stárnutí, publikovala 300 vědeckých a odborných publikací a přednesla více než 400 přednášek u nás i v zahraničí.

Integrovaný informační

system umožní poskytovatelům péče poskytovat služby cíleně podle potřeb i preferencí klienta a zlepšovat kvalitu péče pomocí měřitelných standardů.

InterRAI je mezinárodní nonprofítní konsorcium (www.interrai.org), které sdružuje klinické a výzkumné pracovníky a organizátory zdravotní a sociální péče. InterRAI konsorcium vyvíjí a průběžně aktualizuje systémy pro komplexní standardizované hodnocení s cílem zlepšit zdravotní a sociální péči o osoby vyššího věku, osoby se zdravotním rizikem a osoby se zdravotním postižením a rozvíjet klinickou praxi a administrativní rozhodování podložené vědeckými důkazy. Při tom využívá a interpretuje komplexní údaje o stavu a výsledcích péče získané pomocí individualizovaného klinického hodnocení u osob čerpajících zdravotní péči v celém spektru zdravotně-sociálních služeb.

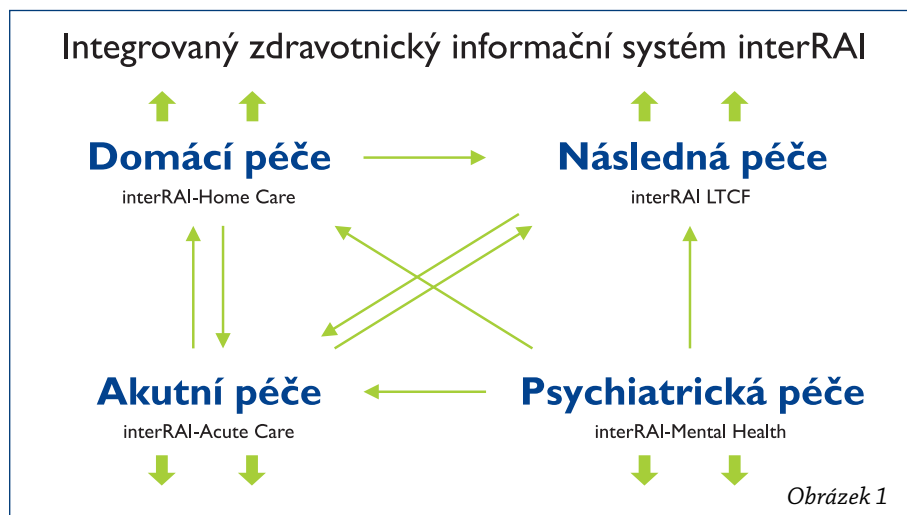
Pro komplexní hodnocení se používá standardizovaný sběr dat, tzv. Minimum Data Set (MDS) vyvinutý pro osoby využívající různé typy zdravotní nebo sociální péče (např. ošetrovatelská péče, následná péče, domácí péče apod.). Všechny instrumenty tvoří integrovaný informační systém. To je výhodné zvláště v situacích, kdy pacient/klient přechází například z nemocnice do následné péče, pak do domova pro seniory a pro akutní zhoršení zdravotního stavu je přijímán zpět do nemocnice. V tomto případě mohou být informace o klientovi sdíleny různými uživateli současně, jsou rychle dostupné a odpadne opakované dotazování se pacienta/klienta i riziko ztráty některé důležité informace. Jednotné standardizované hodnocení umožňuje klinickým pracovníkům a poskytovatelům péče v různých prostředích zlepšit kontinuitu péče. Viz obrázek 1.

Integrovaný informační systém umožní poskytovatelům péče poskytovat služby cíleně podle potřeb i preferencí klienta a zlepšovat kvalitu péče pomocí měřitelných standardů. Manuály pro hodnocení, klinické protokoly a zapojení všech pra-

covníků v přímé péči do sběru dat a jejich vyhodnocování slouží ke kontinuálnímu vzdělávání pracovníků. Obrázek 2 zachycuje možnosti využití informací interRAI LTCF pro různé skupiny pracovníků.

Popis systému interRAI pro hodnocení klientů dlouhodobé péče

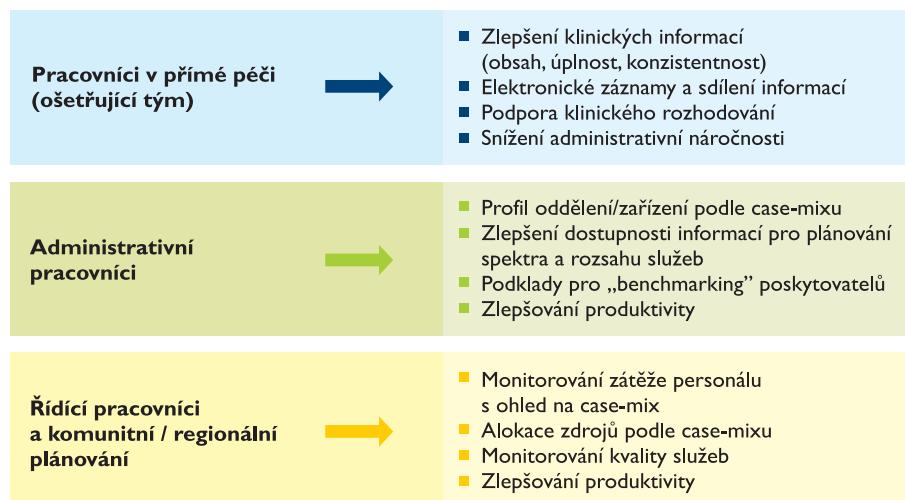
InterRAI System pro hodnocení klientů v zařízeních dlouhodobé péče (interRAI LTCF) je komplexní, standardizovaný systém k posuzování potřeb, schopností a preferencí klientů v zařízeních dlouhodobé péče. InterRAI LTCF je soubor údajů, které byly vybrány na základě analýz mnoha set položek a údajů týkajících se zdravotního stavu, zdravotních potíží a příznaků, duševního zdraví, tělesných schopností, zdatnosti, soběstačnosti a preferencí pacienta/klienta. Obsahuje jen ty položky, které se v podrobných analýzách ukázaly jako klíčové pro podrobnou znalost pacienta/klienta a pro definování jeho potřeb, silných a slabých stránek tak, abychom mohli navrhnout co nejlépe komplexní plán péče. Tento soubor a celý systém interRAI je chráněn

ení klientů v sociálních službách

Využití výsledků hodnocení interRAI

Obrázek 2

autorským zákonem a je duševním vlastnictvím konsorcia interRAI.

Obrázek 3 zachycuje možnosti, které komplexní hodnocení pacienta/klienta s využitím systému interRAI může nabídnout uživateli v oblasti zdraví. Je však třeba využívat podpůrný software vyvinutý vždy pro specifický hodnotící systém (například dlouhodobou péči, domácí péči, psychiatrickou léčebnu apod.), který umožňuje rychlé vyhledání informací o klientovi, vyhledání klientů s rizikem zhoršení či naopak s potenciálem ke zlepšení a posoudit závažnost přítomných symptomů (například tíži a závažnost deprese nebo demence).

InterRAI LTCF systém hodnocení se skládá z vlastního dotazníku (formuláře), podrobného manuálu k jeho použití a více než 20 klinických protokolů určených k plánování péče. Celkem je hodnoceno 19 oblastí zahrnujících anamnestická data, klinické diagnózy, poznávací funkce, schopnost komunikace, poruchy nálady a chování, fyzickou zdatnost a soběstačnost, kontinenci, subjektivní zdravotní potíže, orální zdraví, výživu, stav kůže, zrak a sluch, aktivity a činnosti, zapojení, psychosociální pohodu, svéprávnost, potenciál propuštění, užívané léky a léčebné procedury. Celkem je hodnoceno více než 260 položek.

▶ Vyšetření klienta

Vyšetření klienta by mělo být provedeno do 14 dnů po přijetí do zařízení. Hodnotí se stav klienta v uplynulých třech dnech. Některé informace však zahrnují delší časové období (např. výskyt pádů nebo úbytek hmotnosti zahrnují období

za uplynulých několik měsíců). Klient je hodnocen pravidelně vždy po 3 měsících a dále při významné změně zdravotního stavu nebo soběstačnosti. Doba trvání vyšetření se pohybuje od 40 do 60 minut, v případě klienta s komplexními problémy i déle. Získané údaje jsou zaznamenány do formuláře elektronicky, což umožňuje po dokončení vyšetření automatické vyhodnocení údajů (dle používaného softwaru). Příkladem automatického výstupu je například „Zdravotní profil klienta“ nebo seznam identifikovaných problémů vyžadujících intervenci (Klinické protokoly, viz dále), posouzení ošetřovatelské náročnosti (nákladnosti) klienta a vyhodnocení vybraných indikátorů kvality péče.

Hodnocení je určeno pro klinické pracovníky účastnící se přímé péče o pacienta/klienta (zdravotní sestry, lékaře,

fyzioterapeuty, ergoterapeuty, sociální pracovníky atd.). Vlastní hodnocení vyžaduje přímý rozhovor s klientem, eventuálně i s jeho rodinným pečovatelem, dále pozorování klienta, komunikaci s dalšími členy ošetřujícího týmu a studium klientovy zdravotní a sociální dokumentace. Pracovníci provádějící hodnocení musí být v jeho používání zaškoleni. Jen tak je možné dosáhnout standardního provádění hodnocení všemi vyšetřujícími, a tím i požadované spolehlivosti a přesnosti dat.

▶ Klinické aplikace interRAI – Klinické protokoly

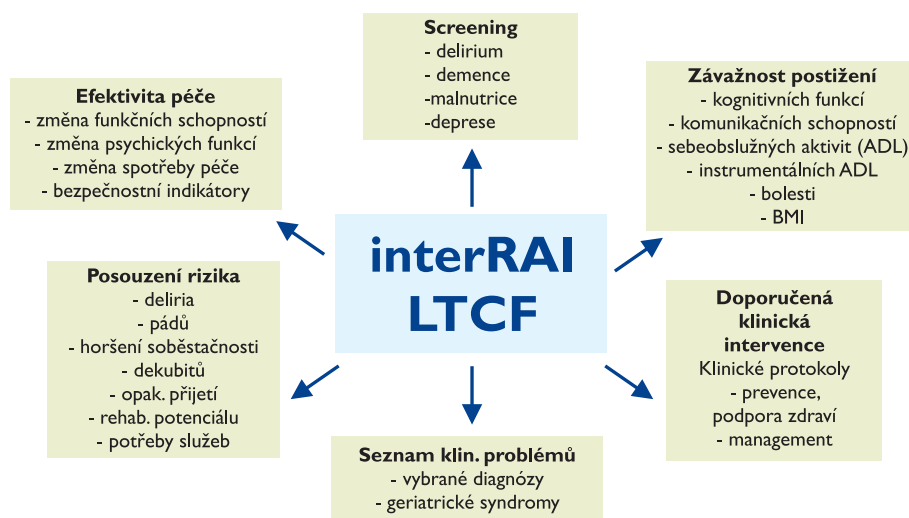
Klinické protokoly představují klíčové klinické výstupy interRAI systému. Protokoly obsahují krátký popis klinického problému a pomáhají uživateli systematicky interpretovat informace obsažené v instrumentu.

Po vyšetření klienta a zaznamenání údajů do počítačové aplikace umožní automatický softwarový vyhledávací program identifikovat ty z vyšetřovaných osob, u nichž je problém přítomen a které budou mít největší přínos z jeho řešení. Jde o následující skupiny pacientů/klientů:

a) Osoby ohrožené poklesem funkce (zdatnosti nebo soběstačnosti) nebo horšením zdravotního nebo sociálního problému. U této skupiny včasné rozpoznání a intervence problému umožní zabránit horšení stavu nebo rozvoji komplikací.

b) Osoby s potenciálem zlepšení. Tato skupina profituje ze zavedených opatření a je vysoká pravděpodobnost, že dosáhneme zlepšení problému nebo jeho

»»» 26

Obrázek 3

System InterRAI pro hodnocení klientů v sociálních službách

Škála kognitivních schopností, CPS škála

Skupina (skór)	Kognitivní funkce	Odpovídá hodnotě MMSE (SD směrodatná odchylka)
0	Kognitivně intaktní	25 bodů (SD 5,1)
1.	Hraniční porucha	22 bodů (SD 5,7)
2.	Mírné postižení	19 bodů (SD 5,6)
3.	Střední postižení	15 bodů (SD 8,0)
4.	Střední až těžké postižení	7 bodů (SD 6,9)
5.	Těžké postižení	5 bodů (SD 5,3)
6.	Velmi těžké postižení	1 bod (SD 0,9)

Šedá políčka zahrnují klienty s pravděpodobnou diagnózou demence

Tabulka 1

25 <<<<

vyřešení anebo zlepšení celkového zdravotního stavu (například zlepšení rehabilitačního potenciálu) či některé zdravotní potíže (například ústup bolesti).

Klinické protokoly interRAI pokrývají čtyři problémové okruhy:

- **Funkční zdatnost** – tyto klinické protokoly zahrnují oblast soběstačnosti jak v základních sebeobslužných činnostech (ADL), tak v činnostech instrumentálních (IADL), schopnost rehabilitace a podporu fyzické aktivity. U klientů žijících ve vlastní domácnosti i oblast bezpečnosti bytu a jeho okolí, u klientů v ústavní péči je zde zahrnut i klinický protokol pro (ne)používání fyzických omezovacích prostředků.

- **Klinické problémy** – tyto klinické protokoly zahrnují nejčastěji se vyskytující zdravotní problémy a zdravotní projevy, které by měly být rozpoznány a zaznamenány zdravotnickými a sociálními pracovníky v přímé péči u pacienta/klienta. Zahrnují problematiku pádů, úrazů, častých symptomů srdečních a dýchacích, proleženiny, (in)kontinenci moči nebo stolice, bolest, výživu a hydrataci, ale i realizaci preventivních opatření (například očkování proti chřipce, pravidelné preventivní vyšetření očním nebo zubním lékařem, sledování hodnot krevního tlaku apod.), bezpečné užívání léků a zneužívání návykových látek.

- **Poznávací funkce a duševní zdraví** – vzhledem k vysokému výskytu duševních poruch a poruch chování u pacientů/klientů dlouhodobé péče i klientů ošetřovaných pečovatelskou službou nebo domácí ošetřovatelskou službou, je tato oblast nesmírně důležitá a ošetřující personál musí být v této oblasti dostatečně vzděláván. Klinické protokoly zahrnují oblast poznávacích (kognitivních) funkcí, které jsou postiženy u klientů se všemi

formami demencí nebo např. po mozkových příhodách, dále klinické protokoly zaměřující se na oblast nálady (především správné rozpoznání příznaků deprese) a na poruchy chování (například problémy s odmítáním péče nebo agresivitou), zahrnují i schopnosti klienta komunikovat.

- **Sociální situace** – v této oblasti jsou klinické protokoly zaměřeny na společenské aktivity, zapojení klienta do života v zařízení, oblíbené činnosti a jejich spektrum, mezilidské vztahy, spirituální potřeby a také podpurné aktivity pro laickou pomoc (podpora rodinných pečujících).

Důležité je si uvědomit, že softwarový systém sice u klienta identifikuje problém, ale rozhodnutí o jeho řešení a volba vhodného přístupu a postupu řešení je plně v kompetenci ošetřujícího týmu. Klienti v dlouhodobé ústavní péči jsou náročni svou komplexností a pravidlem je rozpoznání většího počtu současně se vyskytujících problémů. V těchto případech je vhodné, aby ošetřující tým stanovil priority řešení u konkrétního pacienta/klienta, nejlépe při společném setkání formou tzv. „case conference“ – diskuzi členů týmu a pacienta. Priority se stanovují obvykle podle urgentnosti řešení problému, podle přání pacienta nebo podle očekávaného přínosu pro pacienta a pro kvalitu jeho dalšího života.

➤ Klinické aplikace interRAI – Škály pro hodnocení stavu a výsledků péče

System hodnocení interRAI lze využít pro stanovení míry postižení nebo závažnosti stavu, které zachytí současný stav pacienta a umožní porovnání změn za určité časové období. Nejčastěji se využívá škál pro hodnocení soběstačnosti, respektive závislosti v sebeobslužných

činnostech (zahrnuje škálu ADL hierarchie, škálu IADL výkonnosti, škálu IADL obtížnosti), škály pro rozpoznání přítomnosti a závažnosti deprese (škála deprese) nebo demence (škála kognitivních schopností), škály bolesti, škály sociálního zapojení a další. Pro ilustraci je dále uvedena *Škála kognitivních schopností interRAI (Cognitive Performance Scale, CPS)*. Zahrnuje 5 položek interRAI instrumentů (krátkodobá paměť, schopnost smysluplně se rozhodovat, schopnost se vyjádřit, soběstačnost při jídle, stav vědomí). Sumární skór se pohybuje od 0 (kognitivně intaktní) po 6 (velmi těžké kognitivní postižení). CPS byla validizována v populaci starších osob v dlouhodobé péči a byla prokázána vysoká korelace s hodnotou Mini-Mental State Exam (MMSE) – viz tabulka 1.

➤ Závěr

Integrovaný systém interRAI pro komplexní hodnocení pacientů, klientů a uživatelů sociálních služeb je novou perspektivní metodou pro zlepšení informovanosti přímých poskytovatelů – pracovníků v sektoru zdravotnictví a sociální péče. Dobrá znalost klienta umožní plánovat a poskytovat individualizované služby vycházející ze skutečných aktuálních potřeb a přání klienta, a tak maximalizovat potenciál klienta a přispět k co nejlepší kvalitě života.

Implementace systému interRAI včetně jeho softwarových aplikací umožňuje mnohostranné využití informací na úrovni poskytovatelů (zařízení), pro komunitní plánování spektra a objemu služeb, hodnocení a průběžné monitorování vybraných ukazatelů kvality a bezpečnosti poskytované péče. System byl ověřován i v České republice v několika pilotních studiích provedených 1. Lékařskou fakultou Karlovy Univerzity v Praze a zahrnoval užití interRAI systému komplexního hodnocení u klientů domácí péče, u pacientů v paliativní péči a u klientů v zařízeních pro dlouhodobou péči. První výsledky naznačují, že systém interRAI je možné aplikovat i v podmínkách českého systému zdravotní a sociální péče za předpokladu vhodných softwarových aplikací, které umožní sdílení informací. Informace tak „mohou jít s pacientem“ a být k dispozici tomu poskytovateli, který má pacienta v péči. Rozšíření využití interRAI systému v ČR by mohlo přispět ke zkvalitnění poskytovaných služeb.

Prof. MUDr. Eva Topinková, CSc.
Geriatrická klinika 1. LF UK v Praze

Zkušenosti poskytovatelů s nepřizpůsobivým klientem

Ve většině zařízení, které poskytují sociální služby, se čas od času vyskytne klient, který svým chováním narušuje soužití s ostatními uživateli. Vedení a zaměstnanci domova pak stojí před problémem, jak takovou situaci řešit. Do redakce jsme dostali několik příspěvků, které se tímto tématem zabývají. Rozhodli jsme se mu věnovat prostor na stránkách našeho časopisu. V tomto vydání uveřejňujeme zkušenosti poskytovatelů sociálních služeb, do příštího čísla plánujeme zařadit názory z řad odborníků (Kanceláře veřejného ochránce práv, hygienika, právníků apod.).

Redakce

Kam s ním?

S touto situací se setkal snad každý poskytovatel terénní sociální služby: přijdete k zájemci o službu nebo již ke stávajícímu klientovi, vstoupíte a octnete se na smetišti. To, co v bytě panuje, není běžný „provozní“ nepořádek, ale opravdu neskutečný chaos, sklad kdečeho (často vytaženého z popelnice), hromady hadrů, papírů, krabic, plesnivého jídla a roztočivých krámů. Záleží jen na tom, na co se obyvatel bytu „specializuje“. Celý dojem navíc doplňuje větší, či menší zápach, případně mušky, červíci či jiná živočišná havěť. Návštěva u takového občana je většinou iniciována třetí stranou – sousedy, správcem bytového fondu, majitelem bytu. Ti se snaží problém řešit „přes sociálku“, a ta většinou vyzve poskytovatele sociální služby, aby se do celé situace aktivně zapojil. Nebývá výjimkou, že takto problematickému klientovi je posléze přidělen byt v domě s pečovatelskou službou. Že tento způsob je krátkozraký a většinou nic neřeší, je věc všeobecně známá. Občan, který shro-

mažduje kde co, nic nevyhodí a od nikoho si nenechá uklidit, se ve svém chování po přestěhování těžko změní. Nejsou žádné nástroje, jak jej donutit, aby z nově přiděleného bytu opět neudělal skládku. Ostatní obyvatelé se obracejí na poskytovatele sociální služby v domnění, že on problémy s nepřizpůsobivým sousedem vyřeší a velmi se pak diví, že tomu tak není. „Jak to, že má každý právo dělat si ve svém bytě, co chce? Já nemám právo žít v bytě, kam se ze sousedství nelíne zápach, a neemigruji všelijaké breberky?“ „Proč se máme finančně podílet na deratizaci bytů v domě?“ Ano. Je všeobecně známo, že práva jednoho končí tam, kde začínají práva druhého, ale buďme upřímní – kdo najde tu odvalu vystěhovat takového člověka na ulici. Většinou je to již senior – a to by si „bulvár“ (a některé televizní stanice) smlsnul... Ale jak takovou situaci řešit? „Bordelářství“ je sice druh psychického onemocnění, ale na zbavení způsobilosti s následnou trvalou hospitalizací to není a pro umístění v domově pro seniory, nebo domově se zvláštním režimem většinou není důvod, protože náš problematický klient bývá relativně čilý a soběstačný. Navíc klient často umístění do pobytového zařízení, kde je určitý režim, odmítá. A buďme upřímní – opět by se tak problém přesunul zase jen na jiného poskytovatele.

Bydlení v bytě plném harampádí přináší mnohá rizika jak pro obyvatele samotného, tak pro jeho okolí. Věcí je často tolik, že pohyb mezi nimi je značně ná-

ročný. Pokud člověk upadne, velmi těžko se i vzhledem k věku a zdravotnímu stavu zvedne. Nezbyvá než pak volat záchranné složky, které se však do bytu obtížně dostávají, a když už se to povede, špatně se mezi hromadami nepořádku poskytuje první pomoc. Představa, že v takovém bytě začne hořet, je černou mýrou všech ostatních obyvatel i poskytovatele. Na to jsou všechny metodiky na řešení nouzových a havarijních situací krátké.

Pokud je takto problematickému občanovi poskytována sociální služba, nastává další riziko. Riziko pro pracovníky v přímé péči, riziko zdravotní. Vždyť v takovém prostředí hrozí bezprostřední nebezpečí infekčních nemocí. Stačí jen „obyčejné“ plísňe, které mohou přivodit pracovníkovi zdravotní problémy. Nadřazený může těžko přikázat práci v potenciálně rizikovém prostředí. Kdo však objektivně posoudí, kdy je již situace opravdu neúnosná? Mnoho poskytovatelů má ve svém poslání uvedeno, že neposkytuje služby osobám, které trpí nakažlivou nebo infekční chorobou. Jak však postupovat, když je podezření, že klient takovou chorobou onemocněl, avšak on odmítá lékařské vyšetření?

Popisovaný problém není ojedinělý. Jaký je na něj náhled ze strany legislativy, ochránce práv, právníka, správce bytového fondu, hygienika nebo hasiče?

Ing. Renata Kainráthová
vedoucí Pečovatelské služby
a Denního stacionáře
G-centrum Tábor

Etické dilema

V týmu jsme řešili dilema ukončit či neukončit poskytování služby klientovi, panu S. Pan S. je na vozíku, napadá ostatní spolubydlící a personál fyzicky i psychicky. Najíždí vozíkem na ostatní klienty, v podnapilém stavu se před nimi i personálem obnažuje, vyhrožuje fyzickým napadením, fyzickou likvidací. S klientem tuto situaci řešila vedoucí ošetrovatelsko zdravotního úseku a sociální pracovnice. Od ředitelky zařízení dostal po projednání jeho přestupků proti soužití s ostatními klienty písemné upozornění na možnost ukončení poskytování služby.

Pan S. však dále napadal klienty i personál. V případě ukončení služby neměl kam jít, na druhé straně si tým zaměstnanců uvědomoval, že klienti i personál se ho bojí. Zaměstnanci nechtěli sloužit noční službu, byli klientem obtěžováni, báli se fyzického napadení, protože pan S. má velkou sílu. Ostatní uživatelé nechtěli vycházet ze svých pokojů, pokud slyšeli na chodbě pana S.

V týmu jsme si rozebrali dvě možná řešení této situace a zhodnotili plusy a minusy obou řešení.

ŘEŠENÍ – UKONČIT

Výhody:

- ✓ Klienti se nebudou bát.
- ✓ Klienti budou klidnější.
- ✓ Personál se přestane obávat nočních směn.
- ✓ Klienti i personál budou vědět, že jejich problémy řeším.
- ✓ Bude to příklad pro ostatní klienty (nesmím ubližovat jiným).
- ✓ Klient bude vědět, že mu všechno neprojde.
- ✓ Nebudu muset řešit stálé stížnosti.

Nevýhody:

- ✓ Někteří klienti i někdo z personálu bude říkat, že je to tvrdé vůči klientovi.
- ✓ Klient se bude muset starat o bydlení sám.
- ✓ Klient se může stát bezdomovcem.

ŘEŠENÍ – NEUKONČIT

Výhody:

- ✓ Nebudu muset s klientem řešit nepřijemný hovor o ukončení služby.
- ✓ Klient bude mít kde bydlet.
- ✓ Klientovi budou poskytovány služby.

Nevýhody:

- ✓ Klienti se dál bojí.
- ✓ Klienti se vyhýbají vycházení z pokoje.
- ✓ Personál se bojí a nechce sloužit noční směny.

- ✓ Každý si bude myslet, že vše je dovoleno.
- ✓ Vyřizují stálé stížnosti.
- ✓ Může dojít k úrazu klientů i zaměstnanců.

Dále jsme si určili, o které normy se naše rozhodnutí ukončit službu opírá.

Etický kodex, pravidla, normy:

- **Listina lidských práv a svobod** – svoboda pohybu, stejný přístup ke všem lidem,
- **vnitřní pravidla pro pobyt** – narušování soužití s ostatními klienty, napadání personálu,
- **etický kodex zaměstnanců našeho domova** – rovné chování ke všem, ochrana klientů,
- **poslání našeho domova** – bezpečné, důstojné prostředí,
- **zákoník práce** – podmínky pro bezpečnou práci zaměstnanců,
- **BOZP** – bezpečnost, podmínky pro bezpečnou práci zaměstnanců.

Na základě všech výše uvedených skutečností tým rozhodl o ukončení poskytování služby.

*Ing. Eva Rovná, ředitelka
Domov U Anežky,
poskytovatel sociálních služeb
Luštěnice*

Rušení klidu

Panu S. je 74 let. Obyvatelem našeho Domu s pečovatelskou službou je od r. 2005. Celý život manuálně pracoval. Nikdy se neoženil, možná, že i vzhledem ke svému fyzickému handicapu žil osaměle. Od mládí bydlel v domě, který se postupem let začal zabydlovat lidmi sociálně nepřizpůsobivými. Když už byl život v domě pro něj nesnesitelný, požádal vedení města o přidělení bytu v DPS. Vzhledem k jeho věku a zdravotnímu stavu mu bylo vyhověno. Žel lidé, se kterými žil v původním bydlišti, na něj nezapomněli a někteří ho navštěvovali i jeho novém domově. Konkrétně jedna žena (říkejme jí paní A.) byla častou návštěvnicí pana S., pod různými záminkami z něho tahala peníze, které nevracela. Až panu S. došla trpělivost a přestal ji pouštět do bytu. To mělo za následek, že paní A. bušila do dveří, sprostě nadávala a všemožně se snažila do bytu dostat.

Když se situace opakovala po několikrát, upozornili jsme pana S. na neúnosnost takového stavu. Žádali jsme ho, aby zakázal paní A. vstup do domu. Pan S. přiznal, že mu chování paní A. rovněž vadí, ale neumí ji donutit, aby ho neobtěžovala. Rovněž já jsem se pokusila přimět

paní A. aby přestala dělat scény v našem zařízení a nechala pana S. na pokoji. Výsledkem bylo, že paní A. předvedla další ze svých hysterických scén a křičela pod okny jeho bytu.

Proto jsem přistoupila k dalšímu kroku. Po dohodě se starostou města, které je naším zřizovatelem, jsme napsali panu S. upozornění na opakované porušování domovního řádu, podepsané starostou. V dopise jsme panu S. sdělili, že v případě, že se poměry kolem jeho osoby nezklidní a chování paní A., příp. dalších návštěvníků se bude opakovat, bude město nucené sáhnout ke krajnímu řešení a ukončit panu S. nájemní smlouvu na byt v Domě s pečovatelskou službou.

První reakce pana S. na dopis starosty byla bouřlivá. Odmítl i podepsat jeho převzetí, říkal, že se okamžitě odstěhuje... Po pár dnech jsme si ale všimli, že situace kolem pana S. je výrazně klidnější. Paní A. přestala do domu docházet a i pan S. byl pokojnější a nebyl tolik nervózní jak měsíce předtím.

Složité stav, který jsme museli řešit s panem S., trval téměř dva roky. Od července loňského roku, kdy dostal písemné upozornění na porušování domovního řádu, je už v bytě pana S. absolutní klid. Můžeme říci, že vstoupení vyšší autority, v našem případě zřizovatele, bylo v tomto případě úspěšné.

Ing. Alena Zahrádková
vedoucí Pečovatelské služby Slaný

Závislost

Rád bych se s vámi podělil o krátký příběh závislosti u klienta našeho zařízení.

Těžko popisovat vše, neboť příběh jeho života se již blíží do finále, a nemůže se sám vyjádřit a odpovědět na věčnou otázku – proč?

Klient, ročník 1930, žil osamoceně, později se synovcem na chatě poblíž Mníšku pod Brdy.

Rodinné zázemí 0, pracoval manuálně. Většinu života trávil popíjením alkoholu a kouřením, miloval hudbu – folk. Neměl spokojený život, měl špatné hygienické návyky.

Jak stárl, slábl, stával se terčem ataků ze strany synovce. Oba hojně požívali alkohol a jejich sedánky končily vždy stejně – agresivitou, zraněním, hádkami o peníze.

Z důvodu zhoršeného zdravotního stavu byl klient přijat v roce 2003 do našeho domova pro seniory.

Tady už příběh pokračuje jako případ. Z počátku pobytu v domově se po hospitalizacích v nemocnicích vracel abstinující, ale jen do té doby, než přišli kamarádi. Časem se zotavil a několik roků si chodil denně sám do obchodu poblíž pro svoje „pivko“. Pak se ale postupně stával agresivnější (slovně), ztrácel hygienické návyky a padal.

Opakovaná edukace klienta byla bez úspěchu, rodina vzdálená, neteř dojíždí občas a je již také v důchodu, při kterém ještě pracuje. Přispívá klientovi na spoluúčast při úhradě. Edukace z její strany je s krátkodobým efektem.

Následovaly mimořádné zápisy poskytovatele, kolizní hlášení, klient propadl závislosti na tvrdém alkoholu. Byl v péči psychologa a psychiatra. Opakovaně odmítl odvykací léčení.

Město, jež je zřizovatelem, nemá kapacity zařízení domova se zvláštním režimem. Vzhledem k nízkým příjmům nebyl úspěšně umístěn v jiném zařízení.

Ukončit smlouvu v té době nebylo možné. Dnes je systém lépe propojen.

Nezbylo než se zcela individuálně zaměřit na klienta, jeho návštěvy. Přijmout dohled nad hospodařením s financemi, vyhledávat skrýše s alkoholem a omezovat konzumaci alkoholu v únosné míře pro klienta i poskytovatele.

Tento vyčerpávající závod skončil po roce smírem obou stran. Protože zdravotní stav klienta šel rapidně dolů a nedokázal se již volně pohybovat, byl za odměnu klientovi nabídnut systém kontrolovaného přísunu alkoholu na pokoj, a to 1 pivo denně.

Se zvyšujícím se věkem, zhoršeným zdravotním stavem (plicní onemocnění), se naše vzájemné vztahy napravily.

Klient byl více spokojený, ale zdravotní obtíže ho vracely nekompromisně zpět do nemocnic, a tak zcela pozvolna nám pomohl život sám.

V mých očích ředitele a osobním přístupem ke klientovi se dnes už zpět nedíváme. Zapomenuty jsou okamžiky ztracené lidské důstojnosti, trable. Provázíme ho jako jeho rodina.

Dnes je kvůli závislosti na oxygeno-terapii dlouhodobě hospitalizován.

Vyměnil „závislost“, ale i když se nás něco natrápil, dožívá svůj život tiše, klidně, v odevzdání, a snad i s myšlenkou na svůj domov, který tu nakonec našel.

Jan Daniel, ředitel
Domov seniorů Mníšek pod Brdy

System sociálních služeb v Německu

V Německu je systém sociálních služeb financován prostřednictvím tzv. Pflegeversicherung – pojištění na péči. Pojištění na péči bylo zavedeno v roce 1995 jako pátý pilíř sociálního pojištění.

Každý, kdo má v Německu zdravotní pojištění, je pojištěn také na péči. Do systému přispívají svými příspěvky jak zaměstnanci, tak i zaměstnavatelé. Zaměstnanci s dětmi přispívají do systému měsíčně částkou 1,95 % hrubé mzdy, bezdětní zaměstnanci přispívají více – a to částkou 2,2 % hrubé mzdy, což má do jisté míry vykompenzovat, že tyto osoby nebudou mít ve svém stáří nikoho, kdo by se o ně postaral, a budou mnohem více závislé na péči od státu. Problematika pojištění na péči je upravena v IX. knize sociálního zákoníku.

Z tohoto pojistného systému je pojištěncům vyplácena dávka na péči v případě, že se tyto osoby stanou minimálně po dobu půl roku závislými na péči. Tato dávka je koncipována tak, že se jedná pouze o částečný příspěvek k úhradě nutné péče a její výše nedosahuje skutečné výše celkových nákladů, které jsou s péčí o danou osobu spojené, což je nejvíce markantní u těžších stupňů postižení.

V Německu je dávka na péči rozdělena podle výše a závažnosti postižení do tří, respektive čtyř stupňů.

Stupeň I splňují ty osoby, které potřebují nejméně jednou denně pomoc při minimálně dvou úkonech z jedné nebo dvou oblastí základní péče (základní péče zahrnuje péči o tělo, výživu a pohyblivost). Navíc musí být daná osoba vícekrát během týdne odkázána na pomoc při provádění úkonů v domácnosti. Celkově musí osoba v týdenním průměru vyžadovat pomoc minimálně 90 minut denně, přičemž pomoc v oblasti základní péče musí čítat více jak 45 minut.

Stupeň II je přiznán těm osobám, které nejméně třikrát denně v různou dobu potřebují pomoc při základní péči. Kromě toho vícekrát během týdne musí být odkázány na pomoc při obstarávání domácnosti. Celkově v týdenním průměru musí tyto osoby potřebovat pomoc ve výši minimálně tří hodin denně, přičemž pomoc při výkonu základní péče musí čítat minimálně dvě hodiny.

Nejtěžší stupeň péče – stupeň III – splňují ty osoby, které potřebují péči v prů-

běhu celého dne i v noci. Navíc musí být daná osoba odkázána na pomoc při obstarávání domácnosti vícekrát během týdne. Celkově v týdenním průměru musí tyto osoby potřebovat pomoc minimálně pět hodin denně, přičemž pomoc při základní péči musí činit minimálně čtyři hodiny.

Zákon pamatuje ale i na ty případy, kdy osoba sice splňuje podmínky pro udělení dávky nejtěžšího třetího stupně, ale její zdravotní stav je tak závažný, že ani tento III. stupeň zdaleka nepokrývá náklady spojené s péčí o danou osobu. Pro tuto situaci obsahuje zákon ustanovení na odstranění tvrdosti, kdy je těmto osobám poskytována vyšší věcná dávka. Pro splnění podmínek pro její udělení je nutné, aby osoba potřebovala pomoc při základní péči nejméně šest hodin denně, přičemž z toho minimálně třikrát v noci (zde se také zohledňuje nutná trvalá zdravotní péče o danou osobu), nebo aby osoba potřebovala základní péči také v noci od více pečujících osob současně. Minimálně musí být nutná součinnost při provádění úkonu ve dne nebo v noci nejen ze strany profesionální pečující osoby, ale i další osoby (např. z příbuzenstva). Dále musí být nutná odkázanost osoby na pomoc při obstarávání domácnosti.

V Německu také existuje tzv. stupeň péče 0, kdy je poskytována odlišná sociální dávka než dávka na péči (v nižší částce) osobám, které sice potřebují v životě trvale pomoc, ale nesplňují všechny podmínky pro poskytnutí dávky na péči, protože jejich postižení není nebo ještě není tak závažné. Nejedná se o dávku z pojištění na péči, ale o dávku ze sociálního pojištění. Nejčastěji ji pobírají osoby postižené demencí v raném stádiu. Odborná i laická veřejnost ale kritizuje, že demenční osoby jsou často špatně posouzeny, a ač by jim měla správně náležet

dávka na péči ve stupni I, dostanou pouze dávku v tzv. stupni 0.¹

Co se ale týče klasické dávky na péči poskytnuté z pojištění na péči, ta může být čerpána v peněžité formě – částka je o něco nižší, nebo ve věcné formě, kdy Sozialamt (sociální úřad) proplácí poskytované služby přímo poskytovateli sociálních služeb, v takovém případě je hodnota této věcné dávky vyšší. Je možné si také zvolit kombinaci věcné a peněžité dávky.

Osobám závislým na péči v I. stupni je poskytována věcná dávka ve výši 450 eur měsíčně.

Osoby závislé na péči ve II. stupni pobírají věcnou dávku ve výši 1100 eur měsíčně.

Osoby závislé na péči ve III. stupni dostávají věcnou dávku ve výši 1550 eur měsíčně. Pro obzvláště těžké případy je určena věcná dávka ve výši 1918 eur měsíčně.

V případě, že si osoba závislá na péči zvolí dávku peněžitou, je jí tato dávka vyplácena v penězích a osoba musí jenom nahlásit jméno osoby, kterou si zvolila za svoji pečující osobu. Jak jsem již uvedla výše, peněžitá dávka je mnohem menší, je tedy značný rozdíl, jestli si daná osoba zvolí péči poskytovanou profesionálem nebo někým např. z rodiny. Tato skutečnost je osobami závislými na péči silně kritizována, neboť tento stav jim do značné míry ztěžuje rozhodování o tom, kdo jim bude poskytovat péči.² Pokud tedy osoba zvolí věcnou dávku, je to poskytovatel péče, kdo rozhodne, kdy, jak a prostřednictvím kterého zaměstnance bude dané osobě poskytnuta péče. Osoba závislá na péči si nemůže vybrat, aby např. jejím asistentem byla osoba stejného pohlaví apod. To vše je určeno poskytovatelem péče, se kterým pojišťovna uzavírá smlouvu, osoba závislá na péči není žádnou ze stran této smlouvy.³

Pokud si tedy nakonec osoba závislá na péči zvolí peněžitou dávku, aby tak mohla sama svobodně rozhodovat o tom, kdo, kdy a jaké služby jí poskytne, musí počítat s tím, že bude mít k dispozici mnohem méně peněz.

¹ Bundesministerium für Gesundheit, Pflege, [cit 2011-08-18]. Dostupné na: <http://www.bmg.bund.de/pflege.html>

² Selbstorganisierte Hilfe in der Pflege stärken! Interview mit Uwe Frevert, [cit 2011-08-18]. Dostupné na: <http://www.isl-ev.de/de/aktuelles/nachrichten/717-selbstorganisierte-hilfe-in-der-pflege-staerken>

³ Rechtsgrundlagen der Pflegeversicherung, cit 2011-08-18]. Dostupné na: <http://www.pflege-deutschland.de/pflegeversicherung/rechtliche-grundlagen.html>

Osobám závislým na péči v I. stupni je poskytována peněžní dávka ve výši pouze 235 eur měsíčně, tedy částka ve výši pouhé poloviny hodnoty věcné dávky.

Osoby závislé na péči ve II. stupni pobírají peněžitou dávku ve výši 440 eur měsíčně, což není ani polovina hodnoty věcné dávky.

Osoby závislé na péči ve III. stupni dostávají peněžitou dávku ve výši 700 eur měsíčně.

Určitým kompromisním řešením je možnost, že si osoby odkázané na péči peněžitou a věcnou dávku zkombinují, např. pobírají 50 % peněžité dávky a 50 % věcné dávky, což jim do určité míry umožní určit si samostatně potřebnou péči a její podobu prostřednictvím peněžité dávky, zároveň ale mají díky věcné dávce zajištěnou určitou základní péči, kterou by si v případě 100 % peněžité dávky nedokázali v takové míře z finančních důvodů zajistit.

K dárkám uvedeným výše mohou osoby závislé na péči čerpat ještě dávku určenou pro zvláštní situace, její maximální výše činí 1550 eur pro období 4 týdnů. Tato dávka má řešit ty případy, kdy se o osobu závislou na péči nemůže starat její pečující osoba (je nemocná nebo má dovolenou) a osoba závislá na péči je umístěna do stacionárního nebo ambulantního zařízení, kde je jí poskytována odborná péče. Podmínkou je, aby zdravotní pojišťovna dané osoby měla se zařízením uzavřenu smlouvu.

V současné době se v Německu diskutuje o nutnosti reformy celého systému, neboť v souvislosti se stárnutím populace narůstá počet osob pobírajících dávku na péči a náklady systému neustále rostou. V roce 2007 bylo na péči odkázáno 2,2 milionu lidí, předpokládá se, že v roce 2050 jich bude více než dvakrát tolik – 4,5 milionu.⁴ Rezervní fond pojištění na péči, kde jsou spravovány všechny příspěvky od pojištěnců, vystačí v Německu podle odhadů pouze do roku 2014.⁵ Uvažuje se tedy o doplnění stávajícího systému fungujícím na principu „pay-as-you-go“ (průběžný způsob financování) o kapitálové krytí (systém spoření) po vzoru soukromých zdravotních pojišťoven.

Také by se měl zlepšit způsob posuzování závislosti na péči, který je nevýhodný pro osoby trpící demencí, neboť ty ještě řadu úkonů zvládají samy ale je u nich nutný dohled. Nově by se tedy nemělo posuzovat, kolik minut denně potřebuje osoba pomoc jiné, ale stupeň samostatnosti dané osoby. Vláda bude také řešit nedostatek odborně vzdělaného personálu a chce více podpořit pečující rodinné příslušníky, např. v rámci důchodového systému. Reforma nicméně neodstraní znevýhodnění osob závislých na péči pobírajících peněžitou dávku vůči těm, kdo raději zvolí dávku věcnou.

JUDr. Jana Humečková ■■■

FÓRUM SOCIÁLNÍ POLITIKY

Odborný recenzovaný časopis

Obsah 6/2011

Editorial	1
Statí, studie, úvahy a analýzy	
Harmonizace rodiny a zaměstnání z hlediska národních a genderových rozdílů v ČR a SR – strukturální a institucionální podmínky	2
Věra Kuchařová	
Automatické přizpůsobení důchodových systémů vývoji střední délky života – praxe vybraných evropských zemí	10
Štěpánka Pollnerová	
Smrt a umírání: opomíjené téma veřejných politik	15
Olga Nešporová	
Statistiky a analýzy	
Jaké typy sociálních služeb jsou zaměřeny na podporu rodin	20
Poznatky z praxe	
Výplata dávek v hmotné nouzi formou poukázek	23
Zajímavosti ze zahraničního tisku	
Jak posílit inkluzivitu trhu práce	27
Informační servis čtenářům	
Recenze: Význam individuálního plánování při poskytování sociálních služeb	29
Novinky v knižním fondu	30
Z domácího tisku	31
Ze zahraničního tisku	32

INZERCE

⁴ Rösler's Pflegereform geht in entscheidende Phase, [cit 2011-08-18]. Dostupné na: <http://www.3sat.de/page/?source=/vivo/153592/index.html>

⁵ tamtéž

Držitelé certifikátu Značka kvality

V tomto ročníku časopisu Sociální služby jsme zařadili novou rubriku, ve které budeme postupně představovat zařízení, která získala certifikát „Značka kvality v sociálních službách“.

Cílem Značky kvality je poskytnout seniorům, kteří vstupují do domova pro seniory, ale také jejich rodinným příslušníkům, jednoznačnou informaci o tom, jakou kvalitu mohou od života v daném domově očekávat. Jedná se o jednoduchý systém externí certifikace těchto zařízení, který je založen na tzv. udělování hvězd. Zájemcům o bydlení v domově pro seniory a jejich rodi-

nám tak usnadní orientaci ve výběru zařízení, protože již při vstupu do domova pro seniory uvidí, zda jde např. o dvouhvězdičkový nebo pětihvězdičkový domov. Značka kvality v sociálních službách hodnotí všechny důležité aspekty pobytu v zařízení, a to pouze z jednoho úhlu pohledu – z pohledu samotného seniora, resp. uživatele této sociální pobytové služby.

Maximální počet dosažených bodů v systému hodnocení je 1000 bodů. Navíc je možné získat ještě 20 bonusových bodů.

Více informací o tomto systému hodnocení získáte na stránkách www.znackakvality.info nebo v kanceláři APSS ČR.

Domov sociální péče Hagibor

Domov sociální péče Hagibor
Vinohradská 1201/159
100 00 Praha 10

Domov sociální péče Hagibor (DSPH) je jedním z největších projektů Židovské obce v Praze a je v prvé řadě zaměřen na potřeby osob přeživších holocaust. Posláním poskytovaných služeb je nabídnout seniorům takovou péči, aby se v DSPH mohli cítit jako doma a aby si mohli v maximální míře zachovat takový způsob života, na který byli zvyklí. Filozofie péče v DSPH vychází z obecných zásad judaismu a základních společenských hodnot jako jsou: úcta k životu a stáří, doprovázení seniora do konce jeho života v jeho prostředí, partnerství a dialog, individuální přístup a péče, bezpečné prostředí a důstojné životní podmínky. V DSPH dodržujeme židovské tradice, svátky, poskytujeme košer stravování.

Příklad dobré praxe

V Domově sociální péče Hagibor byl pod vedením aktivizační hudební terapeutky sestaven **pěvecký sbor** z řad zaměstnanců a klientů, který se pravidelně jednou týdně schází na zkouškách a následně s úspěchem vystupuje na společenských akcích.

Sbor Hagibor vznikl v červnu roku 2010, má 13–15 stálých a aktivně zpívajících členů. Sbor se pravidelně schází ke zkouškám 1x týdně ve čtvrtek, zkouška trvá cca 45 minut. Sbor vystupuje při různých příležitostech v rámci DSP Hagibor. Jsou to zejména oslavy židov-

ských svátků (Sukot, Chanuka, Purim atd.), oslavy narozenin klientů, významné dny DSP Hagibor, vernisáže a jiné události. Zkoušek sboru se účastní i další příležitostní zpěváci – z řad klientů, zaměstnanců, dobrovolníků, rodinných příslušníků a hostů.

Klientům, kteří přímo nezpívají, umožňuje účast na zkoušce aktivní prožívání příjemné atmosféry a pomáhá ke společenskému začleňování. Zejména jde o klienty nechozí, s kognitivní poruchou a s komunikačními obtížemi nebo s Alzheimerovou demencí.

Certifikace

Ubytování	★★★★★
Strava	★★★★★
Volný čas a kultura	★★★★★
Partnerství	★★★★★
Péče	★★★★★
Bodové hodnocení	840.5 bodů
Celkové hodnocení	★★★★★

Kvality v sociálních službách

Domov pro seniory Kamenec, Slezská Ostrava, příspěvková organizace

Domov pro seniory Kamenec, Slezská Ostrava, p. o., je celodenní pobytové zařízení pro osoby starší 65 let, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku a zdravotního stavu a jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc při zabezpečení jejich potřeb. Uživatelům nabízí široké spektrum činností tak, aby jim byla zajištěna odborná a komplexní péče s důrazem na individuální potřeby a na důstojný způsob života. Sídlo domova pro seniory je situováno v příjemném prostředí u řeky Ostravice v blízkosti centra Ostravy s dostupným dopravním spojením do okolí. Naše služby využívá 197 uživatelů, kteří jsou ubytováni ve 109 jednolůžkových a ve 44 dvoulůžkových pokojích. Snahou je zajistit komfortní ubytování spojené se širokou nabídkou aktivizačních a volnočasových činností.

Zřizovatelem služby je Statutární město Ostrava.

Příklad dobré praxe

Domov pro seniory Kamenec v rámci poskytování kvalitních služeb věnuje velkou pozornost individuálnímu plánování a klade důraz na co největší spolupráci mezi klíčovým pracovníkem a uživatelem.

Základem oboustranné spolupráce je dostatečná informovanost uživatele o tom, kdo je jeho klíčový pracovník.

V tomto směru se osvědčilo **používání fotografií** jednotlivých klíčových pracovníků na viditelném místě v pokoji uživatele, např. u nočního stolku. I uživatelé vyjadřují spokojenost s používáním fotografie, neboť se jim lépe zapamatuje obličej klíčového pracovníka. K fotografii je připojena i stručná informace k základním povinnostem klíčového pracovníka.

**Domov pro seniory Kamenec,
Slezská Ostrava,
příspěvková organizace**
Bohumínská 71/1056
710 00 Ostrava-Slezská Ostrava

Certifikace

Ubytování	★★★★☆
Strava	★★★★☆
Volný čas a kultura	★★★★☆
Partnerství	★★★★☆
Péče	★★★★★
Bodové hodnocení	810 bodů
Celkové hodnocení	★★★★☆

Domov seniorů Mistra Křišť'ana Prachatice

Posláním domova seniorů je podpora zachování fyzické a psychické soběstačnosti uživatele, s cílem umožnit v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti. V případech, kdy toto vylučuje zdravotní stav uživatele, je cílem zajistit při poskytování služby důstojné prostředí a zacházení. Současně je služba poskytována tak, aby zachovala vazby s rodinou a dalšími blízkými osobami.

Služba je zajišťována ve dvoulůžkových a jednolůžkových pokojích s vlastním sociálním zařízením s celkovou kapacitou sto lůžek. Každý pokoj je vybaven elektrickou požární signalizací, dorozumívacím zařízením, telefonní přípojkou pro kabelovou televizi a internet.

Domov nabízí množství aktivizačních programů, jejichž cílem je udržení a zlepšení psychického a fyzického stavu uživatele, dále sblížení a podpora společenského života.

Příklad dobré praxe

Smyslová aktivizace podle Lore Wehner je cílená, na potřeby orientovaná, biografická aktivizace, která stimuluje všechny smysly člověka a ulehčuje seniorům přístup k jejich schopnostem a zdrojům.

S konceptem, který k nám přichází z Rakouska, začínáme pracovat v roce 2011 jako vůbec první v České republice a naším cílem je jeho zavedení do praxe

tak, aby se stal běžnou součástí péče poskytované obyvatelům domova.

Smyslová aktivizace je nenásilná, přirozená komunikace prostřednictvím barev, zvuků, dotyků, chutí a vůní mezi pečovaným a pečujícím. Vede k pochopení vlastní hodnoty každého člověka, jeho potřeb a zájmů, protože pokud známe potřeby, můžeme probudit zájem, pomoci stárnout a doprovázet.

**Domov seniorů
Mistra Křišť'ana Prachatice**
Bavorská 936
383 01 Prachatice

Certifikace

Ubytování	★★★★☆
Strava	★★★★☆
Volný čas a kultura	★★★★☆
Partnerství	★★★★★
Péče	★★★★★
Bodové hodnocení	905.5 bodů
Celkové hodnocení	★★★★★

Změny v institutu veřejné služby

Vážení poskytovatelé sociálních služeb, v rámci Sociální reformy I. dojde od 1. 1. 2012 institut veřejné služby změny, když bude převeden do kompetence Úřadu práce ČR, jak upravuje novela zákona o pomoci v hmotné nouzi a novela zákona o zaměstnanosti. Změna se týká také zacílení a rozšíření okruhu klientů, pro které bude určena. Podle uvedených novel zákonů se výkon veřejné služby bude týkat primárně osob vedených **v evidenci uchazečů o zaměstnání**. Pokud uchazeč o zaměstnání vedený v evidenci úřadu práce nepřetržitě déle než dva měsíce odmítne bez vážného důvodu vykonávat veřejnou službu **v rozsahu až 20 hodin týdně**, bude z evidence vyřazen, což znamená, že přijde o výhody, které mu stát poskytuje podporou v nezaměstnanosti, hrazením zdravotního a sociálního pojištění, nabídkou nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a v neposlední řadě v nároku na dávky pomoci v hmotné nouzi.

Veřejná služba byla zavedena v květnu 2009 a dosud ji organizuje několik stovek obcí; v současné době ji vykonává cca 16 000 klientů (osob v hmotné nouzi). Z těchto zkušeností má Úřad práce ČR zájem čerpat a navázat na ně.

Ve spolupráci s MPSV vypracovává Úřad práce ČR koncepci veřejné služby od příštího roku (tj. 2012, pozn. red.). Její základní parametry již představil na diskusních kulatých stolech, které se uskutečnily v říjnu a v listopadu 2011. V první řadě má Úřad práce ČR zájem přinejmenším zachovat současný rozsah veřejné služby, tedy v obcích a organizacích, kde je již vykonávána. Vedle toho ale usiluje o rozšíření nabídky organizací a činností veřejné služby tak, aby bylo překonáno stigma veřejné služby coby „oranžové vesty a koštěte“. Úřad práce ČR pojímá veřejnou službu jako jeden z nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, zacílený zejména na dlouhodobě nezaměstnané, a plánuje postupně zvýšit počet míst až na cca 50 000. Vedle prospěchu z odvedené práce pro veřejnost má mít výkon veřejné služby také individuální efekt u klientů, kteří ji budou vykonávat. Tím by mělo být také zachování nebo obnovení pracovních návyků klientů při dlouhodobé nezaměstnanosti, subjektivní stránka společenské prospěšnosti vykonané práce, sociální začlenění apod. V ideálním případě by to mělo napomoci klientům k návratu na trh práce. Práce s klientem v rámci veřejné služby pro

úřad práce nekončí „přidělením lopaty“, ale bude se mu dále věnovat individuálním poradenstvím a nabízením dalších nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. V neposlední řadě bude při veřejné službě důležitá role pracovníků dané organizace či instituce, kde bude klient veřejnou službu vykonávat; zde bude na místě podle individuálních potřeb klientů jejich vedení a podpora.

K naplnění plánovaného konceptu oslovil Úřad práce ČR obce, které již veřejnou službu organizují nebo o ni mají zájem, a další státní instituce a nestátní neziskové organizace s nabídkou realizace veřejné služby. Není smyslem v žádném případě omezit veřejnou službu na úklid veřejných prostranství, ale

rozšířit ji i o činnosti v oblasti kulturního a sportovního rozvoje, v oblasti zdravotnictví, školství a sociálních služeb, které jsou rovněž ve veřejném zájmu. Zde se může jednat o práce při provozu organizace či zařízení, od manuálních činností až po administrativní činnosti, a rovněž o pomoc při poskytování služeb. Výkon kvalifikovaných činností bude možný při splnění potřebných předpokladů.

Výběr klientů, kterým bude nabídnuta veřejná služba, **bude provádět Úřad práce ČR** podle zákonem stanovených kritérií a podle dalších metodických kritérií, která budou stanovena tak, aby byl zachován rovný přístup ke klientům. Tato kritéria budou zveřejněna. Vybraným klientům pak ÚP nabídne výkon veřejné služby, přičemž zohlední jak „**potávku**“ veřejné služby v daném místě, tak individuální situaci a možnosti i omezení klienta. Klienti, kteří veřejnou službu přijmou, poté budou vykonávat práci v určeném rozsahu a u konkrétních subjektů, se kterými bude mít Úřad práce ČR uzavřené rámcové smlouvy. V sou-

časné době probíhají intenzivní jednání koordinátorů veřejné služby z krajských poboček ÚP ČR se subjekty; jednání mají vést k uzavření těchto rámcových smluv.

Úřad práce ČR nabízí subjektům, které budou chtít organizovat veřejnou službu, podporu formou zřizování míst veřejně prospěšných prací a společensky účelných pracovních míst podle zákona o zaměstnanosti, kdy jednoznačně předradí zřízení takového místa ve spojení s organizováním veřejné služby. Toto opatření by mělo subjektům pomoci s organizací veřejné služby jak po stránce administrativní, tak po stránce organizační (využití tzv. „předáků“ přímo v terénu). Vedle toho Úřad práce ČR bude přispívat na úhradu některých nákladů spojených s organizací veřejné služby, zejména na pojištění odpovědnosti za škody způsobené na majetku nebo zdraví, kterou osoba vykonávající veřejnou službu způsobí nebo jí bude způsobena. V rámci spolupráce Úřad práce ČR smluvními partnerům zpřístupní vybrané části informačního systému Veřejná služba, v jehož rámci bude probíhat plánování jednotlivých míst veřejné služby, činností, klientů, hodnocení, evidence odpracovaných hodin atd. Úřad práce ČR a MPSV budou subjektům organizujícím veřejnou službu poskytovat metodické vedení.

Jednání o rámcových smlouvách s realizátory veřejné služby probíhají na úrovni krajských poboček Úřadu práce ČR, jednotliví koordinátoři postupně oslovují obce a další subjekty. V případě zájmu může jakýkoliv subjekt sám kontaktovat krajskou pobočku Úřadu práce ČR a zahájit jednání. Veškeré kontakty jsou k dispozici na stránkách <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp>.

Vážení poskytovatelé sociálních služeb ČR, veřejná služba se od 1. 1. 2012 stává novým institutem, který je využitelný také pro organizace poskytující sociální služby. V případě Vašeho budoucího možného využití veřejné služby ve Vašem zařízení neváhejte kontaktovat příslušné pobočky Úřadu práce ČR; v případě jakýchkoliv dotazů pak můžete kontaktovat Asociaci poskytovatelů sociálních služeb ČR.

V Praze dne 7. 12. 2011

Mgr. Karel Machotka

náměstek ministra práce a sociálních věcí

Ing. Jiří Horecký, MBA

prezident Asociace poskytovatelů

sociálních služeb ČR

(redakčně upraveno)

Veřejná služba přispívá k sociální soudružnosti a solidaritě ve společnosti

Rozhovor s **Mgr. Martinem Žárským**,
náměstkem generálního ředitele Úřadu práce ČR

Od 1. ledna 2012 je v rámci tzv. Sociální reformy I. převeden do kompetence Úřadu práce ČR mj. také institut veřejné služby. Proč k tomuto kroku došlo?

K tomuto kroku vedly dva základní důvody. Prvním z nich byl celkový proces převodu agend z územních samospráv na Úřad práce ČR, kdy je zapotřebí zachovat provazbu mezi převáděnými agendami a jejich klienty. Druhým a podstatnějším důvodem je rozšíření osob, kterým je nabízena veřejná služba, o uchazeče o zaměstnání, kteří jsou evidováni na ÚP déle než dva měsíce. Toto opatření je založeno na dosavadní zkušenosti s realizací veřejné služby, kdy vykonavatelé veřejné služby nacházejí lépe uplatnění na trhu práce. Veřejná služba se tak stane nedílnou součástí aktivní politiky zaměstnanosti a přináší s sebou několik souvisejících benefitů. Jednak přináší možnost uchazečům o zaměstnání obnovit či upevnit pracovní návyky a nastartovat tak proces návratu na trh práce a na druhou stranu jejich činnost přináší nemalý veřejný prospěch a současně přispívá k sociální soudržnosti a solidaritě ve společnosti.

Jak je v zákoně veřejná služba definována? Čím se liší od tzv. veřejné prospěšných prací?

Veřejná služba je upravena zákonem č. 366/2011 Sb., kterým je novelizován zákon č. 111/2006 o pomoci v hmotné nouzi, a zákonem č. 367/2011, kterým je novelizován zákon č. 435/2004 o zaměstnanosti. Jedná se o pomoc obcím nebo dalším subjektům zejména v oblastech zlepšování životního prostředí, udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství, v oblasti kulturního a sportovního rozvoje a sociální péče. Veřejnou službu vykonávají uchazeči o zaměstnání a klienti, kteří jsou osobami v hmotné nouzi. Za výkon veřejné služby nenáleží odměna.

Veřejně prospěšné práce jsou upraveny zákonem č. 367/2011, kterým je novelizován zákon č. 435/2004 o zaměstnanosti. Jedná se o časově omezené pracovní příležitosti k pracovnímu umístění uchazečů o zaměstnání ve prospěch obcí nebo států či jiných obecně prospěšných institu-

cí. Tato místa jsou vytvářena na základě dohody s Úřadem práce ČR, který na ně přispívá až do výše prostředků vynaložených na mzdy či platy.

Úřad práce ČR bude klást důraz na podporu zřizování míst veřejně prospěšných prací tam, kde budou navázány na výkon veřejné služby. Pracovníci na místech VPP by měli být tzv. „předáky“, kteří budou v terénu organizovat výkon prací ve veřejné službě, případně se budou podílet i na administrativní stránce organizace veřejné služby.

Bude se veřejná služba týkat všech uchazečů o zaměstnání, nebo jen některých? Podle jakých kritérií bude prováděn výběr klientů, kterým bude veřejná služba nabízena?

Veřejná služba se nebude týkat všech uchazečů, ostatně zákon o zaměstnanosti určuje, že může být nabídnuta uchazečům, kteří jsou v evidenci úřadu práce déle než 2 měsíce. Nicméně cílová skupina veřejné služby bude užší – tento nástroj chce Úřad práce ČR zaměřit zejména na dlouhodobě nezaměstnané. Budou proto stanovena další kritéria výběru klientů. Jak jsem již zmínil, veřejná služba má těmto klientům napomoci uchovat nebo obnovit pracovní návyky, posílit jejich sociální integraci a podpořit jejich schopnosti uplatnění na trhu práce.

Jaké jsou nástroje kontroly a sankcionování těch, kteří veřejnou službu odvádějí nekvalitně?

Obce a subjekty organizující veřejnou službu budou provádět průběžné hodnocení klientů. Informace o hodnocení jednotlivých vykonavatelů budou sdíleny Úřadem práce ČR ve společném informačním systému. Současně budou probíhat kontroly organizace a výkonu veřejné služby zaměřené jak na subjekty, tak na klienty. V případě zjištění závažného porušení podmínek organizace veřejné služby na straně subjektu může dojít k vypovězení smluvního vztahu. Závažné a soustavné porušování výkonu veřejné služby u klientů může vést až k jejich vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání.

Mgr. Martin Žárský

Jaká je využitelnost veřejné služby ze strany měst a obcí? Lze vysledovat nějaké (např. regionální) rozdíly? Jaký vývoj lze očekávat v tomto roce?

V současné době organizují veřejnou službu obce samy na základě vlastního uvážení, tudíž regionální rozdíly nepochybně existují jak v organizaci, tak v zaměření. Jedním z cílů Úřadu práce ČR je vytvořit podmínky pro celoplošné uplatnění veřejné služby. V současné chvíli je prioritou převzít veřejnou službu ve stávajícím rozsahu a v průběhu příštího roku ji postupně rozšiřovat.

Ze strany měst a obcí, ale i dalších subjektů, lze veřejnou službu využít k celé řadě činností, které jsou prospěšné občanům. Zákon o pomoci v hmotné nouzi vymezuje pouze rámcově okruhy činností; zatím převažuje údržba veřejných prostranství a ochrana životního prostředí. Z praxe však víme, že v tomto rámci je možno veřejnou službu využít velice tvůrčím způsobem. Jako zajímavé příklady mohou uvést: ve spolupráci s městskou policií dohled nad pořádkem na problémovém sídlišti, pomoc při odstraňování škod po povodních, pomoc ve veřejné knihovně, pomoc v útulku pro zvířata, výpomoc v domově pro seniory, pomocné obslužné práce při péči o žáky.

»»» 36

Veřejná služba přispívá k sociální soudružnosti a solidaritě ve společnosti

Rozhovor s **Mgr. Martinem Žárským**, náměstkem generálního ředitele Úřadu práce ČR

««« 35

Jaký užitek si mohou z institutu veřejné služby vzít poskytovatelé sociálních služeb?

V prvé řadě se nabízí možnost zabezpečovat s pomocí VS a VPP ty činnosti, které doposud poskytovatelé služeb vůbec nemohli zajistit nebo je nakupovali jako služby od jiných subjektů. Dokážu si představit, že takto mohou být zajišťovány činnosti v oblasti úklidu a údržby budov, zeleně, ale také výpomoc v provozu kuchyní, autoprovozu, administrativních činností atd. Na druhou stranu je garantována také podpora VPP, což umožní stabilizovat personál v předmětných činnostech.

Současně vnímám VS u mnohých druhů sociálních služeb jako součást metod práce s klienty; jde například o azylové domy, sociální rehabilitaci, sociálně terapeutické dílny či terénní programy.

Jakým způsobem mají v případě zájmu o využití veřejné služby ve svých zařízeních poskytovatelé sociálních služeb postupovat? Půjde o administrativně náročný proces?

Úřad práce ČR na každé své krajské pobočce ustanovil koordinátora veřejné služby. Tohoto koordinátora může kontaktovat jakýkoli zájemce o organizaci veřejné služby a zahájit s ním jednání o konkrétních podmínkách vzájemné spolupráce. V případě vzájemné dohody je pak uzavřena smlouva o organizaci a výkonu veřejné služby. I když nejde o administrativně náročné úkoly, je nutno poté vést evidenci klientů, poskytnout jim ochranné a pracovní pomůcky, dodržovat pracovní právní předpisy. Stejně tak je třeba evidovat vykonané hodiny, hodnocení klientů a poskytovat informace úřadu práce.

Kontakty na krajské pobočky lze nalézt na webových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí a Úřadu práce ČR.

Zdeněk Kašpárek

Evropský rok aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity (2012) v České republice

Rok 2012 je vyhlášen Evropským rokem aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity (dále jen „EY 2012“), s důrazem na podporu vitality a důstojnosti všech osob. Celkovým cílem EY 2012 je usnadnit vytvoření kultury aktivního stárnutí založené na společnosti vstřícné pro všechny věkové skupiny.

Mezi konkrétní cíle EY 2012 patří:

- zvýšit obecné povědomí o významu aktivního stárnutí a jeho různých aspektů a zajistit, aby mu bylo přiznáno významné postavení v politické agendě subjektů zúčastněných na všech úrovních, s cílem vyzdvihnout cenný přínos starších lidí pro společnost a hospodářství a více jej uznávat, podporovat aktivní stárnutí, solidaritu mezi generacemi a vitalitu a důstojnost všech lidí, více se snažit o mobilizaci potenciálu starších lidí bez ohledu na jejich původ a umožnit jim vést nezávislý život;
- podněcovat diskuzi, předávat si informace a rozvíjet vzájemnou výměnu zkušeností mezi jednotlivými členskými státy, jakož i zúčastněnými subjekty na všech úrovních s cílem podporovat politiku aktivního stárnutí, určit a šířit osvědčené postupy a podporovat spolupráci a součinnost v dané oblasti;
- nabídnout rámec pro závazky a konkrétní opatření, které umožní Unii, členským státům a zainteresovaným subjektům na všech úrovních, při výrazném zapojení občanské společnosti, sociálních partnerů a podniků a se zvláštním důrazem na podporu informačních strategií, aby prostřednictvím konkrétních činností vypracovaly inovativní řešení, politiky a dlouhodobé strategie, včetně komplexních strategií řízení zohledňujících věkovou strukturu v oblasti zaměstnanosti a práce, a sledovaly konkrétní cíle týkající se aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity;
- podporovat činnosti, které pomohou bojovat proti diskriminaci na základě věku, překonávat stereotypy související s věkem a odstranit bariéry, zejména pokud jde o zaměstnatelnost starších osob.

K dosažení cílů stanovených výše bude zapotřebí realizovat zejména následující činnosti či aktivity:

- konference, akce a iniciativy, s aktivním zapojením všech příslušných zúčastněných subjektů, s cílem podpořit diskuzi, zvyšovat povědomí a podněcovat závazky ke konkrétním cílům přispívajícím k udržitelným a trvalým dopadům;
- informační, propagační a vzdělávací kampaně využívající multimédia;
- výměnu informací, zkušeností a osvědčených postupů, a to mimo jiné prostřednictvím otevřené metody koordinace a sítě zúčastněných subjektů usilujících o dosažení cílů evropského roku;
- výzkum a šetření na úrovni Unie, celostátní nebo regionální úrovni a šíření výsledků s důrazem na hospodářský a sociální dopad podpory aktivního stárnutí a s ním spojených politik.

Stejně jako jiné země i Česká republika čelí důsledkům stárnutí populace, které se promítají do všech oblastí života společnosti. Vyhlášení uvedeného Evropského roku je proto považováno za užitečný krok v procesu vyrovnávání se s důsledky demografických změn v České republice. Koordinací Evropského roku 2012 bylo v České republice pověřeno Ministerstvo práce a sociálních věcí. V případě vašich dotazů se obraťte na Mgr. Lenku Bočkovou – e-mail: lenka.bockova@mpsv.cz, tel.: 221 922 688. Více informací o Evropském roku aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity 2012 naleznete na adrese: <http://active-ageing-2012.eu>.

Evropský rok aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity 2012

Bramborový týden

Bramborový týden – tak se nazýval projekt, kterému jsme se věnovali v měsíci říjnu v hodinách pracovních činností, výtvarné výchovy, prvouky, přírodopisu i vlastivědy. Zjistili jsme, odkud se k nám brambory dostaly, jak se pěstují, skladují a hlavně, co všechno se z nich dá udělat. Začali jsme bramborovými tiskátký, pokračovali ježkem z brambory, pochutnali si na bramboráku a společně jsme vyráběli panáčka „Bramboráčka“. Výroba je velmi jednoduchá, s malou pomocí ji zvládnou i malé děti.

Pomůcky: brambory, špejle, přírodniny (šípek, kukuřice, dýňová semínka), tavící pistole či lepidlo

Postup:

Obr. 1 – Brambory rozřízneme a s pomocí špejlí vytvoříme nohy. Z celých brambor připravíme tělo, opět spojíme pomocí špejlí.

Obr. 2 – Na ruce použijeme odrhnutou kukuřici, kterou připevníme špejlí na tělo.

Obr. 3 – Tavící pistolí přiděláme na bramboru oči, nos, ústa, vlasy, všechno dle vlastní fantazie.

Obr. 4 – Panáčka oblékneme do šatů z kukuřičného šustí.

Jana Hesová, Centrum Kaňka, Tábor

Okénko České asociace Sport pro všechny

Ranní protažení za pomoci ručníku

Vnízkých polohách tentokrát procvičíme kyčelní klouby, kolena i kotníky a protáhneme svaly nohou a beder.

Cvik č. 1

Leh na zemi:

Doba 1–4: skrčit přednožmo pravou nohu, přes vztyčené chodidlo navléknout ručník, který držíme za konce oběma rukama – tahem paží a tlakem ručníku do chodidla sunout koleno směrem vzhůru k hrudníku, bedra přitisknou k zemi, výdech.

Doba 5–8: uvolnit nohu i paže (opakovat 4x). Totéž levou nohou.

Cvik č. 2

Doba 1–8: Navléknout ručník přes vztyčené chodidlo pravé nohy ve skrčení přednožmo: přitáhnout oba konce ručníku a proti mírnému odporu zvolna napínat nohu do přednožení – opakovat 4x a mezi jednotlivé opakování vložit krátké uvolnění paží i nohou. Totéž levou nohou.

Cvik č. 3

Sed pokrčmo, pod chodidla navléknou ručník: zvolna napínat nohy, zatáhnout břicho a postupně se přitáhnout co nejnižší do předklonu – výdrž asi 4 vteřiny a vrátit se do základní polohy (opakovat 3x).

Autor: **PhDr. Marie Skopová**
členka Komise seniorů ČASPV
Kresby: **PhDr. Ladislav Růžička**

Reminiscence v Domově pro seniory Slunečnice

V návaznosti na článek "Reminiscenční terapie" uveřejněný v časopise Sociální služby paní Bc. Mgr. Veronikou Hojgrovou, DiS., v dvojčísle „srpen-září 2010“ bychom rádi informovali o reminiscenčních aktivitách probíhajících v Domově seniorů Slunečnice v Praze 8.

Ve dnech 21. a 22. listopadu 2011 proběhla v našem domově reminiscenční výstava s názvem „Strípky našich životů“, která mapovala průběh života obyvatel domova. Výstava nabídla návštěvníkům pohled na dobové předměty, fotografie, měli možnost zapsat se do tónů hudebních skladeb, produkovaných dvěma klavíristy, kteří svou hrou dotvářeli atmosféru let 40. až 60., tedy doby, kdy většina obyvatel byla v produktivním věku.

Na výstavě byly zastoupeny předměty z různých kategorií – rodina, dětství, škola, zaměstnání a řemeslo, domácnost, záliby. Na promítacím plátně bylo možné sledovat prezentaci dobových fotografií zachycující výše zmíněná témata. Pro návštěvníky byla připravena i možnost posedět u kávy či šálku čaje a mezi sebou si popovídat o svých vzpomínkách. Výstavy se zúčastnili nejen samotní obyvatelé domova, ale i jejich rodinní příslušníci, pracovníci z jiných zařízení a studenti středních škol. Předávání zkušeností a vyprávění příběhů probíhalo tedy nejen mezi vrstevníky, ale i mezi generacemi.

Na základě ohlasů návštěvníků je zřejmé, že výstava vzbudila velký zájem, potěšila, vyvolala vzpomínky „nejen na dětství a mládí, ale také občasně těžké chvíle v životě, včetně mladé lásky“ (úryvek z ohlasu jedné z návštěvnických výstav). Po celý průběh výstavy byly přítomny sociální pracovníci domova v dobovém oblečení, které provázely návštěvníky nejen výstavou, ale podávaly informace o využívání reminiscence a biografie v Domově seniorů Slunečnice. Ohlasy na výstavu byly velmi pozitivní, proto již nyní plánujeme ročník následující.

V DS Slunečnice se cíleně a systematicky zaměřujeme na práci se vzpomínkami od září roku 2010. Programu reminiscenčních aktivit předcházelo školení pracovníků, kteří prošli odborným vzděláváním, financovaným z projektu „Cesta ke kvalitě prostřednictvím vzdělávání pracovníků“, projekt je realizován a financován v rámci Operačního systému

Praha Adaptabilita, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem Evropské unie.

Pro setkávání reminiscenčních skupin byla upravena místnost, která nese na podnět obyvatel DS název „obýváček“, zde se pravidelně schází reminiscenční skupiny. Skupinu, která se schází jednou za týden v průběhu cca 3 měsíců, tvoří maximálně 8 obyvatel a dvě pracovníce. V DS jsou proškoleny 4 pracovníce v kurzu reminiscence. Od září roku 2010 do dnes proběhlo již celkem 8 reminiscenčních skupin, kterých se účastnilo celkem 80 obyvatel domova. Témata, kterým se skupina věnuje, mapují život účastníků od jejich narození po současnost. Mimo skupinová setkávání v „obýváčku“ jsou tvořeny i menší skupiny, které se scházejí v lůžkové části domova, mezi účastníky jsou i obyvatelé se sníženými kognitivními schopnostmi. Skupinu tvoří vždy dva uživatelé a jeden pracovník, který má dostatek prostoru věnovat svou pozornost účastníkům. Od ledna 2011 se účastnilo reminiscenčního setkávání na lůžkové části 14 obyvatel. Na posledním setkání účastníci obdrželi „Certifikát“ o své účasti na „Setkání se vzpomínkami“, kde je ve zkrácené verzi sepsán jejich životní příběh a témata, kterým se se skupinou věnovali.

Další aktivity, které se svým zaměřením věnují reminiscenci, jsou následující: promítání starých filmů, hudební internet – vyhledávání a pouštění hudby na přání obyvatel DS, hudební pořady a pravidelné koncerty v kulturním sále DS, společné oslavy narozenin s hudeb-

ním doprovodem, zpívání, pečení a vaření, skupinové „Setkávání na halách“. Individuálně pracovníci společně s obyvateli vytváří z vlastních fotografií obyvatel koláže, které jsou poté umístěny u jejich pokojů.

V Domově seniorů Slunečnice se zaměřujeme nejen na reminiscenci jako takovou, ale i na využití psychobiografického modelu profesora Böhma, v jehož přístupu se pracovníci DS dosud školí, opět díky výše zmíněnému projektu. Vznikají zákoutí vystihující dobu, kterou si obyvatelé domova pamatují a obyvatelé se zde mohou cítit více jako doma. Zákoutí slouží nejen jako dobový artefakt, ale i prakticky jako místo, kde si obyvatelé mohou popovídat u odpolední kávy. V současné době se pracovníci zaměřují na vzpomínky uživatelů i při vytváření individuálních plánů, ve kterých využívají prvky biografie.

Při práci se vzpomínkami je důležité nejen zaujetí pracovníků, ale i získávání dobových předmětů, dokumentů a nábytku, které z velké části dodávají pracovníci ze svých domácností, případně jsou využívány možnosti výhodných nákupů z internetových aukcí a antikvariátů, také přijímáme dary od obyvatel DS a jejich rodin.

Práce se vzpomínkami, osobní historií a biografií se staly nedílnou součástí naší péče v DS Slunečnice, a to i z toho důvodu, že vzpomínky patří do života každého z nás.

Mgr. Renáta Nentvichová Novotná
rnovotna@dd-bohnice.cz

názory, ohlasy
komentáře

Příspěvky uveřejněné v této rubrice se nemusejí shodovat s názorem redakce. Redakce si vyhrazuje právo na redakční úpravu a krácení příspěvků bez vědomí autorů i na případné odmítnutí urážlivých či jinak nevhodných příspěvků.

Klient domova pro seniory a domova se zvláštním režimem mezi paragrafy

Kdo podepíše dodatek ke smlouvě o poskytnutí sociální služby?

Dovolují si vám zaslat příspěvek do časopisu Sociální služby. Jedná se o téma, které již bylo zmíněno v čísle 8-9/2011.

Tentokrát se však příspěvek snaží více přiblížit praxi a poradit, jak ne/postupovat.

Zákon o sociálních službách v ustanovení § 91 odst. 6 upravuje situaci, kdy osobu, která podle lékařského posudku ošetřujícího lékaře není schopna sama jednat a nemá zákonného zástupce, **zastupuje při uzavírání smlouvy obecní úřad obce s rozšířenou působností (dále jen ORP) podle místa trvalého nebo hlášeného pobytu osoby, nebo jde-li o poskytnutí pobytových sociálních služeb v zařízení sociálních služeb, obecní úřad obce s rozšířenou působností podle sídla tohoto zařízení.**

Pokud jde tedy o samotnou smlouvu, uvedené ustanovení zákona hovoří jednoznačně. V praxi se však setkáváme s odlišným výkladem ve chvíli, kdy je potřeba podepsat **dodatek** ke smlouvě o poskytnutí sociální služby. Nejčastěji se jedná o situaci, kdy dochází ke změně výše úhrady za ubytování a stravu či k prodloužení platnosti smlouvy. Protože záměrem tohoto příspěvku je poukázat na aplikaci v praxi, představme si klienta pana A., kterému je 85 let, je mu poskytován druh sociální služby – domovy se zvláštním režimem. Při jednání se zájemcem o službu bylo zjištěno, že pan A. je imobilní, dochází u něj k poklesu kognitivních funkcí – tedy myšlení, paměti, úsudku. Má čím dál větší problémy s vyjadřováním, rozhodováním, nedokonce myšlenky, je zmatenější. Po dohodě s ošetřujícím lékařem byl vystaven potřebný posudek a při uzavírání smlouvy o poskytnutí sociální služby pana A. zastoupil příslušný ORP.

Poskytovatel je nyní nucen zvýšit úhradu za stravu a ubytování – musí tedy přistoupit k podepsání **dodatku**. Shrňme si nejprve varianty, které je možno teoreticky využít:

- 1. ORP uzavře jako zástupce klienta s poskytovatelem sociální služby i dodatek,**
- 2. bude podán návrh či podnět na omezení/zbavení způsobilosti k právním úkonům pana A. – dále bude jednat za klienta opatrovník (§ 10 občanského zákoníku),**
- 3. bude podán návrh či podnět na ustanovení opatrovníka dle § 29 občanského zákoníku,**
- 4. klient dodatek podepíše sám.**

K variantě 1.

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (dále jen MPSV) vydalo Doporučený postup č. 1/2011, ve kterém je uvedeno, že ustanovení § 91 odst. 6 zákona o sociálních službách *se rozhodně netýká uzavírání dodatků ke smlouvám či prodloužení smluv o poskytování sociálních služeb*. Pokud tedy, dle tohoto doporučení, *dochází k situaci, že poskytovatel chce nahrazovat stávající platnou smlouvu nebo uzavřít dodatek ke stávající smlouvě, nejedná se již o uplatnění zmiňovaného ustanovení zákona*. Neboť se jedná pouze o doporučení, není tento materiál závazný. Některé ORP tak dle něj nepostupují, jiné ho striktně dodržují. Jedna ORP také přistoupila k takové praxi, že odmítá podepsat dodatek, ovšem je ochotna podepsat zcela novou smlouvu (fakticky tedy dojde k nedodržení vnitřních pravidel poskytovatele v případě, kdy je v nich stanoveno, že změny smlouvy jsou prováděny dodatkem a navíc poskytovateli i ORP se tímto postupem mnohonásobně zvýší administrativní). Osobně jsem se také setkala s několika právními výklady, přičemž jeden „tábor“ trvá na tom, že pokud ORP podepisuje smlouvy, automaticky musí podepisovat i dodatky, a „tábor“ druhý zastává názor MPSV.

K variantě 2.

Neboť pan A. nemá žádného příbuzného ani jinou blízkou osobu, podnět či návrh by musel podat poskytovatel sociálních služeb. Řízení o způsobilosti k právním úkonům může trvat v jednotlivých případech různou dobu, a tak může přesto nastat situace, že nebude existovat osoba, která by mohla jako zástupce dodatek podepsat.

K variantě 3.

Příslušný soud návrh zamítne s odkazem na § 91 odst. 6 zákona o sociálních službách, neboť dle názoru soudce/kyně je předmětem uvedeného ustanovení i podepisování dodatků nebo na ustanovení opatrovníka přistoupí.

K variantě 4.

Pan A. dodatek podepíše sám, ovšem poskytovatel sociálních služeb si musí být vědom toho, že v budoucnu může být takový právní úkon zpochybněn a poskytovatel může být obviněn z nesprávného postupu.

Shrnutí:

Jaký postup je ten nejlepší záleží jednak na vnějších okolnostech, tedy zejména na tom, jak postupuje příslušný ORP nebo soud. Dále pak na upřednostňovaném přístupu poskytovatele – v jakém místě se nachází na pomyslné stupnici, kdy je na jednom jejím konci **legalismus** (tedy rigidní regulace sociální práce) a na druhém vládně **etika ignorující právo** (Janebová, 2010). Nelze rozhodnout, že jedna z uvedených variant je jediná správná.

Vraťme se ještě na chvíli k panu A.: co je v jeho zájmu? S ohledem na jeho situaci – jaké další právní úkony činí? V čem spatřujeme výhodu jeho případného omezení/zbavení způsobilosti k právním úkonům s přihlédnutím k tomu, že opatrovníkem bude ustanoven orgán místní správy a bude pravděpodobně svou funkci vykonávat pouze formálně? Je uvažovaný postup v souladu i s dalšími dokumenty a předpisy (např. Úmluva o právech osob se zdravotním postižením)? Jaký dopad bude mít postup na pana A. – omezující, ochraňující či jiný? Je zásah do způsobilosti k právním úkonům adekvátní ve vztahu k danému právnímu úkonu?

Nezbývá tedy, než si napsat na papír:

- informace o konkrétním klientovi (volba postupu by měla být individuální),
- varianty, které jsou přijatelné a zároveň reálné,
- následně si odpovědět na uvedené i další relevantní otázky.

Poté nám z tohoto vzorce vzejde výsledek, který je v danou chvíli pro daného klienta nejoptimálnější.

Na úplný závěr:

„Naše zákony jsou jako velký les, mnohemu se v nich už cesta spletla; a čím hlouběji jsi do nich vlezl, tím v nich méně rozhledu a světla.“ (Quis, 2011) Nezapomínejme na to, že v tom velkém lese se pohybuje klient a je tím, kdo při poskytování sociálních služeb hraje hlavní roli.

Pozn. autorky: autorka příspěvku má sociální vzdělání, nikoli právní. Dívá se tedy na problematiku z pohledu praxe sociální pracovnice.

Mgr. Soňa Chloupková
sociální pracovnice – metodička
Domov V Podzámčí
Chlumec nad Cidlinou

Střípky z domova

Co přinesl vánoční turnaj

Ostrava – Bezmála sedm desítek sportovců – stolních tenistů z Ostravy, Moravskoslezského kraje a z Polska – se o první prosincové sobotě sjelo do ostravského Čtyřlístku – centra pro osoby se zdravotním postižením, kde se uskutečnil již šestnáctý ročník Vánočního turnaje ve stolním tenisu pro sportovce s mentálním postižením.

Systematické výchově stolních tenistů pod vedením zkušených trenérů věnují v ostravském Čtyřlístku velkou pozornost již od počátku 90. let. U zrodu zdejšího sportovního klubu stolních tenistů stáli v roce 1993 jako dobrovolní trenéři členové České asociace stolního tenisu – Václav Benedík a Pavel Kantor. Přínos dobrovolných trenérů je obrovský a těžko docenitelný. S klienty ostravského Čtyřlístku pracují pravidelně, trénují s nimi jedenkrát týdně a zároveň vedou registrovaný sportovní klub, jenž hraje 1. a 3. ligu okresního přeboru. Mezi hráči je řada špičkových sportovců na evropské a dokonce světové úrovni, jako například Marie Horváthová, Jarmila Kunderová, Jan Kubík a Josef Kovář z ostravského Čtyřlístku nebo Marcela Červeňáková ze sportovního klubu Beskyd Frýdek-Místek, kteří jsou ověnceni četnými medailami z domácích i zahraničních soutěží.

Šestnáctý ročník Vánočního turnaje ve stolním tenisu se uskutečnil již tradičně ve spolupráci s okresní organizací Společnosti pro pomoc lidem s mentálním postižením a s finanční podporou statutárního města Ostrava.

Bohdana Rywiková

vztahy s veřejností

*Čtyřlístek – centrum pro osoby se zdravotním postižením Ostrava
(redakčně kráceno)*

Hudební košt v kostele

Vsetín – 5. 11. 2011 zorganizovala Diakonie ČCE ve Vsetíně 7. ročník hudebního minifestivalu s názvem „Společně při hudbě“, který se konal v prostorách Horního evangelického kostela ve Vsetí-

ně. Své umění zde předvedli interpreti ze Vsetína, Nového Jičína a Prostějova.

V úvodu kostel imponantně rozezvuchely varhany v podání profesorky Ester Moravetzové, dotek romské hudby a jejího temperamentu mohli zúčastnění okusit hned ve druhém vystoupení skupiny z Nového Jičína nazývající se Cikne Čhave.

Předěl do druhé poloviny večera obstarala trojice hudebníků – Honza Žamboch, Stáňa Žambochová a Jiří Nedavaška. Čtyřmi písněmi představili na minifestivalu svou tvorbu, která již došla ocenění v podobě „Andělů“, které uděluje Akademie populární hudby. Starodávné a okouzující melodie židovské svatby, ja-

kož i jedinečné písně v jazyce jidiš, nám přijela představit kapela z Prostějova říkající si Létající Rabin. Závěr festivalu patřil malým romským hudebníkům z klubu Rubikon ze Vsetína Poschly. Předvedli nový zpívaný styl – tzv. beatbox, jež si pohrává s rytmy a tempy tak, že vzniká dokonalá iluze hudby. Přidali i několik písní, v nichž vyjadřovali svůj vztah k Bohu.

„Diakonie Vsetín usiluje o to, aby akce, které organizuje, byly přínosem nejen pro majoritní část společnosti, ale daly šanci prezentovat také minoritní – romskou komunitu v lepším světle. Jak jsme se na koncertě mohli přesvědčit, mají nám co nabídnout a čím nás obohatit,“ uvedla Marta Doubravová, zástupkyně ředitele Diakonie Vsetín.

Marta Vodáková

*Diakonie ČCE - středisko Vsetín
(redakčně kráceno)*

Pokus o rekord

Hodonín – I letos, tentokrát 9. prosince 2011, se sešli na více jak 220 náměstích a návších naší vlasti přátelé „Českého Ježíška“ na celorepublikovou akci Vypouštění balónek 2011. V tomto roce se patronem akce stal herec Václav Vydra. V jednu chvíli všichni na pokyn rádia Impuls vypustili k obloze balónek s přáním Ježíškovi.

I město Hodonín se připojilo a tento pokus o nový rekord spojilo se zábavnou

akcí. Hlavním bodem programu kulturně-společenské akce bylo rozdávání fialových balónek, vpisování svých přání do malých kartiček a jejich hromadné „poslání Ježíškovi“.

I když akce byla připravena převážně pro děti, uživatelé služby Domova na Jarošce se rozhodli přidat také. V rámci svého dopoledního programu si všichni vyrobili vlastní přání a odpoledne se pak vydala skupinka klientů na hodonínské Masarykovo náměstí, vyzvedli si zde fialové balónek, připevnili na ně svá nejtajnější přání a spolu s ostatními účastníky je poslali Ježíškovi do nebe.

Ing. Jana Matušinová, ředitelka

Domov na Jarošce, příspěvková organizace

Oslava výročí založení

Brtníky – Dne 5. 11. 2011 proběhla v areálu zařízení Domova pro osoby se zdravotním postižením Brtníky oslava výročí 50 let od jeho založení. Program oslav byl velmi pestrý. V dopoledním čase proběhl Den otevřených dveří včetně ukázky výcviku psů v agility Erling Jiříkov a dravců Střední lesnické školy a SOŠ sociální Šluknov ve venkovní části areálu. Hosté si tak mohli prohlédnout nejen prostory domova tzv. od sklepa až po půdu, ale zároveň se potěšit prací psů při překonávání parkúru. Zejména tato část programu byla nejen pro klienty DOZP Brtníky, ale i pro další zúčastněné velmi příjemná, klienti reagovali na psí kamarády velmi pozitivně a v nejednom oku se zaleskla slza štěstí a dojetí. Odpoledne se hosté i klienti DOZP Brtníky přesunuli do Kulturního domu ve Starých Křečanech, kde všechny pohltila

Střípky z domova

atmosféra na sebe plynule navazujících vystoupení: Divadelního souboru Brtník DOZP Brtníky, žáků a žákyní ZUŠ Rumburk, studentek Gymnázia Varnsdorf, mažoretok z Jiříkova, cvičení s kruhy klientek DOZP Brtníky a jako překvapení vtrhli do sálu šermíři seskupení Vae Victus v duchu baroka. Celý program byl zakončen diskotékou a skvělým pohoštěním z kuchyně studentů Střední lesnické školy a SOŠ sociální Šluknov.

Mgr. Ilona Trojanová
ředitelka DOZP Brtníky

II. reprezentační ples

Žatec – Dne 22. 10. 2011 proběhl v pořadí již 2. reprezentační ples seniorů Domova pro seniory v Žatci. Na tuto velmi zdařilou akci poskytlo finanční prostředky město Žatec. Cílem tohoto společenského setkání bylo podpořit a upevnit rodinné vztahy, proto byli na tento ples pozváni nejen klienti Domova, ale i jejich rodinní příslušníci a přátelé. Pozvání rovněž přijala starostka města Žatce a vedoucí sociálního odboru města Žatce. Na plese se losovala bohatá tombola, probíhaly soutěže, poslední klienti byli

odvezeni do Domova nad ránem. Akce měla obrovský úspěch, a to nejen mezi klienty, ale svou nesmírnou spokojenost projevovali i rodinní příslušníci a přátelé klientů. Věříme, že 3. ročník proběhne minimálně ve stejné přátelské atmosféře.

I. Jaholčíková, soc. pracovnice
Domov pro seniory v Žatci

Oslava 100. narozenin

Pilníkov – Dne 7. 12. 2011 oslavila významné životní jubileum – 100 let – uživatelka Domova pro seniory Pilníkov, příspěvkové organizace Královéhradeckého kraje, a dlouholetá obyvatelka Královéhradeckého regionu, paní Štefanie Škvrnová.

Na oficiální oslavě jí osobně blahopřáli zaměstnanci a uživatelé organizace a další hosté. Od hejtmána Královéhradeckého kraje Bc. Lubomíra France a náměstkyně hejtmána s gescí za sociální oblast Ing. Vladimíra Derneru obdržela

písemná blahopřání.

Paní Štefanie Škvrnová se narodila dne 7. 12. 1911 v obci Horná Súča, okres Trenčín, dnešní Slovenská republika. V období první republiky se její rodina přestěhovala do našeho regionu a bydlela v okolí Hradce Králové. V poválečných letech se paní Škvrnová přestěhovala do Starých Buků, kde pobývala až do svého nástupu do naší organizace. Do Domova pro seniory Pilníkov nastoupila v roce 1998 a žije zde doposud.

Ing. Vít Petira, ředitel
Domov pro seniory Pilníkov

Česko-polské vzdělávání

Orlová – V jednom z minulých čísel časopisu jsme čtenáře informovali o tom, že Dům seniorů POHODA, o. p. s., realizuje česko-polský partnerský projekt „Ať mluvíme polsky-česky, spolu je nám vždycky hezky“, jehož náplní jsou aktivity nejen pro seniory, ale i ve prospěch zaměstnanců, a na jehož spolufinancování se podílí Fond mikroprojektů Euroregionu Těšínské Slezsko – Śląsk Cieszyński operačního programu Přeshraniční spolupráce ČR – Polská republika 2007–2013.

Zmiňovaný projekt pokračoval pracovním setkáním 30 zástupců partnerských domovů pro seniory (Dům seniorů POHODA, o. p. s., Orlová, Domov pro seniory Kamenec, Ostrava, Dom Pomocy Społecznej Gorzyce a Miejski Dom Pomocy Społecznej Rybnik), které se konalo v Horní Lomné ve dnech 14.–15. 11. 2011.

Program dvoudenního vzdělávacího setkání byl bohatý, odborné bloky zajišťovala společnost SCA Hygiene Products, s. r. o., pro polské partnery jsme využili služeb tlumočnicka, přítomní měli

možnost naslouchat dvojjazyčně a tak si všichni účastníci rozšířili oboustranně slovní zásobu. Navštívili jsme Lomňanské muzeum, večer se konala soutěž týmů v bowlingu. Setkání pracovníků v sociálních službách jsme zakončili exkurzí v chráněné dílně Manlomka, s. r. o., v nedalekých Bocanovicích. Všichni účastníci vzdělávací akce obdrželi dárkové sety, které zajistily publicitu projektu.

S. Haroková, koordinátorka
Dům seniorů POHODA, o. p. s.
(redakčně kráceno)

Olomoučtí trubači

Náměšť na Hané – Dne 25. 11. 2011 v našem zařízení DS František Náměšť na Hané, p. o., proběhlo v pořadí druhé vystoupení hudebního seskupení Olomoučtí trubači.

Naše první setkání s těmito hudebníky proběhlo již v roce 2009, kdy byl zrealizován projekt dostaveníčka s Olomouckými trubači, podporovaný z grantu Olomouckého kraje. V rámci tohoto projektu hudebníci vystoupili se svým repertoárem v několika domovech pro seniory a my měli to štěstí, že jsme byli jedním z nich.

Soubor Olomoučtí trubači je žesťový kvintet a je jedním z hudebních těles, které zastupuje občanské sdružení Hanácká dechovka. Repertoár souboru tvoří převážně barokní hudba, ale hrají i moderní skladby.

Pro naše uživatele bylo seznámení s barokní hudbou novou zkušeností. Většinou k nám jezdí vystupovat hudební soubory, které hrají lidové písně nebo písně z muzikálů.

Barokní repertoár prostrádaný lidovými písněmi a koledami byl tak příjemnou změnou a ukázalo se, že uživatelé tuto změnu uvítali. Na druhé vystoupení přišlo početné publikum, které ocenilo vystupující hlasitým potleskem.

Věříme, že listopadový koncert Olomouckých trubačů nebyl posledním, který se v našem zařízení uskutečnil, a již teď se těšíme na další hudební zážitek!

Bc. Hana Langová
sociální pracovnice
DS František Náměšť na Hané, p. o.

Střípky z domova

Taneční skupina Lucarino Dance

Čížkovice – Již čtvrtým rokem tančí uživatelé z Diagnostického ústavu sociální péče Čížkovice klasické country tance a moderní americké Line Dance. Začátky byly krušné a mnoho tanečníků nevydrželo, až jich nakonec zůstalo 7. Čtyři dívky a tři chlapci.

Pomalu se vypracovávali a první úspěchy se začaly dostávat po pár náročných měsících. Postupem času čtyřikrát vyhráli taneční soutěž pro zdravotně postižené občany v České Kamenici a od roku 2009 veřejně vystupují nejen na různých festivalech, ale i na společenských akcích v širokém i dalekém okolí, jak pro domovy důchodců a jiná sociální zařízení, tak i pro obce.

Snad největším úspěchem pro tanečnický byl účast na taneční pohárové soutěži Team Dance 2011, kterou 12. listopadu 2011 pořádal DK Litoměřice za spolupráce s tanečním mistrem Tomášem Mikulským. Tato soutěž byla pro členy skupiny úplně něčím novým, zcela neznámým. Byli plni nových dojmů a zážitků a ještě se museli pustit do pomyslného souboje s velmi dobrými soupeři, kterými byli členové skupin z tanečních škol a kroužků. Tréma byla obrovská a každou minutou se prohlubovala. A tak zatímco na parketu se střídala skupina za skupinou, tanečníci z Lucarino Dance seděli na pomyslném potítku a čekali na svůj malý pětiminutový okamžik. Ten se na-

konec dostavil. Celou sestavu zatančili bez jediné chybičky. A výsledek? Krásné 2. místo bylo obrovskou odměnou za celoroční práci a hlavně důkazem, že i zdravotně postižení mohou obstát v soutěži s ostatními tanečními skupinami.

Bc. Ingrid Petříčková
Vedoucí DÚSP Čížkovice
(redakčně kráceno)

V Klíčku se stále něco děje

Záluží – Dne 7. 12. 2011 se klienti Zdeněk Jiřinec, Petra Dukátová, Petra Vítková, Renata Červenková, Kateřina Karlová, Martin Dušek, Karel Runge, Mi-

chal Náhlovský a Jiří Cifra spolu s pracovníci Danou a Kristýnou vypravili autobusem do Prahy na taneční soutěž. Tentokrát je malým autobusem odvezl pan Miroslav Březina z firmy Autosprit a všichni byli velmi spokojeni s jeho přístupem a ochotou. Na soutěži naši klienti dosáhli velkého úspěchu, když získali ve své kategorii 1. místo, a to již podruhé za sebou, takže putovní pohár zůstal v Klíčku. Po skončení soutěže se naši vítězové dostavili na besídku do Slap, kde jim na počest byla zahrána píseň „We Are The Champions“ od skupiny Queen. Všichni jim srdečně blahopřejeme k úspěchu.

Dne 12. 12. 2011 proběhla v Městské knihovně v Plané nad Lužnicí slavnostní vernisáž k otevření „Vánoční výstavy“ Klíčku, která trvala do 6. 1. 2012. Výstava byla prodejní. Na vernisáži se nám představili se svým vystoupením naše břišní tanečnice z Klíčku a Trubači z Plané nad Lužnicí. Městská knihovna připravila pohoštění pro přítomné a celá vernisáž se nesla v takovém příjemném komorním duchu. Na vernisáži promluvil k přítomným ředitel Klíčku a vedoucí Městské knihovny. Již během odpoledne se prodaly výrobky klientů za 500 Kč.

Mgr. Petr Brázda, ředitel

Denní a týdenní stacionář Klíček, Záluží

Slavnostní otevření hřiště

Hodonín – V pondělí 14. listopadu 2011 se v S-centru Hodonín sešli zástupci Jihomoravského kraje a města Hodonín, aby otevřeli společně s uživateli a zaměstnanci nové hřiště na pétanque.

Slavnostního otevření se zúčastnili senátor Ing. Zdeněk Škromach, předseda pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost z Jihomoravského kraje Mgr. Jiří Janda a místostarosta města Hodonín Vojtěch Salajka. Poslanec prof. RNDr. Ivana Ohlídala zastupovala jeho asistentka Hana Habartová.

Nově otevřené hřiště bude sloužit uživatelům S-centra, kteří se už od loňského roku s chutí zúčastňují sportovních klání v pétanque s jinými domovy pro seniory. Dosud však neměli kde trénovat. Minu-

lý rok družstvo S-centra získalo v Brně krásné druhé místo. Ve finále ve Zlíně se sice neumístilo, ale chuť a radost z tohoto sportu je neopustila. Tak se začal rodit plán, jak a kde hřiště postavit.

Nyní, když už mají uživatelé kde trénovat, sestavila se tři družstva, která spolu budou nejen zápolit, ale hlavně se bavit. Již v jarních měsících ožije hřiště na pétanque nejen samotnými hráči, ale i spoustou fanoušků z řad uživatelů S-centra a zaměstnanci.

Zároveň s hřištěm na pétanque se v S-centru otevíral i zbrusu nový dřevěný altán. Bude sloužit nejen k posezení a relaxaci uživatel a jejich blízkých, ale i k pořádání akcí. Od nynějška už nebude vadit, že v zahradě je málo stínu. Tento velký altán poskytne nejen dostatek ochrany před sluncem, ale díky své prostornosti i hodně místa pro uživatele.

Bc. Jana Trnečková, ředitelka
S-centrum Hodonín, p. o.

Naše vítězná cesta

Háj u Duchcova – Klienti z ústavu sociální péče v Háji u Duchcova cestovali až na Moravu do Zlína, kde se ve dnech 4.–6. 11. zúčastnili V. ročníku turnaje ve sjednocené kopané s mezinárodní účastí. Ve dvou dnech se v duchu čestných soubojů hrálo nejprve ve skupinách, posléze v semifinále a nakonec ve finále o co nejlepší výsledky. Naši klienti nejprve vyhráli ve skupině, ve které byli společně s družstvy Albrechtic, Bystrého a Zlína B. Uspěli i v semifinále a ve finále porazili Albrechtice, čímž obsadili první místo.

Střípky z domova

Pro naše hráče je to zatím největší úspěch v sálové kopané, kterého dosáhli. Poděkování patří i partnerům, kteří tým vedli, motivovali a kteří hráli s velkým nasazením.

Všem fotbalistům patří velká gratulace a ocenění.

Mgr. Jitka Kosejková
ÚSP Háj u Duchcova

Ze Žampachu do Evropského parlamentu

Žampach – Ve dnech 28. a 29. listopadu se výprava sportovního klubu RADOST Žampach působícího při Domovu pod hradem Žampach zúčastnila dvou-denního setkání v rámci projektu Celebrating Inclusion organizovaného Evropským hnutím speciálních olympiád.

Setkání v Bruselu se zúčastnila řada zemí zapojených do Světového hnutí speciálních olympiád, vedle pořádající Belgie to byla Česká republika, Velká Británie, Irsko, Rakousko, Itálie a Rumunsko. Cílem projektu Celebrating Inclusion je naučit a umožnit sportovcům zapojeným do hnutí speciálních olympiád prezentovat nejen svoji sportovní činnost, ale i svůj život a své problémy na internetových stránkách.

Českou republiku na setkání zastupovala tříčlenná výprava ze sportovního klubu Radost Žampach, který působí při Domovu pod hradem Žampach a jedním z účastníků byl i Lukáš Schauer, úspěšný sportovec a reprezentant, který mimo jiné v listopadu vyhrál v Hradci Králové Mistrovství České republiky.

Součástí a vyvrcholením setkání byla návštěva Evropského parlamentu v Bruselu, kde měly jednotlivé země prostřednictvím svých zástupců možnost „vyslat poselství“ o problematice života lidí s mentálním postižením. Jaromír Fabián, vedoucí sportovního klubu Radost Žampach a účastník setkání v Bruselu, k tomu dodává: „Akce byla perfektně naplánována a naprogramována do poslední minuty, muselo to dát jistě hodně úsilí. O to víc mrzí, že o prezentaci v Evropském parlamentu byl poměrně malý

zájem, a to i ze strany pozvaných parlamentních zástupců České republiky.“

PaedDr. Luděk Grätz
Domov pod hradem Žampach
(redakčně kráceno)

Cesty k lidem

Jesenice u Rakovníka – V rámci výročí 15. narozenin společnosti Globus ČR vznikl společný projekt Konta Bariéry a Globusu nazvaný Cesty k lidem. Projekt, který zahájila v červenci Lucie Bílá, trval 15 týdnů a jeho cílem bylo získat finanční prostředky na nákup 15 velko-prostorových vozů pro potřeby handicapovaných osob.

Tyto vozy byly určeny pro neziskové organizace, které pomáhají handicapovaným. Byly vybrány ve výběrovém řízení Konta Bariéry. Komise Konta Bariéry obdržela 48 žádostí a nakonec vybrala

15 nejlepších projektů z organizací, které si mohly dne 23. 11. 2011 na pražském Žofíně převzít klíče od nového vozu Fiat Ducato. K těmto vozům pak každý z obdarovaných obdržel šek na 140 000 Kč na pořízení plošiny do vozu pro snadnější přepravu osob na vozíčku. Zakončením celého slavnostního dne pak byl vánoční koncert Lucie Bílé v kostele Pražská křížovatka.

Jednou z obdarovaných organizací byl také Domov Krajánek. Vůz, o který jsme mnoho let usilovali, usnadní osobám na vozíčku návštěvu míst, kam se dosud pro svůj handicap dostat nemohly.

Mgr. Vlasta Dočekalová, ředitelka
Domov Krajánek, Jesenice u Rakovníka

Vánoční koledy na Svaté Hoře

Příbram – ALKA, o. p. s., která již třetím rokem poskytuje sociální a zdravotní služby handicapovaným lidem z Příbrami a širokého okolí, opět uspořádala předvánoční akci „Zpívání na Svaté Hoře“. Když v roce 2005 rodiče handicapovaných dětí zakládali společnost ALKA, neměli ještě žádné prostory, scházeli se v cukrárnách a v čas adventní si na Svaté Hoře zaspívali koledy. A tak se v sobotu 17. 12. 2011 sešli klienti ALKA, o. p. s., děti ze Speciální

školy Příbram, jejich rodiče a pracovníci a zaspívali u kavárničky na Svaté Hoře, na jednom z nejkrásnějších míst v Příbrami, vánoční koledy sobě i pozvané široké veřejnosti. Přišli se opět podívat a společně si zaspívat lidé, kteří se o život handicapovaných zajímají. Zvykem se také stalo, že se po skončení klienti přesunou do kavárničky na čaj a něco sladkého. Akce se konala již sedmým rokem a stala se tradicí společnosti. ALKA, o. p. s., nově využívá také službu DMS ALKA na číslo 87777 a DMS ROK ALKA na 87777. Více na www.darcovskasms.cz.

Helena Holánková
předsedkyně správní rady
ALKA, o. p. s.
(redakčně upraveno)

PC kurz v Chvalkově

Chvalkov – Za podpory nadace Václava a Livie Klausových proběhl v našem domově počítačový kurz pro seniory. Byl pořádán společností Attavena České Budějovice pod vedením lektora pana Bohumíra Bráchy. Kurz navštívili i zájemci z řad seniorů žijících v našem blízkém okolí. Celkem se výuky zúčastnilo 7 obyvatelů našeho domova a 3 zájemkyně z nedalekých Trhových Svinů. Všichni účastníci se pod vedením lektora a za pomoci asistentek každý den v průběhu jednoho týdne seznamovali s počítačem, prací s ním a s možnostmi jeho využití. Závěr kurzu, kdy bylo předáno všem účastníkům osvědčení, proběhl ve slavnostní atmosféře.

Bc. Dana Červonyjová
sociální pracovnice, DpS Chvalkov

Není čas na experimenty

Chraňte kůži svých klientů kosmetikou
Menalind professional

Nutriskin Komplex vytváří na pokožce ochrannou vrstvu a tím ji chrání před škodlivými vlivy. Přispívá k lepší elasticitě kůže a zlepšuje buněčný metabolismus. Obsahuje:

- Esenciální mastné kyseliny
- Aminokyseliny
- Mandlový olej
- Kreatin

Emulze voda v oleji

Zajišťuje hloubkovou a dlouhodobou hydrataci pokožky.

Příjemná svěží vůně
a neutralizér zápachu.

Pumpička pro snadné a úsporné dávkování. Nový tvar se zarážkami zabraňuje proklouzávání.

Pro více informací volejte na bezplatnou linku
800 100 333, navštivte www.hartmann.cz
nebo pište na kontakt@hartmann.cz

Menalind®
professional